

Chambre des Représentants

SESSION 1958-1959.

20 JANVIER 1959.

RAPPORT

du Groupe de Travail pour l'Etude du problème
politique au Congo Belge.

SOMMAIRE.

INTRODUCTION.

	Page
I. — Le Groupe de Travail et sa mission	7
II. — La méthode suivie par le Groupe de Travail	8

PREMIERE PARTIE.

ASPIRATIONS FONDAMENTALES DES HABITANTS DU CONGO.

I. — Définition d'une politique d'avenir et d'un plan d'ensemble	9
II. — But final de l'évolution	10
III. — Rythme de l'évolution	11
IV. — Délais	12
V. — Méthode à suivre dans l'évolution	12
1. Conditions nécessaires d'une saine évolution	12
a) Relations humaines	13
b) Suppression des discriminations raciales qui subsistent encore... ..	13
c) Accession des autochtones à tous les échelons des administrations publiques et privées comme à tous les organes politiques et administratifs du pays	13
2. Déconcentration et décentralisation administratives	14
3. Composition des assemblées et mode de désignation de leurs membres	14
4. Intégration des Européens dans les circonscriptions	16
5. Compétence des assemblées	16
VI. — Problèmes divers	16
1. Enseignement... ..	17
2. Régime foncier	17
3. Nationalité	17

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1958-1959.

20 JANUARI 1959.

VERSLAG

van de Werkgroep voor de Studie van de
Politieke vraagstukken in Belgisch Congo.

INHOUDSTAFEL.

INLEIDING.

	Bladz.
I. — De Werkgroep en zijn zending	7
II. — Methode door de Werkgroep gevolgd	8

EERSTE DEEL.

FUNDAMENTELE ASPIRATIES VAN DE INWONERS VAN CONGO.

I. — Bepaling van een politiek voor de toekomst en van een algemeen plan	9
II. — Einddoel van de evolutie	10
III. — Ritme van de evolutie	11
IV. — Termijnen... ..	12
V. — In de evolutie te volgen methode	12
1. Noodzakelijke voorwaarden van een gezonde evolutie	12
a) Menselijke betrekkingen	13
b) Afschaffing van de nog overblijvende rassendiscriminatie	13
c) Toegankelijkheid van de autochtonen tot al de trappen der openbare en private administraties evenals tot al de politieke en administratieve organen van het land	13
2. Administratieve deconcentratie en decentralisatie	14
3. Samenstelling van de vergaderingen en manier waarop hun leden worden aangewezen... ..	14
4. Integratie van de Europeanen in de gebieden	16
5. Bevoegdheid der vergaderingen	16
VI. — Allerhande vraagstukken	16
1. Onderwijs	17
2. Rechtsregeling der gronden	17
3. Nationaliteit	17

	Page
4. Libertés publiques	17
5. Aide financière de la Belgique	17
6. Garanties de carrière et de pension aux fonctionnaires européens.....	18
7. Etoffement du personnel de brousse	18

DEUXIEME PARTIE.

PRINCIPES FONDAMENTAUX.

I. — But final de l'évolution administrative et politique — Méthode à adopter.....	18
1. Etat autonome bénéficiant d'un régime démocratique, dans le respect des droits de l'homme et des valeurs africaines ...	18
2. Etat moderne	18
— Sur le plan politique	18
— Sur le plan économique	18
— Sur le plan social	18
3. Vocation unitaire	19
4. Evolution progressive accélérée	19
5. Fixation de délais partiels et non d'un délai global	19
6. Au terme de l'évolution, choix entre la séparation et l'association — souhait que l'association se réalisera	20
II. — Facteurs essentiels de l'évolution administrative et politique	20
A. — La formation politique.....	20
1. Insuffisance actuelle	20
2. Moyen d'y remédier	20
B. — La légitimité des mandats publics et des assemblées	21
1. Principes	21
— Seul le suffrage universel donne à la représentation du peuple une légitimité qui n'est point contestée	21
— Difficultés d'application du suffrage universel	21
— Nécessité que tout le pays fasse entendre sa voix	21
— Nécessité de consentir et de régler l'exercice du suffrage à la mesure du niveau de l'électeur	21
2. Modalités.....	22
— Suffrage universel	22
— Des hommes.....	22
— Pour les institutions locales et régionales	22
— Election au 2 ^e degré pour les Conseils de province et le Conseil général	22
— Collège électoral.....	22
— Circonscription électorale	22
III. — Les institutions locales, régionales et provinciales	23
A. — La communauté administrative et politique de base	23
1. Considérations générales	23
— Importance de la communauté de base	23
— Centres	23
— Milieux ruraux	23

	Bladz.
4. Openbare vrijheden.....	17
5. Financiële hulp van België	17
6. Waarborgen van loopbaan en van pensioen voor de Europese ambtenaren.....	18
7. Uitbreiding van het broussepersoneel	18

TWEEDE DEEL.

GRONDBEGINSELEN.

I. — Einddoel van de administratieve en politieke evolutie — Toe te passen methode	18
1. Zelfstandige Staat met een democratisch regime dat de rechten van de mens en de Afrikaanse waarden zal eerbiedigen	18
2. Moderne Staat	18
— Op politiek gebied	18
— Op economisch gebied	18
— Op sociaal plan.....	18
3. Bestemd om een enkele en ondeelbare Staat te worden	19
4. Geleidelijke evolutie in versneld tempo	19
5. Vaststellen van gedeeltelijke termijnen en niet van een globale termijn	19
6. Na voltooiing van de evolutie, keuze tussen scheiding en associatie — wens dat de associatie tot stand zal worden gebracht	20
II. — Essentiële factoren van de administratieve en politieke evolutie	20
A. — De politieke vorming	20
1. Huidige ontoereikendheid	20
2. Middel om deze te verhelpen	20
B. — Wettelijkheid der openbare mandaten en der vergaderingen.....	21
1. Principes	21
— Alleen het algemeen stemrecht verleent aan de tegenwoordiging van het volk een wettigheid die niet wordt betwist	21
— Moeilijkheden om het algemeen stemrecht in toepassing te brengen	21
— Noodzakelijkheid dat geheel het land zijn mening uit	21
— Noodzakelijkheid de uitoefening van het stemrecht toe te staan en te regelen volgens het niveau van de kiezer.....	22
2. Modaliteiten	22
— algemeen stemrecht.....	22
— Der mannen	22
— Voor de plaatselijke en regionale instellingen	22
— Getrapte verkiezing voor de provincieraden en voor de Algemene Raad	22
— Kiescollege	22
— Kiesgebied	22
III. — Plaatselijke, regionale en provinciale instellingen	23
A. — Administratieve en politieke basisgemeenschap.....	23
1. Algemene beschouwingen	23
— Belangrijkheid van de basisgemeenschap.....	23
— Centra	23
— Plattelandsmilieu's	23

	Page		Bladz.
2. Organisation...	23	2. Inrichting...	23
— Conseil ...	23	— Raad ...	23
— Communal : suffrage universel ...	23	— Gemeenteraad : algemeen stemrecht ...	23
— De circonscription : suffrage universel + notables lorsque la coutume l'exige...	23	— Gebiedsraad : algemeen stemrecht + notabelen wanneer de gewoonte zulks vergt ...	23
— Bourgmestre + collège échevinal, chef + collège permanent ...	23	— Burgemeester + schepencollege, hoofd + vast college	23
3. Intégration des Européens et autres non indigènes ...	23	3. Integratie van de Europeanen en andere niet-inlanders	23
B. — L'unité régionale ...	24	B. — De regionale eenheid ...	24
1. Conditions à remplir ...	24	1. Vereisten waaraan moet voldaan worden ...	24
2. Situations favorable du territoire...	24	2. Gunstige toestand van het gewest ...	24
— Le territoire est plus apte à remplir ce rôle que le district ...	25	— Het gewest is beter geschikt om deze rol te vervullen dan het district ...	25
— Le territoire est aussi plus apte à remplir ce rôle que la province ...	25	— Het gewest is eveneens beter geschikt dan de pro- vincie om deze rol te vervullen ...	25
3. Organisation...	25	3. Inrichting...	25
— Conseil de territoire : suffrage universel + notables et représentants d'intérêts ...	25	— Gewestraad : algemeen stemrecht + notabelen en vertegenwoordigers van belangengemeenschappen...	25
— Fonction électorale ...	26	— Kiesfunctie ...	26
— Des conseillers élus...	26	— Van de gekozen raadsleden ...	26
— Des notables et représentants d'intérêts ...	26	— Van de notabelen en vertegenwoordigers van belangengemeenschappen ...	26
C. — Le district ...	26	C. — Het district ...	26
— Fonction et mission...	26	— Functie en taak...	26
D. — La province ...	26	D. — De provincie ...	26
1. Importance d'une représentation d'intérêts à côté de la représentation électorale au sein du Conseil de province : notables ...	26	1. Belangrijkheid van een vertegenwoordiging van de belangengemeenschappen, naast de verkozen vertegen- woordiging in de provincieraad : notabelen ...	26
2. Déconcentration et décentralisation administratives ...	27	2. Administratieve deconcentratie en decentralisatie ...	27
3. Inopportunité d'une décentralisation politique ...	27	3. Een politieke decentralisatie is ongelegen ...	27
4. Compétence du Conseil de province ...	27	4. Bevoegdheid van de provincieraad ...	27
IV. — Le pouvoir législatif ...	28	IV. — Wetgevende macht ...	28
1. Importance et avantages du bicaméralisme ...	28	1. Belangrijkheid en voordelen van het tweekamerstelsel ...	28
2. Conseil de législation ...	28	2. Raad van Wetgeving ...	28
— Fonction et composition ...	28	— Functie en samenstelling ...	28
3. Conseil général ...	28	3. Algemene Raad ...	28
— Fonction et compositions ...	28	— Functie en samenstelling ...	28
— Circonscription électorale ...	28	— Kiesgebied ...	28
— Corps électoral ...	28	— Kiezerskorps ...	28
4. Compétence du Conseil de législation et du Conseil général	29	4. Bevoegdheid van de Raad van Wetgeving en van de Alge- mene Raad ...	29
5. Déconcentration et décentralisation administratives ...	30	5. Administratieve deconcentratie en decentralisatie ...	30
— Fonction nouvelle du Ministère du Congo Belge et du Ruanda-Urundi ...	30	— Nieuwe functie van het Ministerie van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi...	30
V. — Le pouvoir exécutif...	30	V. — Uitvoerende macht ...	30
1. Opportunité d'instaurer un collège chargé d'assister l'auto- rité à chaque échelon ...	30	1. Opportuniteit om een college op te richten dat ermee belast is de overheid op elk vlak bij te staan ...	30
— Compétence ...	30	— Bevoegdheid ...	30
— Composition ...	30	— Samenstelling ...	30
2. Collège auprès du Gouverneur général ...	30	2. College bij de gouverneur-generaal ...	30
3. Collège auprès du Gouverneur de province...	30	3. College bij de provinciegouverneur ...	30
4. Ultérieurement, collège auprès de l'Administrateur de terri- toire ...	30	4. Later college bij de gewestbeheerder ...	30
5. Collège échevinal des villes et communes, collège perma- nent des circonscriptions ...	30	5. Schepencolleges van de steden en van de gemeenten, vast gebiedscollege ...	30

	Page
VI. — Question connexes	30
A. — Régime des incompatibilités	30
1. Nécessité	30
2. Modalités et application	31
— Considérations générales	31
— Cas des agents de l'administration	31
B. — Personnel de l'Etat	31
1. Missions nouvelles	31
2. Assurances quant à sa carrière	31
3. Nécessité d'un étoffement de certains cadres	31
4. Formation	31
— Personnel de cadre	31
— Personnel subalterne	32
— Personnel en service	32
C. — Nationalité	32
1. Les données du droit interne et du droit international	32
2. Nationalité et citoyenneté	32
D. — Qualité de la présence belge en Afrique	32
E. — Relations humaines et disparition des dernières discriminations raciales	32
1. Condition essentielle d'une saine évolution	32
2. Suppression des discriminations raciales	33
3. Statut unique	33
4. Louage de services	33
F. — Libertés publiques, Enseignement, Régime foncier	33

TROISIEME PARTIE.

REFORME DES INSTITUTIONS.

I. — Les institutions locales et régionales	33
1. La circonscription	34
— Régime antérieur au décret du 10 mai 1957	34
— Régime du décret du 10 mai 1957	34
— Propositions du Groupe de Travail	35
— Composition du conseil de circonscription et mode de désignation de ses membres	35
— Elus au suffrage universel des hommes	35
— Notables coutumiers	35
— Compétence du chef, du collège permanent et du conseil de circonscription	35
— Tutelle du pouvoir central	35
— Ressources de la circonscription	36
— Propositions complémentaires	36
— Participation des Européens à la vie politique de la circonscription	36
— Respect des entités politiques de base	36
— Terminologie	37
2. La ville et les communes	37
— Régime du décret du 26 mars 1957	37
— Structure générale	37
— Composition des conseils communaux et de ville et mode de désignation de leurs membres; désignation des bourgmestres et du premier bourgmestre	37
— Compétence du premier bourgmestre et des bourgmestres, des conseils communaux et de ville	38
— Tutelle du pouvoir central	38

	Bladz.
VI. — Vraagstukken die hiermede verband houden	30
A. — Regeling der onverenigbaarheden	30
1. Noodzakelijkheid	30
2. Modaliteiten en toepassing	31
— Algemene beschouwingen	31
— Geval van de bestuursambtenaren	31
B. — Staatspersoneel	31
1. Nieuwe taken	31
2. Verzekering wat zijn loopbaan betreft	31
3. Noodzakelijkheid om sommige kaders te versterken	31
4. Opleiding	31
— Kaderpersoneel	31
— Ondergeschikt personeel	32
— Personeel thans in dienst	32
C. — Nationaliteit	32
1. Gegevens betreffende het binnenlands recht en het internationaal recht	32
2. Nationaliteit en burgerschap	32
D. — Aanzien van de Belgen in Afrika	32
E. — Betrekkingen van mens tot mens en verdwijning van de laatste rassendiscriminatie	32
1. Hoofdvoorwaarde voor een gezonde evolutie	32
2. Afschaffing van alle rassendiscriminatie	33
3. Eenheidsstatuut	33
4. Arbeidsovereenkomst	33
F. — Openbare vrijheden, Onderwijs, Rechtsregeling der gronden	33

DERDE DEEL.

HERVORMING VAN DE INSTELLINGEN.

I. — Plaatselijke en regionale instellingen	33
1. Gebied	34
— Vóór het decreet van 10 mei 1957 van kracht zijnde regeling	34
— Regeling van het decreet van 10 mei 1957	34
— Voorstellen van de Werkgroep	35
— Samenstelling van de gebiedsraad en wijze waarop zijn leden werden aangewezen	35
— Verkozen volgens het algemeen stemrecht der mannen	35
— Gewoonterechtelijke notablen	35
— Bevoegdheid van het hoofd, van het bestendig college en van de gebiedsraad	35
— Voogdijschap van de centrale macht	35
— Middelen van het gebied	36
— Aanvullende voorstellen	36
— Deelnemen van de Europeanen aan het politiek leven der gebieden	36
— Eerbiediging van de politieke basisentiteiten	36
— Terminologie	37
2. Stad en gemeenten	37
— Regeling van het decreet van 26 maart 1957	37
— Algemene structuur	37
— Samenstelling van de gemeente- en stadsraden en wijze waarop hun leden worden aangewezen; aanwijzing van de burgemeesters en van de eerste burgemeester	37
— Bevoegdheid van de eerste burgemeester en van de burgemeesters, van de gemeente- en stadsraden	38
— Voogdijschap van de centrale macht	38

	Page		Bladz.
— Propositions du Groupe de Travail ...	38	— Voorstellen van de Werkgroep ...	38
— Extension du régime à toutes les grandes agglomérations ...	38	— Uitbreiding van het stelsel tot alle grote agglomeraties ...	38
— Instauration d'un régime mono-communal pour les localités de type urbain moins importantes ...	38	— Invoeren van een stelsel van slechts één gemeente voor de minder belangrijke plaatsen van het stadstype ...	38
— Mode de désignation des conseillers communaux ...	38	— Wijze waarop de gemeenteraadsleden worden aangewezen ...	38
— Election au suffrage universel des hommes ...	38	— Verkiezing bij algemeen stemrecht der mannen ...	38
— Adaptations successives des règles de la procédure électorale ...	39	— Geleidelijke aanpassingen van de regelen der verkiezingsprocedure ...	39
— Compétence des bourgmestres, des conseils communaux et de ville ...	39	— Bevoegdheid van de burgemeesters, van de gemeenten en stadsraden ...	39
— Echevinat ...	39	— Schepenschap ...	39
— Tutelle du pouvoir central ...	39	— Voogdijenschap van de centrale macht ...	39
— Autres aménagements éventuels ...	39	— Andere eventuele aanpassingen ...	39
3. Le territoire ...	39	3. Gewest ...	39
— Instauration récente du conseil de territoire, motifs ...	39	— Onlangs ingerichte gewestraad; redenen ...	39
— Régime de l'arrêté royal du 22 janvier 1957 ...	39	— Regeling van het koninklijk besluit van 22 januari 1957 ...	39
— Choix du territoire comme entité régionale et fonction du district (rappel) ...	39	— Keuze van het gewest als regionale entiteit en opdracht van het district (ter herinnering) ...	39
— Propositions du Groupe de Travail ...	39	— Voorstellen van de Werkgroep ...	39
— Fonction électorale du conseil de territoire (rappel) ...	40	— Verkiezingsopdracht van de gewestraad (ter herinnering) ...	40
— Composition du conseil de territoire et mode de désignation de ses membres ...	40	— Samenstelling van de gewestraad en wijze waarop zijn leden worden aangewezen ...	40
— Élus au suffrage universel des hommes ...	40	— Verkozen bij algemeen stemrecht der mannen ...	40
— Notables nommés ...	40	— Benoemde notabelen ...	40
— Membres de droit ...	40	— Leden van rechtswege ...	40
— Présidence ...	41	— Voorzitterschap ...	41
— Compétence du conseil de territoire ...	41	— Bevoegdheid van de gewestraad ...	41
— Fiscalité et personnalité juridique ...	41	— Fiskale bevoegdheid en rechtspersoonlijkheid ...	41
— Dispositions pratiques ...	41	— Bepalingen van praktische aard ...	41
4. La province ...	41	4. Provincie ...	41
— Organisation antérieure du conseil de province ...	41	— Vroegere inrichting van de provincieraad ...	41
— Régime de l'arrêté royal du 21 janvier 1957 ...	42	— Regeling van het koninklijk besluit van 21 januari 1957 ...	42
— Propositions du Groupe de Travail ...	42	— Voorstellen van de Werkgroep ...	42
— Composition du conseil de province et mode de désignation de ses membres ...	42	— Samenstelling van de provincieraad en manier waarop zijn leden worden aangewezen ...	42
— Élus au 2 ^e degré, par les membres élus des conseils de territoire et par les conseillers communaux ...	42	— Verkozen in tweede graad, door de gekozen leden van de gewestraden en door de gemeenteraadsleden ...	42
— Représentants d'intérêts, choisis par les associations d'intérêts ...	42	— Vertegenwoordigers van belangen gekozen door de belangengemeenschappen ...	42
— Élus des membres nommés des conseils de territoire ...	42	— Verkozen door de leden die de gewestraden heeft benoemd ...	42
— Notables nommés ...	42	— Benoemde notabelen ...	42
— Membres de droit ...	42	— Leden van rechtswege ...	42
— Présidence ...	43	— Voorzitterschap ...	43
— Compétence du conseil de province ...	43	— Bevoegdheid van de provincieraad ...	43
— Fiscalité provinciale ...	43	— Fiscaal domein van de provincie ...	43
— Création d'un organisme consultatif restreint appelé Conseil permanent ...	43	— Oprichting van een beperkte raadgevende organisatie, Vaste Raad genoemd ...	43
— Composition et présidence ...	43	— Samenstelling en voorzitterschap ...	43
— Compétence ...	44	— Bevoegdheid ...	44
— Le pouvoir législatif ...	44	II. — Wetgevende macht ...	44
1. Composition du Conseil général (actuellement appelé Conseil de Gouvernement) et mode de désignation de ses membres ...	44	1. Samenstelling van de Algemene Raad (thans Gouvernementsraad genoemd) en manier waarop zijn leden worden aangewezen ...	44
— Régime de l'arrêté royal du 21 janvier 1957 ...	44	— Regeling van het koninklijk besluit van 21 januari 1957 ...	44
— Propositions du Groupe de Travail ...	45	— Voorstellen van de Werkgroep ...	45
— Élus au 2 ^e degré (ou au 3 ^e degré pour un premier stade), avec ou sans incompatibilité ...	45	— Verkozen in tweede graad (of in derde graad voor een eerste stadium), met of zonder onverenigbaarheid ...	45
— Représentants d'intérêts et notables, élus par les représentants d'intérêts et les notables des conseils de province ...	45	— Vertegenwoordigers van belangen en notabelen gekozen door de vertegenwoordigers van belangen en de notabelen der provincieraden ...	45
— Notables nommés par le Roi ...	45	— Door de Koning benoemde notabelen ...	45
— Membres de droit ...	45	— Leden van rechtswege ...	45
— Présidence ...	45	— Voorzitterschap ...	45
2. Compétence du Conseil général dans une première phase de l'évolution ...	45	2. Bevoegdheid van de Algemene Raad tijdens een eerste fase van de evolutie ...	45
— Considérations générales et régime de l'arrêté royal du 21 janvier 1957 ...	46	— Algemene beschouwingen en regeling van het koninklijk besluit van 21 januari 1957 ...	46
— Propositions du Groupe de Travail ...	46	— Voorstellen van de Werkgroep ...	46
— Communication aux Chambres belges des avant-projets de budgets de dépenses élaborés par le Conseil général ...	46	— Voorleggen aan de Belgische Kamers van de voorontwerpen van begroting der uitgaven opgemaakt door de Algemene Raad ...	46

	Page		Bladz.
— Pouvoir consultatif garanti par la loi fondamentale et droit d'initiative en matière législative	46	— Raadgevende bevoegdheid gewaarborgd door de fundamentele wet en recht van initiatief inzake wetgeving	46
— Pouvoir de décision en certaines autres matières	46	— Beslissingsbevoegdheid in sommige andere zaken	46
— Suppression de la Députation Permanente	47	— Afschaffing van de Bestendige Deputatie	47
3. Composition du Conseil colonial... ..	47	3. Samenstelling van de Koloniale Raad	47
— Considérations générales	47	— Algemene beschouwingen	47
— Propositions du Groupe de Travail	48	— Voorstellen van de Werkgroep	48
4. Compétence du Conseil général et du Conseil colonial dans une phase ultérieure de l'évolution	48	4. Bevoegdheid van de Algemene Raad en van de Koloniale Raad tijdens een latere fase van de evolutie	48
— Propositions du Groupe de Travail	48	— Voorstellen van de Werkgroep	48
— Compétence législative du Conseil général	48	— Wetgevingsbevoegdheid van de Algemene Raad	48
— Bicaméralisme; compétence législative du Conseil colonial	48	— Tweekamerstelsel; wetgevingsbevoegdheid van de Koloniale Raad	48
— Dévolution progressive de la compétence législative au Conseil général et au Conseil colonial, par le législateur belge sur la proposition du Roi	49	— Geleidelijke devolutie van de wetgevingsbevoegdheid aan de Algemene Raad en aan de Koloniale Raad door de Belgische wetgever op voorstel van de Koning	49
5. Terminologie... ..	50	5. Terminologie... ..	50
III. — Le pouvoir exécutif	50	III. — Uitvoerende macht	50
1. L'administration	50	1. Administratie... ..	50
— Accession à la fonction publique (statut unique)	50	— Toegankelijkheid tot de openbare ambten (enig statuut)	50
2. La participation des habitants à l'exercice du pouvoir exécutif et à la direction des affaires, au premier stade de l'évolution	51	2. Deelneming van de bewoners aan de uitoefening van de uitvoerende macht en aan het beleid van de zaken, tijdens het eerste stadium van de evolutie	51
— Considérations générales	51	— Algemene beschouwingen	51
— Proposition du Groupe de Travail: création d'un organisme consultatif restreint appelé Conseil de Gouvernement	51	— Voorstellen van de Werkgroep: oprichting van een beperkt raadgevend organisme, Gouvernementsraad, genoemd	51
— Composition et présidence... ..	51	— Samenstelling en voorzitterschap	51
— Compétence	51	— Bevoegdheid	51
— Dispositions pratiques	51	— Bepalingen van praktische aard	51
3. La participation des habitants à l'exercice du pouvoir exécutif et à la direction des affaires, aux stades ultérieurs de l'évolution	52	3. Deelneming van de bewoners aan de uitoefening van de uitvoerende macht en aan het beleid van de zaken, tijdens de latere stadia van de evolutie	52
— Propositions du Groupe de Travail	52	— Voorstellen van de Werkgroep	52
— Conseil exécutif... ..	52	— Uitvoerende Raad	52
— Régime ministériel	52	— Ministerieel stelsel	52

INTRODUCTION.

I. — Le Groupe de Travail et sa mission.

1. — Le 30 juillet 1958, en présentant au Sénat le budget du Ministère des Colonies pour 1958, M. le Ministre Pétillon annonça son intention de faire devant les Chambres, dès que possible, une déclaration sur les problèmes de l'évolution administrative et politique du Congo. Il mit en lumière que le Congo est entré dans une phase importante autant que délicate de cette évolution et il souligna qu'il était nécessaire, à ce moment décisif, que la Belgique assumât les devoirs de sa souveraineté par une politique hautement nationale. Pendant la discussion, M. le Sénateur Van Remoortel, appuyant les vues ministérielles, exprima l'idée que le contenu de cette déclaration devrait faire l'objet d'études préparatoires par une commission nationale. Le Ministre répondit que, mû par la même préoccupation, il comptait constituer un Groupe de Travail mais que, dans son esprit, ce Groupe devait être assez restreint pour mener, avec sérénité et rapidement, les études nécessaires.

2. — Quelques jours après, le Groupe de Travail fut constitué comme suit :

Président : M. P. Rijckmans, gouverneur général honoraire du Congo Belge et du Ruanda-Urundi.

Membres : MM. A. E. De Schryver, ministre d'Etat, député;
A. Buisseret, sénateur, ancien ministre des Colonies;
G. Housiaux;
M. Maquet, conseiller colonial, gouverneur de province honoraire au Congo belge;
M. Van den Abeele, administrateur général des Colonies;
A. E. Forgeur, directeur du service des affaires politiques au gouvernement général;
A. Stenmans, chef de cabinet adjoint du ministre des Colonies.

Au Groupe de Travail furent attachés en qualité de secrétaires : M. Gillis, sous-directeur au Sénat et — pendant la durée de l'enquête au Congo — MM. Dethier et Charlier, fonctionnaires au gouvernement général.

M. le gouverneur général honoraire Rijckmans n'ayant pu, pour motif de santé, prendre possession de sa charge, les travaux du Groupe furent dirigés, pendant l'enquête au Congo, par M. le ministre d'Etat De Schryver et, ensuite, par M. le ministre Pétillon.

3. — La Mission qui fut confiée au Groupe de Travail s'inscrit dans le cadre suivant.

La Belgique exerce, depuis 1908, la souveraineté sur le Congo. Par ailleurs, en signant la Charte des Nations Unies, elle s'est solennellement engagée à mener les habitants de ce pays au point où ils seront capables de s'administrer eux-mêmes.

Une politique d'ensemble, sage et réaliste, doit tenir compte avant tout des aspirations des habitants et des

INLEIDING.

I. — De Werkgroep en zijn zending.

1. — Op 30 juli van dit jaar, bij het voorleggen aan de Senaat van de begroting van het Ministerie van Koloniën voor 1958, gaf de heer Minister Pétillon zijn bedoeling te kennen om, zodra mogelijk, vóór de Kamers een verklaring af te leggen over de vraagstukken betreffende de administratieve en politieke evolutie van Congo. Hij wees er op dat Congo een belangrijk doch ook gevaarlijk stadium in deze evolutie heeft bereikt en met nadruk sprak hij over de noodzakelijkheid voor België om, op dit beslis-send ogenblik, de plichten van haar soevereiniteit op te nemen door een sterk nationale politiek. Tijdens de bespreking gaf de heer Senator van Remoortel, die de zienswijze van de Minister bijtrad, uiting aan zijn wens dat de inhoud van deze verklaring het voorwerp zou moeten uitmaken van een voorafgaande studie door een nationale commissie. De Minister antwoordde dat hij, met dezelfde gedachte bezield, een Werkgroep wilde samenstellen maar dat deze Groep, naar zijn mening, tamelijk beperkt moest zijn om kalm en vlug de nodige studies te doen.

2. — Enkele dagen later werd de Werkgroep als volgt samengesteld :

Voorzitter : de heer P. Rijckmans, ere-gouverneur-generaal van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi.

Leden : de heren A. E. De Schryver, minister van Staat, volksvertegenwoordiger;
A. Buisseret, senator, gewezen minister van Koloniën;
G. Housiaux, volksvertegenwoordiger;
M. Maquet, lid van de koloniale raad, ere-provinciegouverneur in Belgisch-Congo;
M. Van den Abeele, administrateur-generaal van Koloniën;
A. E. Forgeur, directeur van de dienst der politieke zaken bij het gouvernement-generaal;
A. Stenmans, adjunct-kabinetschef van de minister van Koloniën.

Bij de Werkgroep werden als secretarissen geattacheerd : de heer Gillis, onderdirecteur bij de Senaat — en tijdens de duur van het onderzoek in Congo — de heren Dethier en Charlier, ambtenaren bij het gouvernement-generaal.

Daar de heer ere-gouverneur-generaal Rijckmans wegens gezondheidsredenen zijn ambt niet heeft kunnen waarnemen, werden de werkzaamheden van de Groep, tijdens het onderzoek in Congo, geleid door de heer minister van State De Schryver en vervolgens door de heer Minister Pétillon.

3. — De opdracht die aan de Werkgroep werd gegeven, kan aldus worden omschreven :

België oefent sedert 1908 de soevereiniteit over Congo uit. Verder heeft het zich, door de ondertekening van het Handvest van de Verenigde Naties, plechtig ertoe verbonden de inwoners van dit land zodanig op te leiden dat zij zich, op een bepaald tijdstip, zelf zullen kunnen besturen.

Een wijze en realistische algemene politiek moet eerst en vooral rekening houden met de aspiraties van de inwo-

vues qu'ils ont sur la manière de conduire l'évolution administrative et politique.

Le Groupe de Travail fut chargé de recueillir ces aspirations et ces vues, d'en faire rapport au Ministre du Congo Belge et du Ruanda-Urundi et d'y joindre ses propres réflexions et considérations.

II. — La méthode suivie par le Groupe de Travail.

1. — Il apparut d'emblée au Groupe de Travail que sa mission serait bénéfique dans la mesure même où il parviendrait à consulter tous les milieux représentatifs de l'opinion congolaise et à obtenir de ceux-ci des avis pleinement sincères.

Aussi consacra-t-il un soin particulier à préparer son voyage. Au cours de plusieurs réunions, tenues en septembre et au début d'octobre, il fit, sous la présidence du Ministre, le tour complet des questions qui devaient faire l'objet de ses consultations. En même temps, il mit au point la méthode à suivre pour que, dans chaque province, aucun milieu ne soit omis.

2. — Son voyage commença le 20 octobre et se termina le 14 novembre. Il séjourna du 20 au 22 octobre à Stanleyville, du 23 au 25 octobre à Bukavu, du 26 au 30 octobre à Elisabethville, du 31 octobre au 3 novembre à Luluabourg, du 4 au 5 novembre à Coquilhatville et du 6 au 14 novembre à Léopoldville. M. le Ministre Buisseret, retenu en Belgique pendant des premiers jours du voyage, rejoignit le Groupe à Elisabethville, le 28 octobre.

A chaque chef-lieu de province se trouvaient, lors de l'arrivée du Groupe, les personnes à consulter, dont un grand nombre vint des localités et postes de l'intérieur. Tous ceux qui le demandèrent furent reçus.

Le Groupe entendit :

— les membres des conseils de province et de gouvernement (représentants des entreprises de capitaux, des classes moyennes indépendantes, de l'emploi, des milieux ruraux et extra-ruraux, notables);

— le premier bourgmestre des villes et les bourgmestres des communes qui les composent;

— des membres du personnel, africain et européen, de l'administration;

— les représentants des associations ethniques;

— les représentants des groupements politiques;

— les journalistes;

— les hautes autorités religieuses;

— les recteurs des universités de Lovanium et d'Elisabethville;

— les hautes autorités administratives, judiciaires et de la Force Publique;

— des fonctionnaires territoriaux (tous les commissaires de district et plusieurs administrateurs de territoire), à quoi il faut ajouter plusieurs groupements susceptibles d'éclairer le Groupe sur certains points particuliers (groupements d'immatriculés, d'anciens combattants, de commerçants autochtones, etc...), de nombreuses personnes connues pour leur rayonnement personnel et quelques étrangers. Au total, le Groupe de Travail reçut, au cours de 40 séances, 462 personnes (212 africains, 250 européens).

ners en met de opvattingen die zij erop nahouden om de administratieve en politieke evolutie te leiden.

De taak van de Werkgroep bestond erin deze aspiraties en deze opvattingen op te sporen, er verslag over uit te brengen aan de Minister van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi en er zijn eigen overwegingen en beschouwingen aan toe te voegen.

II. — Methode door de Werkgroep gevolgd.

1. — A priori kwam het de Werkgroep voor dat zijn opdracht alleen vruchten zou opleveren voor zover hij erin zou gelukken alle vertegenwoordigende middens van de Congolese opinie te raadplegen en van deze laatste gans rechtzinnige meningen zou bekomen.

Ook werd de reis met bijzondere zorg voorbereid. Tijdens verscheidene vergaderingen, gehouden in september en begin oktober, ging hij, onder het voorzitterschap van de Minister, alle vraagstukken na die het voorwerp moesten uitmaken van zijn raadplegingen. Terzelfdertijd werd de methode vastgesteld die in elke provincie moest worden gevolgd, opdat geen enkel midden zou worden vergeten.

2. — De reis begon op 20 oktober en was beëindigd op 14 november. De Groep verbleef van 20 tot 22 oktober te Stanleyville, van 23 tot 25 oktober te Bukavu, van 26 tot 30 oktober te Elisabethstad, van 31 oktober tot 3 november te Luluaburg, van 4 tot 5 november te Coquilhatstad en van 6 tot 14 november te Leopoldstad. De heer Minister Buisseret, weerhouden in België tijdens de eerste dagen van de reis, vervoegde zich bij de Groep te Elisabethstad, op 28 oktober.

In elke provinciehoofdplaats bevonden zich, bij de aankomst van de Groep, de personen die moesten worden geraadpleegd; velen kwamen uit de plaatsen en posten van het binnenland. Al wie erom verzocht, werd ontvangen.

De Groep hoorde :

— de leden van de provincieraden en van de gouvernementsraad (vertegenwoordigers van de kapitaalondernemingen, van de onafhankelijke middenstand, van de werknemers, van de plattelands- en extra-plattelandsmilieu's; notabelen;

— de eerste burgemeester van de steden en de burgemeesters van de gemeenten waaruit deze bestaan;

— leden van het Afrikaans en Europees bestuurspersoneel;

— de vertegenwoordigers van de ethnische verenigingen;

— de vertegenwoordigers van de politieke groeperingen;

— de journalisten;

— de hoge kerkelijke overheden;

— de rectors der universiteiten van Lovanium en van Elisabethstad;

— de hoge administratieve en rechterlijke overheden, alsmede die van de Weermacht;

— de ambtenaren van de gewestdienst (alle districts-commissarissen en verscheidene gewestbeheerders), waaraan verscheidene groeperingen moeten worden toegevoegd die de Groep kunnen voorlichten over sommige bijzondere punten (groeperingen van geïmmatriculeerden, van oudstrijders, van inlandse handelaars, enz.), alsmede talrijke personen die wegens hun persoonlijke invloed gekend zijn en enkele vreemdelingen. In totaal ontving de Werkgroep, tijdens 40 vergaderingen, 462 personen, 212 Afrikanen, 250 Europeanen.

Afin de rendre les entretiens aussi fructueux que possible, le Groupe de Travail formula le principe que les audiences seraient individuelles. Toutefois, il ne s'opposa pas à ce que des personnes ayant d'évidentes affinités vissent ensemble.

La méthode suivie consistait à exposer aux interlocuteurs le thème de la consultation. Puis ceux-ci faisaient connaître leurs idées et leurs désirs, dans l'ordre qu'ils estimaient souhaitable.

Les membres du Groupe posaient des questions en vue surtout de faire préciser certains points obscurs ou insuffisamment traités. De nombreux interlocuteurs déposèrent en cours d'audience des notes résumant correctement leur pensée ou en firent parvenir ultérieurement.

Les entretiens se déroulèrent dans une atmosphère de totale liberté. Le résultat fut excellent. A une exception près, toutes les personnes et associations consultées s'efforcèrent d'éclairer le Groupe de Travail, aussi complètement que possible, sur leur pensée et leurs aspirations les plus profondes. Les idées les plus hardies, voire les plus extrêmes, comme les systèmes les plus prudents furent présentés au Groupe avec une égale franchise et une totale confiance.

3. — Rentré en Belgique, le Groupe de Travail s'attela immédiatement à la dernière partie de sa tâche, qui était de synthétiser les avis recueillis, d'en dégager les tendances fondamentales et de formuler ses conclusions. Il y consacra de nombreuses séances, du 18 novembre au 24 décembre.

PREMIERE PARTIE.

ASPIRATIONS FONDAMENTALES DES HABITANTS DU CONGO.

Le Groupe de Travail, faut-il le dire, a trouvé le Congo soucieux de son avenir. Parmi les personnes qu'il a consultées, il en est peu qui ne se rendent personnellement compte que le pays est entré dans une période décisive. Ce sentiment profond se traduit par un ensemble d'aspirations qui concernent les points essentiels de l'évolution administrative et politique.

I. — Définition d'une politique d'avenir et d'un plan d'ensemble.

1. — Les personnes consultées ont exprimé, à une quasi unanimité, le désir de voir la Belgique définir sans délai les objectifs fondamentaux qu'elle s'assigne à l'égard du Congo et le plan complet selon lequel elle se propose d'ordonner ses efforts pour les atteindre. En formulant ce souhait, blancs et noirs invoquent surtout que ces vues d'avenir sont indispensables pour permettre à chacun de vaquer avec sérénité à ses occupations professionnelles et de travailler, en connaissance de cause, à l'essor du pays. Ce point est lié, dans la plupart des esprits, au climat de confiance dans lequel il faut que s'accomplisse l'évolution.

Certains ont émis le vœu que la Belgique ne se borne pas à consulter les milieux congolais sur leurs aspirations mais qu'elle les consulte également sur les principales réformes envisagées.

Om de gedachtenwisselingen zo vruchtbaar mogelijk te maken, nam de Werkgroep het principe van individuele audiënties aan. Hij had er evenwel geen bezwaar tegen dat personen, tussen wie een klaarblijkelijke verwantschap van opvattingen bestond, te zamen werden ontvangen.

De gevolgde methode bestond hierin dat het thema van de raadpleging aan de aangesprokenen werd uiteengezet. Daarna deden deze laatsten hun meningen en hun wensen kennen, in de door hen gewenste volgorde.

De leden van de Groep stelden vragen vooral met het oog op de verduidelijking van sommige duistere of onvolledig behandelde punten. Talrijke personen legden ter audiëntie nota's neer die hun zienswijze duidelijk uiteenzetten of deden dergelijke documenten later toekomen.

Tijdens de gedachtenwisselingen heerste een sfeer van totale vrijheid. De uitslag was uitstekend. Op één uitzondering na, spanden alle geraadpleegde personen en verenigingen zich in om de Werkgroep zo volledig mogelijk voor te lichten over hun zienswijze en hun diepste aspiraties. De stoutste, ja zelfs de uiterste ideeën, naast de voorzichtige systemen werden aan de Groep voorgesteld met éénzelfde openhartigheid en in volledig vertrouwen.

3. — In België teruggekeerd, vatte de Werkgroep onmiddellijk het laatste gedeelte van zijn taak aan, die erin bestond de verzamelde gedachten samen te vatten, er de fundamentele strekkingen uit af te leiden en de conclusies te formuleren. Talrijke vergaderingen werden hieraan gewijd, van 18 november tot 24 december.

EERSTE DEEL.

FUNDAMENTELE ASPIRATIES VAN DE INWONERS VAN DE CONGO.

De werkgroep heeft kunnen vaststellen dat Congo bezorgd is om zijn toekomst. Onder de personen die hij heeft geraadpleegd, zijn er weinigen die er zich geen reken-schap van geven dat het land een beslissend tijdperk is ingegaan. Dit diepe besef komt tot uiting in een geheel van aspiraties die betrekking hebben op de essentiële punten van de administratieve en politieke evolutie.

I. — Bepaling van een politiek voor de toekomst en van een algemeen plan.

1. — De geraadpleegde personen, hebben om zeggens eensgezind, het verlangen uitgedrukt dat België onverwijld de fundamentele oogmerken, welke het zich ten opzichte van Congo toekent, en het volledig plan volgens hetwelke het van zins is zijn inspanningen te ordenen om daartoe te komen, zou bepalen. Bij het uiten van die wens wijzen blanken en zwarten er vooral op dat deze toekomstplannen onmisbaar zijn om een ieder in de mogelijkheid te stellen in kalmte zijn beroepsbezigheden te verrichten en, met kennis van zaken, aan de ontwikkeling van het land te arbeiden. In nagenoeg eenieders geest houdt dit punt verband met het klimaat van vertrouwen waarin de evolutie zich moet voltrekken.

Sommigen hebben de wens geuit dat België zich niet zou beperken tot het raadplegen van de Congolese middens omtrent hun aspiraties, maar dat het die ook zou raadplegen omtrent de bijzonderste hervormingen welke worden overwogen.

2. — Quelques personnes se sont déclarées adversaires, au stade actuel, de toute définition d'une politique à longue échéance et d'un programme complet. Craignant que le pays n'ait pas encore atteint le degré de développement où de telles dispositions puissent être arrêtées sans risques de surprises, elles préféreraient que la Belgique s'en tienne aujourd'hui à affirmer solennellement sa résolution de continuer à promouvoir, de toutes ses forces, le progrès social et économique.

II. — But final de l'évolution.

1. — Sur ce point également, le Groupe de Travail a constaté une grande concordance de vues. La très large majorité des personnes consultées a exprimé le désir formel que la Belgique conduise le Congo à l'autonomie interne; à ce moment les deux pays conviendraient, par de libres négociations, des nouvelles relations de droit public qu'ils entretiendront. Les deux aspects de cette proposition revêtent, aux yeux des personnes consultées, une importance fondamentale.

2. — Le Groupe de Travail a demandé à ses interlocuteurs s'ils n'estimaient pas opportun, pour le Congo comme pour la Belgique, de se faire dès à présent une idée du caractère que pourraient prendre ces relations futures. A cet égard les avis ont été plus partagés.

Les uns estiment qu'il ne serait point possible de prévoir aujourd'hui, avec une suffisante netteté, comment la Belgique et le Congo disposeront, le moment venu, de leur avenir. D'autres ne se jugent pas habilités à répondre à cette question qui appartient pour eux aux représentants du peuple congolais s'administrant lui-même. Les uns et les autres considèrent que cela dépendra à la fois du climat dans lequel l'évolution administrative et politique se sera réalisée et du jugement que chacun des deux pays se fera de ses intérêts supérieurs. Ils croient, pour la plupart, que la Belgique et le Congo prendront des accords en certains domaines.

Pour un nombre sensiblement égal d'interlocuteurs, tout porte à croire que la Belgique et le Congo choisiront de s'associer étroitement. Beaucoup sont frappés de voir que le monde cherche son équilibre dans des formules de solidarité interétatique et ils estiment que, pour des raisons évidentes, la Belgique et le Congo auront un intérêt naturel à s'entendre afin de prendre ensemble une place importante au sein des nouvelles structures internationales.

Un petit nombre, enfin, invoquant la soif d'indépendance intégrale de certains jeunes peuples, estiment qu'il faut dès à présent envisager que le Congo choisira, lorsqu'il sera devenu autonome, la séparation totale d'avec la Belgique.

3. — Un grand nombre d'interlocuteurs congolais ont demandé l'indépendance immédiate. Invités à expliquer ce qu'ils entendaient par là, ils ont déclaré qu'ils voulaient, sans délai, l'accession des autochtones, à égalité de droits et de devoirs avec les européens, à tous les échelons des administrations publiques et privées ainsi que la complète suppression des discriminations raciales. Le Groupe de Travail a conclu de ces déclarations que ses interlocuteurs entendaient par indépendance immédiate la libération immédiate de l'individu.

2. — Enige personen hebben verklaard dat zij zich, in het huidige stadium, verzetten tegen iedere bepaling van een politiek op lange termijn en van een volledig programma. Uit vrees dat het land nog niet de graad van ontwikkeling heeft bereikt, waarop dergelijke regelingen kunnen worden getroffen zonder risico voor verrassing, zouden zij verkiezen dat België er zich thans zou toe beperken plechtig te bevestigen dat het besloten is de sociale en economische vooruitgang uit al zijn krachten te blijven bevorderen.

II. — Einddoel van de evolutie.

1. — Ook omtrent dit punt heeft de Werkgroep een grote overeenstemming van de meningen kunnen vaststellen. De overgrote meerderheid van de geraadpleegde personen heeft de formele wens te kennen gegeven dat België Congo tot de inwendige autonomie zou leiden; op dat tijdstip zouden beide landen, door vrije onderhandelingen, overeenkomen welke nieuwe betrekkingen van publiek recht zij met elkaar zullen onderhouden. De beide aspecten van dit voorstel zijn, naar de opvatting van de geraadpleegde personen, van fundamenteel belang.

2. — De werkgroep heeft aan de aangesproken personen gevraagd of zij het niet gepast achtten, zo voor Congo als voor België, zich van nu af een gedachte te vormen omtrent de aard van deze toekomstige betrekkingen. Dienaangaande waren de meningen meer uiteenlopend. Sommigen menen dat het niet mogelijk is nu reeds met voldoende zekerheid te voorzien hoe België en Congo, eenmaal zover, over hun toekomst zullen beschikken. Anderen denken dat zij niet bevoegd zijn om te antwoorden op die vraag welke, volgens hun mening, moet worden beantwoord door de vertegenwoordigers van het Congolese volk dat zich zelf bestuurt. De enen en de anderen menen dat zulks zal afhangen én van het klimaat waarin de administratieve en politieke evolutie zal worden doorgevoerd én van de opvatting welke elk van beide landen zich over zijn hogere belangen zal vormen. De meesten denken dat België en Congo op sommige gebieden akkoorden zullen sluiten.

Voor een nagenoeg zelfde aantal aangesproken personen, schijnt alles erop te wijzen dat België en Congo zullen verkiezen nauw samen te gaan. Velen zijn getroffen bij de vaststelling dat de wereld haar evenwicht zoekt in formules van onderlinge solidariteit tussen de staten en zij menen dat, om duidelijke redenen, België en Congo er een natuurlijk belang zullen bij hebben overeen te komen om samen een belangrijke plaats in te nemen in de nieuwe internationale structuren.

Een gering aantal personen, ten slotte, steunend op de zucht naar algehele onafhankelijkheid van sommige jonge volkeren, menen dat men van nu af moet overwegen dat Congo, eens autonoom geworden, de totale afscheiding van België zal verkiezen.

3. — Een groot aantal aangesproken Congolezen hebben de onmiddellijke onafhankelijkheid gevraagd. Op het verzoek om nader uit te leggen wat zij daaronder verstonden, hebben zij verklaard dat zij onverwijld verlangen de toegankelijkheid voor de autochtonen, met gelijkheid van rechten en plichten met de Europeanen, tot alle trappen van de openbare en publieke administraties, alsmede volledige afschaffing van de rassendiscriminatie. De Werkgroep heeft uit die verklaringen afgeleid dat de aangesproken personen onder onmiddellijke onafhankelijkheid verstaan onmiddellijke vrijmaking van de enkeling.

4. — Certaines personnes consultées ont souhaité qu'à l'issue de l'évolution interne du Congo, la Belgique l'intègre définitivement à elle, par une sorte de fusion.

5. — Quelques-unes, enfin, ont réclamé pour le Congo une indépendance intégrale, immédiate et inconditionnelle; ces dernières personnes se sont cependant bornées à énoncer leur aspiration, en refusant de l'expliquer au Groupe de Travail.

III. — Rythme de l'évolution.

Dès lors que, dans l'esprit de la plupart des interlocuteurs du Groupe de Travail, il faut mener le Congo à l'autonomie, la question de savoir à quel rythme l'évolution doit être conduite.

1. — Pour beaucoup de personnes consultées, le rythme devrait être rapide. Dans de larges milieux européens et autochtones, il existe un vif désir que les affaires intérieures du Congo soient gérées dès que possible par ses habitants. A cela s'ajoute, pour plusieurs, le souci que le Congo ne reste pas trop en arrière des évolutions fondamentales qui s'accomplissent autour de lui.

Ce désir de célérité n'exclut pas, chez le plus grand nombre de ceux qu'il anime, des préoccupations de prudence et de sagesse. Ceux-ci ont insisté sur le fait qu'ils souhaitent une progression rapide mais ordonnée, sous l'impulsion de la Belgique et dans une totale collaboration des habitants.

2. — Pour beaucoup d'autres personnes consultées, le rythme devrait être lent. A l'appui de leurs vues, elles invoquent principalement que de rapides progrès dans l'ordre politique ne pourront se concevoir qu'à partir du moment où certaines conditions préalables seront remplies, telles qu'une suffisante extension de l'enseignement et une amélioration considérable de la situation économique et sociale des masses, plus particulièrement des masses rurales. Aussi préconisent-elles que les réformes administratives et politiques soient largement étalées dans le temps.

3. — Une minorité de personnes consultées désire une solution brusquée. Certaines ont fait valoir que l'exercice des responsabilités publiques, même les plus élevées, sera la meilleure école de formation politique des masses et des élites. L'une ou l'autre a invoqué que le pays peut dès à présent trouver, parmi les européens et certains autochtones, les cadres nécessaires.

4. — Avant de passer à un autre sujet, le Groupe de Travail estime devoir appeler l'attention sur plusieurs constatations importantes.

Quel que soit le rythme préconisé par ses interlocuteurs, presque tous ont manifesté devant lui un réel désir d'évolution politique. Spécialement, il serait inexact de penser que les autochtones des milieux ruraux ne ressentent pas encore l'éveil de cette aspiration. Elle existe chez la plupart et leurs représentants demandent, en des termes parfois émouvants, que la Belgique les guide, avec un soin particulier dans cette marche au progrès. Ils demandent aussi qu'elle leur donne le temps et les moyens de combler le retard qu'ils ont, en de nombreux domaines, sur les milieux urbains. A l'égard de ceux-ci beaucoup manifestent de la méfiance, car

4. — Sommige geraadpleegde personen hebben de wens uitgedrukt dat, eens de inwendige evolutie van Congo voltrokken, België, door een soort van versmelting, Congo voorgoed in zich zou opnemen.

5. — Enkele personen, ten slotte, hebben voor Congo een volledige, onmiddellijke en onvoorwaardelijke onafhankelijkheid gevraagd; deze personen hebben zich echter beperkt tot het te kennen geven van hun aspiratie en weigeren daaromtrent uitleg te verstrekken aan de Werkgroep.

III. — Ritme van de evolutie.

Van het ogenblik af dat in de geest van het merendeel der door de Werkgroep aangesproken personen aan Congo de autonomie dient te worden verleend, stelt zich de vraag te weten aan welk ritme de evolutie moet geschieden.

1. — Voor talrijke geraadpleegde personen zou het ritme snel moeten zijn. In ruime Europese en Autochtone kringen wordt de wens geuit dat de bewoners van Congo, zo spoedig mogelijk, het bestuur van de binnenlandse zaken van hun land, zouden verzekeren. Daarbij komt dan nog, voor velen, de bezorgdheid dat Congo niet te zeer zou achterblijven bij de fundamentele evoluties die er rondom plaats hebben.

Het verlangen naar gezwindheid sluit bij de meesten van hen die ermede bezielde zijn geenszins de bezorgdheid uit omtrent voorzichtigheid en bezadigdheid. Zij hebben de nadruk gelegd op het feit dat zij een snelle doch geordende trapsgewijze ontwikkeling wensen onder de impuls van België en met de volkomen medewerking van de bewoners.

2. — Voor talrijke andere geraadpleegde personen zou het ritme langzaam moeten zijn. Tot staving van hun zienswijze, beroepen zij zich in hoofdzaak op het feit dat een snelle ontwikkeling op politiek gebied alleen denkbaar is vanaf het ogenblik waarop sommige voorafgaande voorwaarden zullen vervuld zijn, zoals een voldoende uitbreiding van het onderwijs en een aanzienlijke verbetering van de economische en sociale toestand van de massa en meer inzonderheid van de plattelandsbewoners. Zij zijn dan ook de mening toegedaan dat het verkieslijk is de administratieve en politieke hervormingen over een lang tijdperk te laten lopen.

3. — Een minderheid van geraadpleegde personen wenst een overrompelende oplossing. Sommigen onder hen hebben doen gelden dat de uitoefening van de openbare verantwoordelijkheid, zelfs de hoogste, de beste school zijn zal voor de politieke vorming van de massa en van de elite. De enen en de anderen hebben er op gewezen dat het land, van nu af, onder de Europeanen en sommige Autochtonen, de nodige kaders kan vinden.

4. — Alvorens over te gaan tot een ander onderwerp meent de Werkgroep de aandacht te moeten vestigen op verscheidene belangrijke vaststellingen.

Welke ook het ritme is dat wordt aanbevolen door de angesproken personen, hebben bijna allen uiting gegeven aan een werkelijk verlangen naar politieke evolutie. Het zou, inzonderheid onjuist zijn te denken dat de Autochtonen van de plattelandskringen deze aspiratie in zich niet zouden voelen ontwaken. Zij bestaat bij het merendeel van hen en hun vertegenwoordigers vragen, in soms aangrijpende bewoordingen, dat België hen met bijzondere zorg zou leiden op deze weg naar de vooruitgang. Zij vragen ook dat België hun de tijd en de middelen zou schenken om de achterstand in te halen, die zij op de stadskringen

ils appréhendent que tous les postes soient occupés quand les leurs pourraient y accéder.

Par ailleurs, de multiples interlocuteurs africains et européens se sont montrés préoccupés que la capitale du Congo ne prenne pas une influence trop importante sur l'évolution administrative et politique de l'ensemble du pays. A ce souci, ainsi qu'à des rivalités d'ordre tribal encore fort vives se rattache, pour de nombreux interlocuteurs africains, le désir que l'évolution profite également aux différentes ethnies.

IV. — Délais.

1. — La plupart des personnes consultées se sont opposées à l'idée de fixer dès à présent l'époque à laquelle le Congo accèdera à l'autonomie. Estimant que rien ne permettrait d'établir à cet égard une prévision sérieuse, elles redoutent l'établissement d'une date limite qui, selon toute vraisemblance, se révélerait au contact des faits trop proche ou trop lointaine.

2. — Certaines personnes, en nombre moins important, ont exprimé un avis différent. La fixation d'une date ultime aurait à leurs yeux l'avantage de calmer l'impatience des uns et de permettre aux autres d'organiser avec sécurité leur avenir personnel et celui de leurs affaires. Au total, cette méthode permettrait à l'évolution politique de s'accomplir dans un climat détendu, exempt de suspicions et d'appréhensions.

3. — Plusieurs personnes, parmi celles qui ont déclaré ne pas souhaiter la fixation d'un délai global, considéreraient cependant avec faveur que, dans les différents domaines de l'évolution, un délai soit fixé, à la fin de chaque étape, pour l'étape suivante. Cette fixation successive d'objectifs précis dans le temps serait à leur avis rassurante pour les populations qui pourraient ainsi mieux se convaincre de la réalité de leurs progrès politiques. Elle inciterait par ailleurs le Gouvernement et l'administration à apporter aux problèmes de l'évolution la diligence requise.

4. — Quelques personnes se sont déclarées résolument opposées à tout espèce de délais, même partiels et successifs.

V. — Méthode à suivre dans l'évolution.

1. — Pour aboutir à l'autonomie il a été insisté, avec une constance impressionnante, sur trois points qui, pour la quasi unanimité des personnes consultées, constituent la base et la condition nécessaire d'une saine évolution : l'amélioration des relations humaines entre blancs et noirs, la suppression des discriminations fondées sur la race qui subsistent encore, l'accession des autochtones à tous les échelons des administrations publiques et privées comme à tous les organes politiques et administratifs du pays.

hebben opgelopen. Velen staan wantrouwend tegenover deze laatste, want zij vrezen dat al de posten zouden kunnen bezet zijn wanneer hun tijd zal gekomen zijn om ze in te nemen.

Verder hebben talrijke Afrikaanse en Europese aangesproken personen uiting gegeven aan hun bezorgdheid dat de hoofdstad van Congo een al te grote invloed zou gaan uitoefenen op de administratieve en politieke evolutie van het ganse land. Bij deze bezorgdheid, alsook bij de nog levendige naijver onder stammen komt nog bij talrijke Afrikaanse aangesproken personen het verlangen tot uiting dat de evolutie ook ten goede zou komen aan de verschillende raseenheden.

IV. — Termijnen.

1. — Het merendeel van de geraadpleegde personen hebben zich verzet tegen de gedachte dat van nu af het tijdstip zou worden vastgesteld waarop Congo de autonomie zou verkrijgen. Zij zijn van mening dat er geen enkel gegeven bestaat om op grondslag ervan ernstige vooruitzichten te doen gelden en vrezen dienvolgens de vaststelling van een uiterste datum die, naar alle waarschijnlijkheid, eens voor de werkelijkheid, of te zeer nabij of te ver verwijderd zou blijken.

2. — Sommige personen, minder in aantal, hebben een andere mening uitgedrukt. De vaststelling van een uiterste datum zou, naar hun opvatting, het voordeel hebben het ongeduld van de enen te doen bedaren en de anderen in staat te stellen met zekerheid hun persoonlijke toekomst en die van hun zaken te organiseren. Kortom, deze methode zou er voor zorgen dat de politieke evolutie tot stand komt in een ontspannen atmosfeer, vrij van alle argwaan en schroom.

3. — Talrijke personen, onder degenen die verklaard hebben niet te verlangen dat een globale termijn zou worden vastgesteld, zouden evenwel met genoegen bij het einde van elke etappe, een termijn zien vaststellen voor de volgende etappe en zulks tijdens de verschillende fasen van de evolutie. Deze opeenvolgende vaststelling in de tijd van preciese doeleinden zou, naar hun mening, geruststellend zijn voor de ganse bevolking die zich aldus zou kunnen vergewissen van de werkelijkheid van haar politieke ontwikkeling. Zij zou trouwens het gouvernement en de administratie ertoe aanzetten de problemen in verband met de evolutie, met de vereiste spoed te behandelen.

4. — Enkele personen hebben verklaard zich uitdrukkelijk te verzetten tegen het vaststellen van om het even welke termijnen, zo gedeeltelijke als achtereenvolgende.

V. — In de evolutie te volgen methode.

1. — Om tot autonomie te komen werd, met indrukwekkende eenparigheid, op drie punten de nadruk gelegd die, naar de mening van bijna alle geraadpleegde personen, de grondslag en de noodzakelijke voorwaarde uitmaken van een gezonde evolutie : de verbetering van de menselijke betrekkingen tussen blanken en zwarten, de afschaffing van de rassendiscriminatie, waar die nog voorkomt, de toegankelijkheid voor de zwarten tot alle trappen van de openbare en private administraties, alsmede tot alle politieke en administratieve organen van het land.

a) *Relations humaines.*

Un grand nombre de personnes consultées ont fait observer qu'une amélioration de ces relations a commencé de se manifester, il y a quelques années, mais surtout dans les centres et pas assez dans les milieux ruraux; elles ont ajouté qu'un raidissement se produit depuis quelque temps et qu'il est absolument nécessaire de faire rapidement dans ce domaine de nouveaux et décisifs progrès. Certaines estiment que l'accession d'autochtones chaque année plus nombreux à une situation sociale plus élevée facilitera l'amélioration, en la rendant plus naturelle; mais même celles-là insistent pour que partout, dans les endroits les plus reculés comme dans les villes, se généralisent entre blancs et noirs des relations mieux fondées sur le respect de la dignité humaine.

A cet égard, l'attention du Groupe de Travail a été attirée sur l'inconvénient qui résulte du fait que les meilleurs éléments de la société européenne sont trop souvent transférés de l'intérieur du pays à Léopoldville ou de Léopoldville à Bruxelles, dès qu'ils ont acquis une grande expérience professionnelle. Le vœu a été formulé que ces éléments restent plus longtemps en place car il n'est pas douteux qu'ils puissent, par leur exemple et leur ascendant, exercer une influence prépondérante sur le climat des rapports humains.

b) *Suppression des discriminations raciales qui subsistent encore.*

Dans le même ordre d'idées, un grand nombre de personnes consultées ont demandé que disparaissent au plus tôt les discriminations raciales.

Il n'est entré dans l'esprit de personne de supprimer les différenciations qui s'appuient sur une raison légitime et majeure comme celle qui soumet, pour certaines affaires judiciaires, les indigènes des milieux coutumiers à leurs tribunaux traditionnels. Mais la quasi unanimité des personnes consultées a entendu s'élever contre les discriminations raciales de fait — qui sont liées au problème des relations humaines — et contre les mesures législatives ou réglementaires qui maintiennent encore en plusieurs domaines, sans justification suffisante, des différences de traitement selon les races.

A cet égard, il fut spécialement insisté sur deux nécessités :

— celle de revoir d'urgence l'actuelle législation relative au louage de services, qui soumet de principe, quelle que soit la nature des prestations, les autochtones au contrat de travail et les européens au contrat d'emploi;

— celle de mettre sans retard en application la réforme judiciaire décidée par le Gouvernement, afin notamment que les indigènes justiciables des tribunaux non coutumiers comparaissent devant les mêmes juridictions que les Européens.

c) *Accession des autochtones à tous les échelons des administrations publiques et privées comme à tous les organes politiques et administratifs du pays.*

Cette accession — appelée par les interlocuteurs du Groupe de Travail « africanisation des cadres » — a été unanimement demandée. Comme il a été dit plus haut, le désir est à ce point profond que, pour beaucoup d'autoch-

a) *Menselijke betrekkingen.*

Een groot aantal geraadpleegde personen heeft doen opmerken dat een verbetering in deze betrekkingen sedert enkele jaren kon worden waargenomen, doch vooral in de centra en niet genoeg in de plattelandsmilieus; zij voegden hieraan toe dat zich sedert enkele tijd een verscherping voordoet en dat het absoluut nodig is op dit gebied een nieuwe en beslissende vooruitgang te boeken. Sommigen zijn van mening dat de toegankelijkheid voor de inlanders, die ieder jaar talrijker worden, tot een hogere sociale toestand de verbetering zal vergemakkelijken, daar zij aldus natuurlijker zal kunnen geschieden; doch zelfs deze laatste drukken er op dat overal, zowel in de meest afgelegen plaatsen als in de steden, betrekkingen tussen blanken en zwarten zouden tot stand komen die beter zouden gevestigd zijn op de eerbied voor de menselijke waardigheid.

Te dien opzichte, werd de aandacht van de Werkgroep gevestigd op het nadeel dat voortspuit uit het feit dat de beste elementen van de Europese maatschappij te dikwijls worden overgeplaatst van het binnenland naar Leopoldstad of van Leopoldstad naar Brussel, zodra zij een uitgebreide beroepservaring hebben opgedaan. De wens werd geuit dat deze elementen langer ter plaatse zouden blijven daar het geen twijfel lijdt dat zij, door hun voorbeeld en hun gezag, een overwegende invloed zouden kunnen uitoefenen op het klimaat der menselijke betrekkingen.

b) *Afschaffing van de nog overblijvende rassendiscriminatie.*

In dezelfde gedachtengang hebben een groot aantal geraadpleegde personen gevraagd dat de rassendiscriminatie ten vroegste zou verdwijnen.

Niemand heeft eraan gedacht de afschaffing te vragen van het onderscheid dat op een wettige en belangrijke reden berust, zoals deze welke de inlanders der gewoonterechtelijke middens, voor sommige rechterlijke zaken, onderwerpt aan hun traditionele rechtbanken. Doch bijna alle geraadpleegde personen hebben eraan gehouden zich te verzetten tegen de feitelijke rassendiscriminatie — die in nauw verband staat met het vraagstuk der menselijke betrekkingen — en tegen de wettelijke of reglementaire bepalingen die nog op verschillende gebieden, zonder voldoende rechtvaardiging, verschillen in wedde behouden volgens de rassen.

Te dien opzichte, werd vooral de nadruk gelegd op twee eisen :

— het dringend herzien van de huidige wetgeving betreffende de arbeidsovereenkomst, die, ongeacht de aard van hun arbeid, de inlanders principieel onderwerpt aan de arbeidsovereenkomst voor werklieden en de Europeanen aan de arbeidsovereenkomst voor bedienden;

— de rechterlijke hervorming, waartoe het gouvernement heeft besloten, zonder verwijl in toepassing te brengen, inzonderheid opdat de inlanders, die onder de rechtspraak vallen van de niet-gewoonterechtelijke rechtbanken, vóór dezelfde rechtbanken zouden verschijnen als de Europeanen.

c) *Toegankelijkheid van de Autochtonen tot al de trappen der openbare en private administraties evenals tot al de politieke en administratieve organen van het land.*

Deze toegankelijkheid — door de personen welke door de Werkgroep werden aangesproken « Afrikanisering van de Kaders » genoemd — werd eenparig aangevraagd. Zoals hierboven gezegd is het verlangen zo innig dat de Afrika-

tones, l'« africanisation » constitue aujourd'hui le contenu essentiel de l'autonomie ou de l'indépendance à laquelle ils déclarent aspirer. Les Européens aussi considèrent que ce point doit faire l'objet de réalisations immédiates.

De manière très générale, les interlocuteurs du Groupe de Travail ont admis que, dans l'intérêt du pays, il convenait d'exiger des autochtones les qualifications nécessaires. Plusieurs ont demandé qu'ils y soient aidés, notamment par des cours de préparation aux épreuves administratives et par des stages.

Plusieurs personnes consultées ont émis le vœu, plus particulier, que rapidement un autochtone soit admis à travailler parmi les collaborateurs directs des autorités administratives aux différents échelons.

C'est en ayant toujours présentes à l'esprit les trois aspirations cardinales ci-dessus évoquées qu'il faut maintenant exposer comment les habitants du Congo souhaitent voir évoluer les institutions internes du pays.

2. — Sur le plan de la structure et du fonctionnement de l'Etat, une large majorité des personnes consultées a exprimé le désir que l'administration centrale de Bruxelles transfère progressivement, mais son timidité, une partie de ses attributions à l'administration d'Afrique. Dans le même ordre d'idées, le vœu a été maintes fois exprimé que les établissements paraétatiques et les grandes entreprises opèrent des transferts analogues.

Très peu de personnes, il convient de le souligner, ont préconisé la mesure plus importante et plus radicale qui consisterait à remettre aux autorités d'Afrique le pouvoir de décider dans les affaires qui intéressent la conduite de la politique supérieure. Au contraire, plusieurs ont insisté sur la nécessité de maintenir ce pouvoir éminent entre les mains du Gouvernement, responsable devant les Chambres belges, jusqu'au jour où le Congo aura une structure politique plus complète et plus démocratique. C'est donc dans le proche avenir sur le plan administratif, bien plus que sur le plan politique, qu'un glissement de compétence, de Bruxelles vers Léopoldville, est vivement souhaité.

Quant à la répartition des compétences à l'intérieur du Congo, la quasi-unanimité des personnes consultées a émis le vœu que le Gouvernement Général accentue sans tarder le transfert d'une partie de ses attributions aux administrations provinciales. Certaines personnes, particulièrement averties des affaires administratives, ont cependant précisé que les cadres provinciaux devraient, plus qu'aujourd'hui, user pleinement des pouvoirs nouveaux qui leur sont consentis et, il va de soi, en assumer la responsabilité.

La très grande majorité des personnes qui se sont déclarées favorables à une extension des pouvoirs provinciaux ont exprimé le souhait formel que cette déconcentration et cette décentralisation n'aient point pour effet de porter atteinte à la structure unitaire du pays. Elles ont insisté sur la nécessité de maintenir sans défaillance cette structure dans les années à venir.

Certaines personnes cependant, mais en nombre restreint, ont invoqué l'étendue et la diversité du Congo, et parfois des préoccupations de sécurité régionale, pour préconiser un régime d'autonomie provinciale aboutissant au fédéralisme.

3. — La structure politique naissante du Congo comporte plusieurs assemblées : à l'échelon local, les conseils

niserings thans, voor tal van Autochtonen, de hoofdzaak vormt van de autonomie of van de onafhankelijkheid waarnaar zij verklaren te streven. Ook de Europeanen zijn van mening dat dit punt onmiddellijk dient te worden verwezenlijkt.

De door de Werkgroep aangesproken personen hebben algemeen toegegeven dat het paste, in het belang van het land, van de Autochtonen de nodige bevoegdheid te vergen. Verscheidenen hebben gevraagd dat zij hierbij zouden geholpen worden onder meer door voorbereidingscursussen tot de administratieve examens en door proeftijden.

Verscheidene geraadpleegde personen hebben meer inzonderheid de wens te kennen gegeven dat al spoedig aan een Autochtoon de toelating wordt verleend om op de verschillende trappen, samen te werken met de directe medewerkers van de administratieve overheid.

Het is met de voortdurende inachtneming van de drie hierboven vermelde hoofdaspiraties dat thans moet worden uiteengezet hoe de bewoners van Congo verlangen hun binnenlandse instellingen te zien evolueren.

2. — Op het plan van de structuur en van de werking van de Staat, heeft een grote meerderheid van de geraadpleegde personen de wens uitgedrukt dat het hoofdbestuur van Brussel, geleidelijk, doch zonder angstvalligheid, een deel van zijn bevoegdheden zou overdragen aan het bestuur in Afrika. In verband daarmee werd vaak de wens geuit dat de parastatale instellingen en de grote ondernemingen ook aldus zouden handelen.

Zeër weinig personen, en dit dient te worden onderstreept, hebben de meer belangrijke en meer radicale maatregelen aanbevolen die erin zouden bestaan aan de Overheid in Afrika de macht te verlenen om te beslissen in zaken die verband houden met het voeren van de hoge politiek. Velen daarentegen, hebben de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid dat deze hoogstaande macht zou blijven berusten in handen van de voor de Belgische Kamers verantwoordelijke Regering, en zulks tot de dag waarop Congo een meer volledige en meer democratische structuur zal hebben verkregen. Het is dus in de nabije toekomst dat op administratief plan veel meer nog dan op politiek plan, een verglijding van bevoegdheid, van Brussel naar Leopoldstad, met nadruk wordt gewenst.

Wat de verdeling van de bevoegdheden in Congo's binnenland betreft, werd door de geraadpleegde personen bijna eenparig de wens geuit dat het gouvernement-generaal, zonder verwijl, de overdracht van een deel zijner bevoegdheden aan de provinciale administraties kracht zou bijzetten. Sommige personen, die bijzonder goed op de hoogte zijn van de administratieve zaken, hebben evenwel nader verklaard dat de provinciale kaders, meer dan zulks tot nogtoe het geval is, ten volle zouden moeten gebruik maken van de nieuwe machten welke hun worden toegekend en er, dit spreekt vanzelf, ook de verantwoordelijkheid voor dragen.

De zeer grote meerderheid van de personen die zich gunstig hebben uitgesproken ten opzichte van een uitbreiding der provinciale machten hebben de formele wens uitgedrukt dat deze deconcentratie en deze decentralisatie niet tot gevolg zouden hebben afbreuk te doen aan de eenheidsstructuur van het land. Zij hebben de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid deze structuur, onverzettelijk, tijdens de komende jaren te handhaven.

Een gering aantal personen heeft de uitgestrektheid en de diversiteit van Congo, en soms bezorgdheden omtrent regionale zekerheid aangevoerd, om een stelsel van provinciale autonomie dat tot het federalisme zou leiden, aan te prijzen.

3. — De opkomende politieke structuur van Congo omvat verscheidene vergaderingen : op het plaatselijk vlak,

de circonscription en milieu rural, les conseils communaux et de ville en milieu urbain; à l'échelon régional, les conseils de territoires; à l'échelon provincial, les conseils de province; enfin, pour l'ensemble du Congo, le conseil de gouvernement.

La composition de ces assemblées et le mode de désignation de leurs membres ont été longuement abordés par la plupart des interlocuteurs du Groupe de Travail.

Le désir qui domine est de voir ces conseils, de la base au sommet, devenir aussitôt que possible électifs en leur majorité. De nombreux interlocuteurs ont insisté sur le fait qu'il était désormais essentiel, pour le crédit des membres autochtones des assemblées, qu'ils tiennent leur mandat d'une désignation populaire. D'autres ont souligné qu'une évolution saine et équilibrée exigeait que tous les milieux du pays, aussi bien ceux de brousse que ceux des centres, participent aux assemblées par d'authentiques et irrécusables représentants.

Sur la méthode à suivre et les modalités à retenir pour ces élections, les avis ont été fort partagés.

La majorité des personnes consultées a suggéré qu'à titre transitoire, une election directe ait lieu à l'échelon le plus bas (c'est-à-dire pour les conseils de circonscriptions et les conseils communaux) et que des élections indirectes successives se fassent sur cette 'base' jusqu'à l'échelon le plus élevé (élection des conseils de territoire par les conseils de circonscriptions; des conseils de province par les conseils de territoire et les conseils communaux; du conseil de gouvernement par les conseils de province). Plusieurs variantes ont été présentées, dans le cadre de ce système d'élections à deux ou à plusieurs degrés : il fut notamment suggéré de composer les conseils de circonscriptions et les conseils communaux au suffrage direct des populations; de faire élire par les conseils de circonscriptions les conseils de territoire; de composer les conseils de province au suffrage direct et de faire élire par ceux-ci le conseil de gouvernement.

Une minorité de personnes consultées a préconisé plutôt des élections directes à tous les échelons, mais progressivement dans le temps à partir de l'échelon le plus bas.

Un petit nombre a demandé des élections directes et immédiates pour l'ensemble des conseils.

Par ailleurs, la majorité des personnes consultées a estimé que, pendant plusieurs années encore, il s'indiquerait de maintenir dans les conseils, à côté des membres désignés par le suffrage direct ou indirect, des membres chargés de représenter les grands intérêts économiques et sociaux (entreprises de capitaux, classes moyennes indépendantes, emploi). Certaines personnes ont préconisé que cette double composition des conseils soit admise comme régime définitif.

Enfin, la question a plusieurs fois été évoquée de savoir s'il convient que les conseils soient obligatoirement composés à parité de membres africains et de membres européens.

La majorité des personnes consultées a estimé qu'il ne fallait point viser à obtenir ou à maintenir cette parité, en raison du caractère artificiel qu'elle présente dans un système démocratique; plusieurs ont ajouté que la parité risquait d'affaiblir l'influence bienfaisante que les conseillers européens peuvent exercer sur leurs collègues africains.

de gebiedsraden in plattelandskring, de gemeenteraden en de stadsraden in stadskring; op het regionaal vlak, de gewestraden; op het provinciaal vlak, de provincieraden; ten slotte, voor gans Congo, de gouvernementsraad.

De samenstelling van deze vergaderingen en de wijze waarop de leden ervan zouden worden aangewezen werden langdurig besproken door het merendeel van de door de Werkgroep aangesproken personen.

De wens die op de voorgrond komt is te zien dat deze raden, van de laagste tot de hoogste, zo spoedig mogelijk, voor de meerderheid, verkozen zouden worden. Talrijke aangesproken personen hebben de nadruk gelegd op het feit dat het voortaan, voor het aanzien van de autochtone leden der vergaderingen onontbeerlijk is dat zij hun mandaat toegewezen krijgen door het volk. Anderen hebben erop gewezen dat een gezonde en evenwichtige evolutie vergt dat alle kringen van het land, zowel deze uit de brousse als deze uit de centra, op de vergaderingen zouden vertegenwoordigd zijn door betrouwbare personen die niet kunnen worden gewraakt.

Omtrent de voor deze verkiezingen te volgen methode en toe te passen wijze waren de meningen sterk uiteenlopend.

De meerderheid van de geraadpleegde personen heeft de gedachte voorop gezet dat, bij overgangsmaatregel, een rechtstreekse verkiezing zou worden gehouden op het laagste vlak namelijk voor de gebiedsraden en gemeenteraden en dat opeenvolgende onrechtstreekse verkiezingen op die grondslag zouden worden gehouden tot op het hoogste vlak (verkiezing van de gewestraden door de gebiedsraden; van de provincieraden door de gewestraden en door de gemeenteraden; van de gouvernementsraad door de provincieraden). Verscheidene varianten werden, in het kader van dit verkiezingssysteem op twee of meerdere trappen voorgesteld :

ondermeer werd de gedachte voorop gezet de gebiedsraden en de gemeenteraden rechtstreeks door het volk te doen verkiezen; de gewestraden te doen verkiezen door de gebiedsraden; de provincieraden te doen samenstellen door rechtstreekse verkiezingen en de gouvernementsraad te doen verkiezen door de provincieraden.

Een minderheid van de geraadpleegde personen was veel eerder te vinden voor rechtstreekse verkiezingen op alle vlakken, maar geleidelijk in de tijd, te beginnen met het laagste vlak.

Een klein aantal heeft rechtstreekse en onmiddellijke verkiezingen gevraagd voor alle raden.

Voor het overige was de meerderheid van de geraadpleegde personen van mening dat het, voor verscheidene jaren nog, aangewezen zou zijn, naast de bij rechtstreekse of onrechtstreekse verkiezing aangewezen leden, in de raden leden te behouden die gelast zijn de grote economische en sociale belangen te vertegenwoordigen (kapitaalondernemingen, onafhankelijke middenstand, werknemers). Sommigen hebben aanbevolen dat deze dubbele samenstelling van de raden als definitieve regeling zou worden aangenomen.

Ten slotte werd herhaaldelijk de vraag opgeworpen of het past dat de raden verplicht zouden samengesteld zijn uit een gelijk aantal Afrikaanse en Europese leden.

De meeste geraadpleegde personen waren van mening dat men niet moet trachten tot deze pariteit te komen of die trachten te behouden, gezien het artificieel karakter ervan in een democratisch systeem; verscheidenen hebben eraan toegevoegd dat er gevaar bestaat dat deze pariteit de weldoende invloed zou doen verminderen, welke de Europese raadsleden kunnen uitoefenen op hun Afrikaanse collega's.

Une importante minorité de personnes consultées a toutefois exprimé l'avis que la parité devrait être maintenue pendant un certain temps dans les assemblées, afin de ménager les transitions.

Une petite minorité a demandé que la parité soit considérée comme une des règles fondamentales et permanentes de l'évolution politique du pays.

4. — Au problème de la composition des conseils se rattache celui de l'intégration éventuelle des Européens dans les circonscriptions. Celles-ci sont encore, à l'heure actuelle, considérées par le législateur comme des entités exclusivement autochtones, avec cette conséquence que les Européens établis dans les limites d'une circonscription ne sont ni électeurs ni éligibles à son conseil. Aujourd'hui, le premier niveau d'intégration administrative et politique des blancs et des noirs est, en milieu rural, celui du territoire.

La majorité des personnes consultées s'est déclarée favorable à un régime qui permettrait aux Européens de participer, à égalité de droits et de devoirs avec les autochtones, à la vie politique des circonscriptions. Plusieurs ont demandé cette intégration dans l'immédiat, pour une raison de principe mais aussi parce que, dans leur opinion, la circonscription peut rapidement devenir le cadre d'une communauté interraciale d'intérêts et de sentiments, naturelle et sincère. D'autres, redoutant l'influence fâcheuse que certains Européens pourraient, par un ascendant trop marqué, prendre au sein de ces collectivités, ont exprimé l'avis qu'il valait mieux reporter l'application du principe au jour où les populations rurales seraient plus évoluées. A l'encontre de cet avis, plusieurs interlocuteurs ont toutefois fait valoir que de tels Européens ne seraient pas élus par les populations. Quelques-uns, enfin, ont subordonné leur accord à l'acceptation par les candidats européens de la nationalité congolaise.

Une minorité de personnes consultées a formulé l'opinion que les circonscriptions devaient demeurer, dans le principe, des entités indigènes.

5. — Sur le plan de la compétence, la très grande majorité des personnes consultées a exprimé le souhait formel que les assemblées, aujourd'hui consultatives sauf à l'échelon local, reçoivent en certaines matières des pouvoirs de décision qui devraient ensuite être progressivement étendus. Ce désir, maintes fois formulé, doit être rapproché du vœu de la plupart des interlocuteurs du Groupe de Travail de voir les habitants du Congo intervenir de plus en plus dans la gestion des affaires intérieures du pays. Il est en relation directe avec l'aspiration à l'autonomie qui a été soulignée plus haut.

Une petite minorité de personnes consultées a demandé que les différents conseils reçoivent immédiatement tous les pouvoirs de décision qui doivent être les leurs au terme de l'évolution.

A l'inverse, un nombre de personnes plus restreint encore s'est déclaré favorable au statu-quo, jusqu'au moment où les conseils locaux auront administré la preuve d'une suffisante maturité politique.

VI. — Problèmes divers.

Pour achever ce tableau, le Groupe de Travail fera mention de certaines questions particulières que ses interlocu-

Een belangrijke minderheid van de geraadpleegde personen heeft de mening uitgedrukt dat de pariteit voor enige tijd nog zou moeten behouden blijven als tussenvorm in de vergaderingen.

Een kleine minderheid heeft gevraagd dat de pariteit zou worden beschouwd als één van de fundamentele en vaste regelen van de politieke evolutie van het land.

4. — Met het vraagstuk van de samenstelling der raden houdt verband het vraagstuk van de eventuele integratie der Europeanen in de gebieden. De gebieden worden door de wetgever thans nog beschouwd als uitsluitend autochtone entiteiten, met als gevolg dat de binnen de grenzen van een gebied gevestigde Europeanen geen kiezer zijn en ook niet verkiesbaar zijn in de raad van het gebied. Thans vormt het gewest het eerste vlak van administratieve en politieke integratie van blanken en zwarten, op het platteland.

De meerderheid van de geraadpleegde personen heeft zich gunstig uitgesproken over een regeling waarbij het voor de Europeanen zou mogelijk zijn, met gelijke rechten en plichten als de Autochtonen, deel te nemen aan het politiek leven van de gebieden. Verscheidenen hebben deze integratie gevraagd in de onmiddellijke toekomst, wegens een principiële reden, maar ook omdat, naar hun opvatting, het gebied spoedig het kader kan worden van een natuurlijke en oprechte belangen- en gevoelsgemeenschap tussen de rassen. Anderen, beducht voor de eerder schadelijke invloed die sommige Europeanen, door een al te overwegend gezag, in deze gemeenschappen zouden kunnen krijgen, hebben de mening te kennen gegeven dat het beter ware de toepassing van het beginsel uit te stellen tot de dag waarop de plattelandsbevolking meer geëvolueerd zou zijn. In tegenstelling met deze mening, hebben verscheidene aangesproken personen echter aangevoerd dat dergelijke Europeanen door de bevolking niet zouden verkozen worden. Ten slotte, hebben enkele personen hun instemming betuigd, op voorwaarde dat de Europese kandidaten de Congolese nationaliteit zouden aannemen.

Een minderheid der geraadpleegde personen was van mening dat de gebieden, in principe, inlandse gemeenschappen moesten blijven.

5. — Op het gebied van de bevoegdheid, heeft een zeer grote meerderheid der geraadpleegde personen de formele wens geuit dat de vergaderingen, die thans een adviserend karakter hebben behalve op plaatselijk vlak, in sommige zaken een beslissende macht zouden verkrijgen, die vervolgens progressief zou moeten uitgebreid worden. Deze wens, die dikwijls werd uitgebracht, moet in verband worden gesteld met de zienswijze van de meeste personen, die door de Werkgroep werden gehoord, om de bewoners van Congo meer en meer te zien optreden in het beheer van de binnenlandse zaken van Congo. Dit staat rechtstreeks in betrekking met de aspiratie naar autonomie waarop hoger de nadruk werd gelegd.

Een kleine minderheid der geraadpleegde personen heeft gevraagd dat de verschillende raden onmiddellijk alle beslissingsmachten zouden verkrijgen, waarover zij op het einde van de evolutie moeten beschikken.

Daarentegen heeft een nog kleiner aantal personen zich voor het statu-quo uitgesproken, tot het tijdstip waarop de plaatselijke raden het bewijs van een voldoende politieke maturiteit zullen hebben geleverd.

VI. — Allerhande vraagstukken.

Bij het einde van deze uiteenzetting wil de Werkgroep sommige bijzondere vraagstukken vermelden, waarop de

teurs ont souvent abordées. Bien que l'examen de ces problèmes spéciaux n'entre pas directement dans le cadre de sa mission, il estime devoir les signaler, en raison de l'incidence que plusieurs d'entre eux auront sur la marche générale de l'évolution administrative et politique du pays.

1. — *Enseignement.*

Les personnes consultées ont demandé à l'unanimité une extension continue de l'enseignement, tant général que technique et professionnel. Il a été spécialement insisté sur la nécessité de porter l'enseignement dispensé aux autochtones au niveau de l'enseignement métropolitain. Les représentants des milieux ruraux, appuyés par de nombreux autres interlocuteurs, ont demandé que les écoles soient, dans toute la mesure du possible, rapprochées des populations de l'intérieur.

2. — *Régime foncier.*

A de multiples reprises, les interlocuteurs du Groupe de Travail ont demandé que la revision du régime foncier, actuellement à l'étude, aboutisse sans tarder. L'accent a été mis sur la différence qui existe entre les conceptions foncières traditionnelles et occidentales. Par ailleurs, il a été souvent insisté sur la nécessité de prévoir un régime qui permette de poursuivre la mise en valeur du pays sans priver les collectivités autochtones des étendues de terres dont elles ont ou auront besoin.

3. — *Nationalité.*

De nombreuses personnes consultées ont émis le souhait que la question de la nationalité des Congolais soit abordée dans un délai rapproché. Plusieurs interlocuteurs ont signalé que les passeports des Congolais se rendant à l'étranger portent la mention équivoque de « sujet congolais ». Le désir général est qu'on sorte au plus tôt de l'indécision. Plusieurs interlocuteurs ont émis le vœu que la nationalité et la citoyenneté belges soient reconnues sans ambiguïté aux Congolais; d'autres ont demandé l'instauration d'une nationalité et d'une citoyenneté congolaises pour tous les habitants du Congo, qu'ils soient autochtones, Belges ou d'une autre origine.

4. — *Libertés publiques.*

Un grand nombre de personnes consultées a demandé que la législation garantisse l'ensemble des libertés fondamentales et organise leur exercice (notamment les libertés de presse, de réunion, d'association, de circulation et des cultes).

5. — *Aide financière de la Belgique.*

Le désir a été très généralement formulé que la Belgique consente au Congo l'aide financière nécessaire à la poursuite de son évolution. Il fut invoqué, à l'appui de ce souhait, que les besoins de cette évolution dépasseront, pendant la période qui s'ouvre, les ressources normales du pays.

aangesprokenen dikwijls hebben gewezen. Hoewel het onderzoek van deze speciale vraagstukken niet rechtstreeks in het kader van zijn opdracht ligt, meent hij toch deze te moeten vermelden, omdat sommige van deze problemen een invloed zullen uitoefenen op de algemene gang van de administratieve en politieke evolutie van het land.

1. — *Onderwijs.*

De geraadpleegde personen hebben eenparig een doorlopende uitbreiding gevraagd van het onderwijs, zowel van het algemeen, als van het technisch en vakonderwijs. Er werd bijzonder op aangedrongen dat het aan de inlanders gegeven onderwijs op het niveau van het moederlands onderwijs zou worden geplaatst. De vertegenwoordigers van de plattelandsmilieu's, hierin gesteund door talrijke andere aangesprokenen, hebben gevraagd dat de scholen, in de mate van het mogelijke, dichter bij de bevolking van het binnenland zouden gelegen zijn.

2. — *Rechtsregeling der gronden.*

Herhaaldelijk hebben de door de Werkgroep aangesprokenen gevraagd dat de herziening van de rechtsregeling der gronden, die thans ter studie ligt, zonder verwijl zou worden beëindigd. De nadruk werd gelegd op het verschil dat bestaat tussen de traditionele en de wettelijke opvattingen betreffende de rechtsregeling der gronden. Verder werd dikwijls de aandacht gevestigd op de noodzakelijkheid een rechtsregeling vast te stellen, die het zou mogelijk maken de productiefmaking van het land voort te zetten, zonder de inlandse collectiviteiten te beroven van de oppervlakten grond die zij nodig hebben of zullen hebben.

3. — *Nationaliteit.*

Talrijke personen hebben de wens geuit dat het vraagstuk van de nationaliteit der Congolezen binnen afzienbare tijd zou worden behandeld. Verscheidene aangesprokenen hebben gewezen op het feit dat de paspoorten van de Congolezen, die zich naar het buitenland begeven, de dubbelzinnige vermelding dragen: « Congolees onderdaan ». De algemene wens is dat men ten vroegste deze besluiteloosheid zou laten varen. Verscheidene aangesprokenen hebben hun zienswijze doen kennen, namelijk dat de Belgische nationaliteit en het Belgisch burgerschap op ondubbelzinnige wijze aan de Congolezen zouden worden verleend; anderen hebben de oprichting gevraagd van een Congolese nationaliteit en een Congolees burgerschap voor alle bewoners van Congo, zowel Autochtonen als Belgen en ook voor hen die een andere herkomst hebben.

4. — *Openbare vrijheden.*

Een groot aantal geraadpleegde personen heeft gevraagd dat de wetgeving alle fundamentele vrijheden zou waarborgen en dat zij de uitoefening ervan zou inrichten (inzonderheid de persvrijheid, de vrijheid van vereniging, van vergadering, van verkeer en van eredienst).

5. — *Financiële hulp van België.*

Doorgaans werd uiting gegeven aan de wens dat België aan Congo de financiële hulp zou verstrekken, die nodig is voor zijn verdere evolutie. Tot staving van deze wens werd aangevoerd dat de behoeften van deze evolutie, tijdens de komende periode, de normale inkomsten van het land zullen te boven gaan.

6. — Garanties et carrière et de pension aux fonctionnaires européens.

A maintes reprises, des interlocuteurs du Groupe de Travail ont demandé que la Belgique donne aux fonctionnaires qu'elle envoie en Afrique des garanties de carrière et de pension. La raison invoquée fut que ceux-ci collaboreront plus sincèrement à l'éducation politique et à l'émancipation progressive du pays si ces garanties leur sont accordées.

7. — Etoffement du personnel de brousse.

De très nombreuses personnes consultées ont insisté sur la nécessité de renforcer, en quantité et en qualité, le personnel de l'Etat exerçant ses fonctions à l'intérieur du pays. Un étoffement des effectifs fut spécialement demandé pour le personnel territorial, qui aura la lourde responsabilité d'animer l'évolution politique des milieux ruraux et pour le personnel agricole, qui devra mener à bien le nouveau plan décennal, dont les objectifs sont primordiaux pour ces milieux.

DEUXIEME PARTIE.

PRINCIPES FONDAMENTAUX.

De l'avis du Groupe de Travail, pour répondre aux aspirations rapportées ci-avant, le Gouvernement devrait déclarer que la politique nationale s'exprime dans les termes suivants :

I. — But final de l'évolution administrative et politique. Méthode à adopter.

1. — La Belgique se propose d'établir au Congo Belge un état autonome, bénéficiant d'un régime démocratique, dans le respect des droits de l'homme et des valeurs africaines.

2. — Des efforts conjugués des congolais et des belges doit résulter un état moderne, politiquement, moralement, économiquement et socialement édifié.

Sur le terrain politique, cet état doit être nanti d'institutions solides, garantes d'une démocratie viable et servies par des hommes conscients de leurs droits et de leurs devoirs.

Il faut que l'ensemble de la population soit profondément consciente des droits de l'homme, tels qu'ils sont énoncés dans la Déclaration Universelle, ainsi que des devoirs qu'ils impliquent pour chaque membre de la communauté.

Sur le terrain économique, les habitants doivent fournir ensemble l'effort nécessaire pour créer des sources de richesse suffisantes afin de n'avoir pas à se mettre sous la dépendance d'un autre état. Ceci n'exclut pas le recours à l'entraide internationale telle qu'elle ne cesse de s'étendre et, plus particulièrement, à l'assistance aux pays sous-développés.

Sur le plan social enfin, ses habitants, travailleurs manuels ou intellectuels, rémunérés ou indépendants, doivent atteindre à un niveau de vie décent qui ne se conçoit point sans la protection adéquate contre l'insécurité de l'existence, qu'elle résulte du chômage involontaire, de la maladie ou de la vieillesse.

Le retour à d'anciennes structures tribales ne pourrait en aucun cas permettre la création d'un état moderne. Il con-

6. — Waarborgen van loopbaan en van pensioen voor de Europese ambtenaren.

Herhaaldelijk hebben door de Werkgroep aangesproken personen gevraagd dat België waarborgen van loopbaan en van pensioen zou geven aan de ambtenaren die het naar Afrika zendt. De aangevoerde reden is dat deze laatste oprechter zullen meewerken aan de politieke opleiding en aan de progressieve emancipatie van het land, indien hen deze waarborgen worden verleend.

7. — Uitbreiding van het broussepersoneel.

Zeer veel geraadpleegde personen hebben aangedrongen op de noodzakelijkheid het aantal en de hoedanigheid op te voeren van de ambtenaren van het Bestuur, die hun ambt in het binnenland uitoefenen. Een uitbreiding der kaders werd speciaal gevraagd voor de gewestdienst, die de zware verantwoordelijkheid zal dragen om de politieke evolutie van de plattelandsmilieus te bezielen, alsmede voor de landbouwdienst, die het nieuw tienjarenplan, waarvan de doeleinden van overwegend belang zijn voor deze milieus tot een goed einde zal moeten brengen.

TWEEDE DEEL.

GRONDBEGINSELEN.

Naar de mening van de Werkgroep, zou de Regering, om aan de hiervoren aangehaalde aspiraties te voldoen, een verklaring moeten afleggen over de nationale politiek in de volgende termen :

I. — Einddoel van de administratieve en politieke evolutie — Toe te passen methode.

1. — België is voornemens in Belgisch-Congo een zelfstandige Staat op te richten met een democratisch regime, dat de rechten van de mens en de Afrikaanse waarden zal eerbiedigen.

2. — Uit de verenigde inspanningen der Congolezen en der Belgen moet een politiek, normaal, economisch en sociaal gevestigde moderne Staat ontstaan.

Op politiek gebied moet deze Staat beschikken over stevige instellingen, waarborgen voor een leefbare democratie, waaraan mensen medewerken die zich bewust zijn van hun rechten en van hun plichten.

Het is nodig dat de ganse bevolking zich diep bewust is van de rechten van de mens, zoals die opgesomd zijn in de Universele Verklaring, alsmede van de plichten welke zij voor elk lid van de gemeenschap meebrengen.

Op economisch gebied, moeten de inwoners te zamen de nodige inspanning doen om voldoende bronnen van rijkdom in het leven te roepen, om zich niet afhankelijk te moeten stellen van een andere Staat. Dit sluit het beroep niet uit op de internationale onderlinge hulp, die zich voortdurend uitbreidt, en, meer bijzonder, tot de hulp aan de onvoldoende ontwikkelde landen.

Op sociaal plan tenslotte moeten de inwoners, hand- of hoofdarbeiders, loontrekkenden of zelfstandigen, tot een fatsoenlijke levensstandaard komen, die niet kan worden bereikt zonder de afdoende bescherming tegen de onzekerheid van het bestaan, of zij nu het gevolg wezen van onvrijwillige werkloosheid, of van ziekte, of van ouderdom.

De terugkeer tot oude stamstructuren zou in geen geval de oprichting van een moderne Staat mogelijk maken.

tiendrait en outre le danger d'accentuer, entre races et peuples, des oppositions contraires au but général poursuivi.

Le Groupe de Travail souligne le souci qu'il faut avoir d'éviter au Congo les aventures — payées par les souffrances des populations — dans lesquelles se sont jetés des pays qui ont accédé assez récemment à l'autonomie ou à l'indépendance.

Il serait affligeant que les efforts associés des noirs et des blancs aient pour résultat de soumettre presque immédiatement les habitants du Congo au règne d'une oligarchie, qu'elle soit autochtone ou non, détournant au profit de quelques milliers d'individus et au détriment de millions d'autres les bénéfices de l'institution de l'état nouveau.

L'établissement d'une dictature militaire ne serait pas une perspective plus encourageante, non plus que des déviations graves telles que le rétablissement du travail forcé, aujourd'hui entièrement supprimé au Congo.

3. — Le Congo Belge a une vocation unitaire.

S'il est vrai qu'aujourd'hui encore certaines vives oppositions divisent les africains issus de tribus différentes, le ciment qui les unit et qui est dû à soixante-quinze ans de présence belge est le plus fort.

Ce n'est pas en vain que toutes les parties de cet immense territoire ont connu et continuent de connaître la même administration, animée par une seule inspiration, suivant une législation unique appliquée partout selon une méthode identique.

Ce n'est pas en vain que la Force Publique a donné une même formation à des hommes de toutes les origines et les a fait participer ensemble aux campagnes anti-esclavagistes et aux deux guerres qu'elle dut mener pour la défense du territoire. Les mêmes institutions de bienfaisance peuplent le pays. Un même drapeau, un même hymne national, un même état d'esprit sont d'autres éléments d'unité dont on ne peut sous-évaluer l'importance. Nier cette unité, c'est nier l'œuvre belge en Afrique.

4. — Cet objectif sera poursuivi sans désespérer, avec la collaboration de tous les habitants du Congo, sans la consultation préalable desquels aucune mesure engageant leur avenir ne sera prise.

Cette consultation revêtira des formes de plus en plus démocratiques, au fur et à mesure de la transformation des institutions qui s'accomplira de manière progressive, mais accélérée.

Vouloir cette évolution lente seulement pourrait correspondre à une conception logique, mais qui tiendrait peu compte de certaines nécessités psychologiques, de l'existence des événements extérieurs et de l'obligation de donner une représentation élective au Congo tout entier dès qu'une part la possède.

5. — Des délais partiels seront fixés pour la réalisation d'objectifs précis, contenus dans les indispensables étapes de la démocratisation. La loyauté intransigeante avec laquelle chacun d'eux sera respecté apportera aux populations congolaises la démonstration réitérée de la volonté de la Belgique d'honorer les engagements souscrits par elle.

Ne point fixer certaines échéances ne comporterait pas semblable démonstration. Par ailleurs, la fixation d'un délai global ne peut manquer d'être vivement contestée par cha-

Zulks zou nog het gevaar opleveren dat tegenstellingen tussen rassen en volkeren, in strijd met het nagestreefde algemeen doel, nog zouden worden toegespitst.

De Werkgroep legt de nadruk op de bekommerning die wij moeten hebben om in Congo de avonturen — betaald door het lijden van de bevolking — te vermijden, waarin zich hebben gewaagd sommige landen die onlangs tot autonomie en onafhankelijkheid zijn gekomen.

Het zou ontmoedigend zijn dat de verenigde inspanningen van de zwarten en van de blanken zouden leiden tot een bijna onmiddellijke onderwerping der bewoners van Congo aan het bestuur van een oligarchie, autochtoon of niet, die aldus de voordelen der oprichting van een nieuwe Staat zou afleiden ten voordele van enkele duizenden personen en ten nadele van miljoenen anderen. De oprichting van een militaire dictatuur zou ook geen bemoedigender vooruitzicht bieden, evenmin als zware afwijkingen, zoals de wederinvoering van de verplichte arbeid, die thans in Congo volledig is afgeschaft.

3. — Belgisch-Congo is bestemd om een enkele en ondeelbare Staat te worden.

Hoewel thans nog de Afrikanen, die gesproken zijn uit verschillende stammen, door sommige scherpe tegenstellingen verdeeld zijn, toch vormt de cement, die ze verenigt en die het product is van vijfenzeventig jaren Belgische aanwezigheid, wel de sterkste band.

Niet te vergeefs hebben alle delen van dit onmetelijk gebied gestaan en blijven zij staan onder hetzelfde bestuur, dat maar één betrachting heeft, een zelfde wetgeving in acht neemt, welke overal volgens dezelfde methode wordt toegepast. Niet te vergeefs heeft de Weermacht een zelfde opleiding gegeven aan mannen herkomstig uit alle streken en deze samen laten deelnemen aan de campagne's tegen de slavenhandel en aan de twee oorlogen welke zij verplicht was, ter verdediging van het grondgebied te voeren. Overal in het land bestaan gelijkaardige liefdadigheidsinstellingen. Een zelfde vaandel, een zelfde nationaal lied, een zelfde gemoedstoestand zijn zoveel andere eenheidsbanden waarvan men de betekenis niet mag onderschatten. Het loochen van deze eenheid staat gelijk met het loochen van het Belgisch werk in Afrika.

4. — Het nastreven van dit doel zal onverpoosd worden voortgezet in samenwerking met al de bewoners van Congo; geen enkele maatregel waarbij hun toekomst is betrokken, zal worden getroffen zonder dat de bewoners vooraf zullen worden geraadpleegd.

Bedoelde raadpleging zal hoe langer hoe meer democratische vormen aannemen, naarmate de instellingen worden hervormd, hervorming die geleidelijk, maar in versneld tempo, zal worden doorgevoerd.

Een trage evolutie wensen zou kunnen een logische opvatting zijn, die echter weinig rekening zou houden met sommige psychologische vereisten, met sommige gebeurtenissen die zich in het buitenland voordoen en met de verplichting aan geheel Congo een op verkiezingen steunende vertegenwoordiging te schenken van zodra een gedeelte van het land deze bezit.

5. — Gedeeltelijke termijnen zullen vastgesteld worden met het oog op het bereiken van wel bepaalde doeleinden die voorkomen in de etappen op de weg naar de democratisering. Elke dezer termijnen zal in alle oprechtheid maar zonder toegevingen worden in acht genomen en aldus zal aan de Congolese bevolking een nieuw bewijs worden geleverd dat België de verplichtingen wil nakomen, welke het heeft aangegaan.

Dergelijk bewijs zou niet worden geleverd, moest men sommige vervaltijden niet vaststellen. Trouwens, het bepalen van een globale termijn kan niet anders dan door ieder-

cun, les uns y voyant un temps disproportionné d'avec leur impatience, les autres des raisons de mesurer leur effort ou leur présence de manière préjudiciable aux intérêts du Congo.

Un délai global, enfin, ne permettrait point de tenir compte des événements qui interviendraient pendant son cours et qu'il est impossible de prévoir au moment où on le décrète.

6. — Au terme de l'évolution la Belgique offrira aux habitants du Congo le choix, qu'ils pourront exercer en toute liberté, entre l'indépendance complète impliquant la séparation d'avec la Belgique et une association dont les termes seront délibérés par les représentants qualifiés des deux communautés.

On ne peut préjuger dès à présent de la volonté de la Belgique et du Congo, au moment où ce choix sera effectué.

Les représentants actuels de la Belgique espèrent qu'une association librement consentie se réalisera.

Ils sont en effet convaincus que cette association sera de nature à servir la grandeur des deux pays, à augmenter leur sécurité, à employer au mieux les qualités professionnelles de leurs habitants, les ressources de leurs industries et les produits de leurs sols.

II. — Facteurs essentiels de l'évolution administrative et politique.

A. — La formation politique.

1. — La formation politique de la masse, telle que l'exige un état moderne, est pratiquement nulle et celle de ses élites, hors certaines louables exceptions, fort fragmentaire.

Des principes de droit public, aussi évidents pour les Belges que celui de la séparation des pouvoirs, sont inconnus; ils sont contraires à toute la tradition bantoue; les faire percevoir exige de longs efforts.

2. — La base de la formation politique est acquise à l'école. La fréquentation scolaire est, au Congo, l'une des plus élevées de l'Afrique et l'effort déjà accompli est immense. Mais les écoles restent insuffisantes et la formation civique doit y être développée.

Des moyens puissants doivent être mis en œuvre pour donner la formation politique et civique nécessaire aux futurs élus, aux élites et à la masse.

La tâche est considérable. L'étendue du territoire, la diversité des langues (il y en a quarante-neuf principales assorties de multiples dialectes), la dispersion des populations, l'analphabétisme sont autant d'obstacle à surmonter.

Les efforts déployés dans les villes, lors des élections communales, et leur succès relatif donnent la mesure de ce qu'il va falloir faire demain, quand tout le Congo sera en cause.

L'attention est attirée sur ce que la simple initiation au mécanisme électoral n'est que le début des exigences d'une démocratie. C'est la conscience profonde des droits de l'homme — et de ses devoirs — qui constitue les fondations de celle-ci.

een worden betwist; de enen zouden hem beschouwen als een tijd die niet in verhouding staat met hun ongeduldig verlangen, de anderen als redenen om hun inspanning of hun tegenwoordigheid te meten op een wijze welke de belangen van Congo zou kunnen schaden.

Een globale termijn zou het tetslotte niet mogelijk maken rekening te houden met de gebeurtenissen die zich tijdens het verloop ervan voordoen en die onmogelijk kunnen voorzien worden op het tijdstip waarop men die termijn bepaalt.

6. — Eens de evolutie voltooid, zal België aan de bewoners van Congo de keuze bieden — keuze die zij in volle vrijheid zullen kunnen doen — tussen de volkomen vrijheid, wat in zich scheiding van België sluit, en een associatie waarvan de bewoordingen in gemeen overleg zullen worden vastgelegd door de bevoegde vertegenwoordigers van de beide gemeenschappen.

Van nu af kan men niet gissen welke de wil van België en van Congo zal zijn op het tijdstip van de keuze.

De huidige vertegenwoordigers van België hopen dat een vrij aanvaarde associatie zal tot stand komen.

Zij zijn er immers van overtuigd dat deze associatie aan de grootheid van beide landen zal ten goede komen, hun veiligheid zal verhogen en ertoe bijdragen om de vakbekwaamheden van hun bewoners, de hulpbronnen van hun nijverheid en de voortbrengselen van hun grond zo voordelig mogelijk aan te wenden.

II. — Essentiële factoren van de administratieve en politieke evolutie.

A. — Politieke vorming.

1. — De politieke vorming van de massa, zoals een moderne Staat die vereist, bestaat practisch niet en deze van haar elite, behoudens enkele gunstige uitzonderingen, is uiterst fragmentarisch.

Beginnels van publiek recht, die voor de Belgen zo duidelijk zijn als b.v. de scheiding van de machten, bezitten zij niet; zij zijn in strijd met de ganse bantoe-traditie; om ze te doen bevatten zijn langdurige inspanningen vereist.

2. — De grondslag van de politieke vorming wordt in de school gelegd. Van alle landen in Afrika is Congo één der beste voor het schoolgaan en wat op gebied van onderwijs reeds werd gedaan is ontzaglijk. Het aantal scholen is echter nog onvoldoende en de burgervorming moet er worden uitgebreid.

Krachtdadige middelen moeten worden aangewend om de vereiste politieke vorming en burgervorming te geven aan de toekomstige verkozenen, aan de elite en aan de massa.

De taak is enorm. De uitgestrektheid van het territorium, de verscheidenheid van de talen (er bestaan negenenveertig hoofdtalen, met daarnaast talrijke dialecten), de verspreiding van de bevolking, het analfabetisme zijn zovele hindernissen die moeten overwonnen worden.

De inspanningen die, ter gelegenheid van de gemeenteraadsverkiezingen, in de steden werden gedaan en het betrekkelijk welslagen ervan tonen aan wat morgen zal moeten gedaan worden, wanneer die in gans Congo zullen moeten doorgaan.

Men verlieze niet uit het oog dat de inwijding in het verkiezingsmechanisme slechts een begin is van de vereisten ener democratie. Het is het diepe bewustzijn van de rechten van de mens — en van zijn plichten — dat de grondslag ervan vormt.

B. — *La légitimité des mandats publics et des assemblées.*

I. — *Principes.*

Les notables, les représentants des intérêts et ceux des milieux ruraux et extra-ruraux, qui forment jusqu'à présent les divers conseils consultatifs, avec les représentants de l'Administration, ont apporté à celle-ci un précieux et fidèle concours. Ils ont retiré de l'exercice de leur fonction une formation certaine.

Si le mandat des représentants de l'emploi et des sociétés de capitaux fut rarement contesté, il n'en fut pas de même dans d'autres catégories, plus particulièrement dans celles contenant un grand nombre de personnes, comme les milieux ruraux et extra-ruraux.

Seul le suffrage universel donne à la représentation du peuple une légitimité qui n'est point contestée.

Son prestige est tel que même lorsque ses résultats apparaissent illogiques, bien peu nombreux sont ceux qui osent le mettre en cause. Des exemples africains en sont la preuve.

Le peuple ne reconnaît à des assemblées le droit de se prononcer en son nom que lorsque l'influence des élus y est prépondérante et que le pouvoir exécutif n'y paraît point avec voix délibérante.

De hauts fonctionnaires sont encore membres des actuels conseils consultatifs. Il ne peut se concevoir qu'ils conservent voix délibérative au moment où ces conseils acquièrent un pouvoir de décision.

Le suffrage universel est d'application difficile. Il suppose une organisation administrative, basée sur l'établissement de l'état civil, qui n'est encore que fragmentaire.

Les électeurs doivent avoir une connaissance suffisante des questions que leur vote contribuera à résoudre. Or, l'analphabétisme reste important; l'ignorance des questions éminentes qui se posent et celle des grands complexes politiques auxquels appartiennent les habitants sont monnaie courante.

La mécanique électorale peut parfaitement s'accommoder de l'analphabétisme. (De multiples expériences ont été faites dans de nombreux endroits et les solutions ingénieuses ne manquent pas. Les Belges en ont trouvé de fort bonnes pour le Ruanda-Urundi). C'est le défaut d'éducation qui s'ensuit qui constitue l'obstacle à vaincre.

Le degré de la connaissance politique varie très fort selon les individus et, surtout, selon les endroits. La ville le favorisera, de même que la proximité d'un centre d'instruction ou d'un nombre suffisant d'européens; il en sera de même lorsque la proximité des frontières imposera certaines comparaisons.

Il est utile cependant de souligner qu'il est de pratique généralisée, en société coutumière indigène, de désigner les titulaires de certaines charges par voie de consultation.

La participation traditionnelle des hommes du clan ou de la tribu à toutes les décisions importantes, soit directement, soit par leurs notables, a développé un sens certain de la responsabilité.

Toutes les populations du Congo ont le droit de se faire entendre: la démocratie ne peut s'arrêter à la porte des villes.

La légitimité des mandats, la conséquente légitimité des assemblées et des décisions qu'elles prennent, la valeur à

B. — *Wettelijkheid der openbare mandaten en der vergaderingen.*

I. — *Principes.*

De notabelen, de vertegenwoordigers der belangengemeenschappen en deze van de plattelands- en extra-plattelandsmilieu's waaruit tot heden de verschillende raden van advies bestaan, samen met de vertegenwoordigers van de Administratie, hebben aan deze laatste een belangrijke en trouwe medewerking verleend. De uitoefening van hun ambt heeft hen een zekere vorming bijgebracht.

Wanneer het mandaat van de vertegenwoordigers der werknemers en van de kapitaalvennootschappen zelden werd betwist, dan was zulks niet het geval in de andere categorieën, meer inzonderheid in deze die uit een groot aantal personen bestaan, zoals in de plattelands- en extra-plattelandsmilieu's.

Alleen het algemeen stemrecht verleent aan de vertegenwoordiging van het volk een wettigheid die niet wordt betwist.

Het prestige van dit stemrecht is zo groot dat, zelfs wanneer de resultaten ervan onlogisch voorkomen, er weinigen zijn die het aandurven bedoeld recht daarbij te betrekken. Het bewijs hiervan wordt geleverd door de voorbeelden in Afrika.

Het volk erkent alleen dat vergaderingen het recht hebben om zich in zijn naam uit te spreken, wanneer de invloed van de verkozenen er in overwegend is en de uitvoerende macht er niet voorkomt met beslissende stem.

Hoge ambtenaren zijn nog lid van de huidige raden van advies. Het is niet aan te nemen dat zij stemgerechtigd blijven na het tijdstip waarop deze raden een beslissingsmacht verkrijgen.

Het stelsel van het algemeen stemrecht is moeilijk toe te passen. Het veronderstelt een administratieve inrichting gebaseerd op het opmaken van de burgerlijke stand die nog slechts gedeeltelijk bestaat.

De kiezers moeten een voldoende kennis hebben van de zaken tot oplossing waarvan hun stemming zal bijdragen. Maar het aantal analfabeten blijft groot: de onwetendheid betreffende zeer gewichtige problemen die gesteld worden en deze betreffende de grote politieke complexen waartoe de bewoners behoren, komen veel voor.

Het verkiezingsapparaat kan zich gemakkelijk aanpassen aan het analphabétisme. (Talrijke proefnemingen werden gedaan, op vele plaatsen; en het ontbreekt niet aan vindingrijke oplossingen. Voor Ruanda-Urundi hebben de Belgen er zeer goede gevonden.) Het gemis aan opvoeding dat het gevolg daarvan is, vormt de hinderpaal waar men moet overheen komen.

Het besef van de politiek verschilt ten eerste volgens de enkelingen en volgens de plaatsen. Het dringt meer door in steden, in de buurt van een opleidingscentrum of daar waar een voldoende aantal Europeanen vertoeven; ook langsheen de grenzen waar de bevolking zich genoopt voelt om sommige vergelijkingen te maken.

Het is nochtans nuttig er op te wijzen dat in de inlandse gewoonterechtelijke maatschappij de titularissen van sommige ambten doorgaans worden aangewezen nadat een raadpleging werd gehouden.

De traditionele deelneming der leden van de clan of van de stam aan alle belangrijke beslissingen, hetzij rechtstreeks, hetzij langs hun notabelen om, heeft een bepaald besef van verantwoordelijkheid bijgebracht.

Alle volkeren van Congo hebben het recht hun mening te uiten: de democratie mag niet ophouden aan de poorten van de steden.

De wettelijkheid der mandaten, de hieruitvolgende wettelijkheid der vergaderingen en der beslissingen die deze

attacher aux avis qu'elles émettent, ont tout leur poids par l'établissement d'un système vraiment représentatif.

Pour que l'élection ne soit pas une caricature de démocratie, l'exercice du suffrage sera consenti et réglé à la mesure du niveau de l'électeur.

Le suffrage universel des hommes sera établi.

Les femmes ne sont pas encore, surtout en dehors des centres, libérées des lourdes contraintes coutumières. Le développement de l'instruction des filles et l'évolution rapide des usages conduisent à espérer que l'électorat féminin pourra être instauré dans un certain temps.

2. — Modalités.

Les mandats ressortissant aux institutions locales — circonscriptions et communes — et régionales peuvent être dévolus par le suffrage universel. Pour les circonscriptions et les territoires, une place sera réservée aux notables et aux représentants des principaux intérêts.

Les circonscriptions et les communes sont bien à la mesure des hommes. Ceux-ci en connaissent les problèmes, qui les touchent de fort près. Ils en connaissent les habitants et choisiront avec sûreté ceux qui représenteront le mieux leurs intérêts.

Pour ce qui est du Territoire, son existence s'impose à eux; ses exigences, en ce qui les concerne, influent directement sur leur vie. Un choix judicieux de la circonscription électorale fera le reste, car les électeurs connaîtront personnellement les candidats.

Pour ce qui est des Conseils de province et du Conseil général (il est suggéré de nommer « Conseil général » l'assemblée représentative du Congo, et ses membres « Conseillers généraux »), c'est au deuxième degré que leurs membres seront élus.

La dénomination des institutions nouvelles et le titre accordé aux mandataires doivent être envisagés avec circonspection. Il faudra se garder de choisir des vocables semblables à ceux qu'on utilise en Belgique, si la fonction à remplir, les devoirs et les droits surtout ne sont pas strictement les mêmes.

Le collège électoral sera composé des conseillers de territoire élus au suffrage universel ainsi que des conseillers communaux qui le sont aussi.

S'il est vrai qu'il faudra quelque temps encore pour que tous les habitants aient le souci de la province et du Congo entier et prennent conscience d'y appartenir, on peut avoir le légitime espoir que les conseillers de territoire et les conseillers communaux seront à même d'assumer la responsabilité de ces élections.

La circonscription électorale devra être tracée avec soin. Elle devra élire plusieurs candidats, afin de permettre la représentation des minorités.

Il est souhaitable qu'autant que possible ses limites se confondent avec celles d'une unité déjà existante, afin de ne pas créer la confusion en modifiant l'appartenance selon que l'on est électeur, administré, justiciable...

treffen, de waarde die moet worden gehecht aan hun adviezen, stijgen in belang door de oprichting van een werkelijk representatief stelsel.

Opdat de verkiezing geen karikatuur van een democratie zou worden, moet de uitoefening van het stemrecht worden toegestaan en geregeld volgens het niveau van de kiezer.

Het algemeen stemrecht der mannen zal worden ingevoerd.

De vrouwen zijn nog niet bevrijd, vooral buiten de centra, van een zware gewoonterechtelijke dwang. De ontwikkeling van het onderwijs voor meisjes en de vlotte evolutie der gebruiken maken het mogelijk te hopen dat het vrouwenkiesrecht binnen afzienbare tijd zal kunnen worden ingevoerd.

2. — Modaliteiten.

De mandaten die ressorteren onder de plaatselijke instellingen — gebieden en gemeenten — en de gewestelijke instellingen, mogen door het algemeen stemrecht worden toegekend. Voor de gebieden en de gewesten, zal een plaats worden voorbehouden voor de notabelen en de vertegenwoordigers der belangrijkste belangengemeenschappen.

Voor de gebieden en de gemeenten kunnen de inwoners wel degelijk instaan. Deze zijn vertrouwd met de problemen ervan die hen van dichtbij aanbelangen. Zij kennen er de bewoners van en zullen met zekerheid diegenen verkiezen die best hun belangen zullen vertegenwoordigen.

Het bestaan van het Gewest dringt zich aan hen op; de eisen ervan hebben een rechtstreekse invloed op hun leven. Een oordeelkundige keuze van het kiesgebied zal voor het overige zorgen, want de kiezers zullen de kandidaten persoonlijk kennen.

Wat de Provincieraden en de Algemene Raad betreft (aangeraden wordt de vertegenwoordigende raad van Congo « Algemene Raad » te noemen, en de leden ervan « Algemeen Raadslid »), hun leden zullen in tweede graad worden verkozen.

De benaming der nieuwe instellingen en de titel welke aan de mandatarissen wordt gegeven, moeten met omzichtigheid worden overwogen.

Men zal er moeten op letten geen titels te kiezen in dezelfde aard als deze welke in België worden gebruikt, indien het te vervullen ambt, de plichten en vooral de rechten niet strikt dezelfde zijn.

Het kiescollege zal bestaan uit de raadsleden van het Gewest verkozen volgens het stelsel van het algemeen stemrecht en uit de gemeenteraadsleden die ook aldus zullen verkozen worden.

Indien het waar is dat nog enige tijd zal moeten verlopen alvorens alle inwoners zullen beseffen wat een provincie en wat geheel Congo is en zich bewust zullen zijn dat zij er deel van uitmaken, mag men toch de gewettigde hoop koesteren dat de verkozen raadsleden van het Gewest en de gemeenteraadsleden in staat zullen zijn de verantwoordelijkheid van deze verkiezingen op zich te nemen.

De grenzen van het kiesgebied zullen met zorg moeten worden getrokken. Verscheidene kandidaten zullen in dit gebied moeten worden verkozen, ten einde de vertegenwoordiging der minderheid mogelijk te maken.

Het is wenselijk de grenzen ervan zoveel mogelijk te doen samenvallen met deze van een reeds bestaande eenheid, om de inlanders niet in verwarring te brengen nopens hun toebehoren tot deze of gene eenheid naar gelang zij kiezer, geadministreerde, rechtzoekende... zijn.

III. — Les institutions locales, régionales et provinciales.

A. — La communauté administrative et politique de base.

1. — On ne pourrait attacher assez de prix à la communauté de base, à l'unité locale dont dépendra directement l'habitant.

Que cette unité de base soit opportunément choisie, qu'elle développe sa vie propre, que ses particularités s'affirment, ses habitants s'y sentiront profondément attachés et voudront améliorer, embellir le cadre de leur vie quotidienne. Une commune sera née qui affermira l'Etat par sa cohésion et sa volonté de développement.

Dans les centres urbanisés, ignorés de la coutume, il n'est guère difficile de tracer les limites de communes découpées selon les affinités de quartiers, à une taille permettant une bonne administration.

Dans les milieux ruraux, la multiplicité des formes que revêt la vie communautaire rend le problème plus complexe.

La population est fortement hiérarchisée ici, très peu là-bas; elle est d'une grande densité, ou peu dense mais réunie en groupes importants, ou faite de petits clans éparpillés dans de vastes étendues...

Une tendance s'est fait jour de ne constituer que des circonscriptions assez vastes et assez riches pour supporter les charges financières qu'entraîne leur administration (traitements du secrétaire communal, du receveur communal, des policiers; entretien de la voirie, etc...).

Il serait préférable d'en venir à une conception moins rigide. Des problèmes administratifs de ce genre peuvent être résolus par plusieurs méthodes, en plus de celle qui a été jusqu'à présent retenue.

Là où de grandes unités hiérarchisées existent, où la densité de la population crée d'importants rassemblements d'hommes, la méthode préconisée trouve son application. Là au contraire où la population est plus éparse, où les groupes sont moins nombreux et plus dispersés, il faudrait recourir soit à l'établissement de sections dans le cadre d'une grande unité justifiée par des affinités d'origine, soit à de petites circonscriptions correspondant à la structure démographique et qui se partageraient les services et la charge des indispensables fonctionnaires. On pourrait s'inspirer des exemples qui existent en Belgique où l'on connaît le receveur régional, le secrétaire communal desservant plusieurs communes.

2. — C'est au suffrage universel que doivent être élus tous les membres des conseils gérant les communes.

Dans les circonscriptions, lorsque la coutume l'exige, il faut faire place aux notables traditionnels, les élus constituant toutefois la large majorité.

Les intérêts de ces communautés seront adéquatement gérés par leurs bourgmestres assistés d'un collège échevinal dans les communes, par leurs chefs assistés d'un collège permanent dans les circonscriptions. Certaines matières seront obligatoirement soumises à ces collèges et d'autres au conseil communal ou au conseil de circonscription.

3. — Il faut fixer la place des européens et autres non indigènes dans la société congolaise. S'intégreront-ils dès la

III. — Plaatselijke, regionale en provinciale instellingen.

A. — Administratieve en politieke basisgemeenschap.

1. — Men kan niet genoeg waarde hechten aan de basisgemeenschap, de plaatselijke eenheid waarvan de bewoner rechtstreeks zal afhangen.

Wanneer deze basiseenheid wordt gekozen zoals het past, wanneer zij haar eigen bestaan uitbreidt en dat de bijzondere kenmerken ervan meer tot uiting komen, zullen de bewoners zich daaraan ten nauwste verbonden voelen en zij zullen het kader van hun dagelijks leven willen verbeteren en schoner maken. Een gemeente zal ontstaan, die de Staat zal verstevigen door haar samenhang en haar wil om zich te ontwikkelen.

In de centra, die steden zijn geworden en welke de gewoonte niet kende, is het niet zeer moeilijk de grenzen te trekken van de volgens de verwantschap van kwartieren gevormde gemeenten, op een grootte die een goede administratie mogelijk maakt.

In de plattelandsmilieus, waar het gemeenschapsleven veelvuldiger vormen heeft, is het vraagstuk meer ingewikkeld.

Op ene plaats is de bevolking zeer gehiërarchiseerd, op een andere zeer weinig; hier woont de bevolking dicht opeen, daar weinig dicht maar dan verenigd in belangrijke groepen of samengesteld uit kleine clans die verspreid leven in uitgestrekte gebieden.

Thans bestaat de strekking om alleen gebieden te vormen die groot genoeg en rijk genoeg zijn om de financiële lasten te dragen welke hun administratie medebrengt (wedde van de gemeentesecretaris, gemeenteontvanger, politiemannen; onderhoud van de wegen, enz...).

Het zou verkieslijk zijn tot een minder strenge opvatting te komen. Administratieve problemen van deze aard kunnen opgelost worden volgens verscheidene methoden, buiten deze welke tot hertoe werd toegepast.

Daar waar grote gehiërarchiseerde eenheden bestaan, waar wegens de dichtheid der bevolking, zich belangrijke groepen vormen, kan de voorgeschreven methode worden toegepast. Daar waar daarentegen de bevolking meer verspreid is, waar de groepen minder talrijk en meer uitgebreid zijn, zou men moeten overgaan hetzij tot de oprichting van secties in het kader van een grote eenheid die verantwoord is door verwantschappen van herkomst, hetzij tot kleine gebieden die overeenstemmen met de demografische structuur en die met elkander de diensten en de last zouden delen van de ambtenaren die nodig zijn. Men zou zich kunnen laten leiden door de in België bestaande voorbeelden waar men de gewestelijke ontvanger kent alsmede de gemeentesecretaris, die verscheidene gemeenten bedient.

2. — Alle leden van de Raden, die de gemeenten behoren, moeten volgens het stelsel van het algemeen stemrecht worden verkozen.

In de gebieden moet, wanneer de gewoonte zulks vergt, plaats worden gelaten voor de traditionele notabelen, terwijl de grote meerderheid, evenwel, verkozenen moeten zijn.

Over belangen van deze gemeenschappen zal, in de gemeenten, behoorlijk worden gewaakt door de burgermeesters bijgestaan door een schepencollege, in de gebieden door de hoofden bijgestaan door een vast college. Somige aangelegenheden zullen verplicht worden onderworpen aan deze colleges en andere aan de gemeenteraad of aan de gebiedsraad.

3. — Het is nodig dat bepaald wordt welke plaats de Europeanen en andere niet-inlanders in de Congolese

cellule de base ou l'intégration ne se fera-t-elle qu'au niveau du Territoire et de la Ville ?

Une société démocratique, ou qui tend à le devenir, ne peut être harmonieuse que si, dans les diverses activités de l'existence, les membres qui la composent se trouvent à égalité de droits et de devoirs.

Un début de solution existe déjà dans les villes où des communes dites « mixtes » sont peuplées de blancs et de noirs. Les cas se multiplieront dans l'avenir, notamment lorsque seront constituées en communes des agglomérations plus petites que celles où des élections ont déjà eu lieu. L'administration favorisera, d'autre part, l'installation d'Africains en quartiers dits « européens ».

En milieu rural, les européens continuent de paraître un corps étranger. Or, la société traditionnelle a déjà admis dans son sein, aisément et pacifiquement, des populations différentes : la typique société à trois étages s'est ainsi constituée, où chaque race a apporté à la communauté des services complémentaires, qui la renforcent ou l'enrichissent.

L'enquête du Groupe de Travail montre par ailleurs, que les milieux coutumiers seront tout disposés à accueillir les européens dans leur vie administrative et politique.

C'est dès le niveau de la circonscription que l'européen et les autres non autochtones devront donc s'incorporer politiquement à la communauté congolaise, à égalité de droits et de devoirs.

Il ne faut pas craindre celui qui tenterait de détourner à son profit le bénéfice des institutions locales. Ses intentions seront généralement décelées et il ne sera pas élu.

Cette intégration devra toutefois s'effectuer avec prudence, au rythme choisi par les autorités qui, tout en étant suffisamment éloignées des situations locales, ont de celles-ci une connaissance précise. Il va sans dire que des conditions, de résidence notamment, devront être remplies; pour ce qui est de la nationalité, il en sera traité plus loin.

B. — L'unité régionale.

1. — Le choix de l'unité régionale est délicat :

Il faut trouver une unité assez grande pour que les problèmes locaux soient considérés avec une optique plus large, sans pour autant dépasser une étendue que peuvent connaître les élus et leurs électeurs.

Cette subdivision territoriale est naturellement appelée à devenir le siège du développement économique et social de la région qu'elle délimite.

Il faut que les moyens financiers puissent lui en être donnés et qu'un certain pouvoir fiscal puisse lui être consenti.

Les élus siégeant à son conseil sont destinés à constituer, avec les conseils communaux, le collège électoral pour la constitution des assemblées de la Province et de l'État. Il convient qu'ils soient en nombre suffisant et qu'ils soient assez proches de la population pour se sentir responsables de leur choix auprès d'elle.

2. — Le Territoire paraît répondre à ces exigences. Son étendue est égale, en moyenne, aux six-dixième de la Belgique. Sa population est en passe d'atteindre cent mille habitants. L'unité en est traditionnelle.

gemeenschap zullen innemen. Zullen zij opgenomen worden vanaf de basiskern of zal de opneming slechts doorgevoerd worden op het vlak van het Gebied en van de Stad ?

Een democratische gemeenschap, of zij die ernaar streeft zulks te worden, kan slechts een harmonisch geheel vormen, op voorwaarde dat, in de verscheidene activiteiten van het bestaan, de leden waaruit zij is samengesteld, op voet van gelijkheid staan inzake rechten en plichten.

Een begin van oplossing vindt men reeds in de steden waar in zogenaamde « gemengde » gemeenten de bevolking bestaat uit blanken en zwarten. Meer dergelijke gevallen zullen zich in de toekomst voordoen, namelijk wanneer kleinere agglomeraties dan deze waar reeds verkiezingen werden gehouden, tot gemeenten zullen worden opgericht. Het bestuur zal anderzijds de vestiging bevorderen van Afrikanen in zogenaamde « Europese » wijken.

In plattelandsmilieu blijkt dat de Europeanen nog steeds een vreemd lichaam zijn. Nochtans heeft de traditionele gemeenschap gemakkelijk en vreedzaam van elkaar verschillende bevolkingen in haar midden opgenomen, aldus ontstond de typische maatschappij met drie trappen, waarin elk ras aan de gemeenschap aanvullende diensten heeft bijgebracht, welke haar verstevigen of verrijken.

Het onderzoek van de Werkgroep toont ten andere aan dat de gewoonterechtelijke milieu's gans geneigd zijn de Europeanen in hun administratief en politiek leven toe te laten.

Het is vanaf het niveau van het gebied dat de Europeanen en de andere niet-autochtonen uit politiek oogpunt zich zullen moeten inschakelen in de Congolese gemeenschap, met gelijkheid van rechten en van plichten.

Men moet de individuen niet vrezen die zouden trachten voordeel te halen uit de plaatselijke instellingen. Hun bedoelingen zullen doorgaans worden ontmaskerd en zij zullen niet verkozen worden.

Deze integratie zal evenwel met voorzichtigheid moeten gebeuren, tegen het ritme gekozen door de overheden die, hoewel zij voldoende verwijderd zijn van de plaatselijke toestanden, deze toch nauwkeurig kennen. Vanzelfsprekend moet aan sommige vereisten, inzonderheid van verblijf, worden voldaan; wat de nationaliteit betreft, daarover zal verder worden gehandeld.

B. — De regionale eenheid.

1. — Het bepalen van de regionale eenheid is een netelig vraagstuk.

Men moet een eenheid vinden die groot genoeg is opdat men een bredere kijk zou hebben op de plaatselijke problemen; de uitgestrektheid ervan mag echter niet zo groot zijn dat de verkozenen en hun kiezers ze niet kunnen kennen.

Deze territoriale onderverdeling is natuurlijk geroepen om de zetel te worden van de economische en sociale ontwikkeling van de streek die zij vertegenwoordigt.

Het is nodig dat de financiële middelen haar kunnen worden verstrekt en dat een bepaalde fiscale macht haar wordt toegewezen.

De verkozenen die in de raad ervan zetelen zullen, samen met de gemeenteraadsleden, het kiescollege vormen voor de samenstelling der vergaderingen van de Provincie en van de Staat. Het is geraadzaam dat hun aantal groot genoeg is en dat zij dicht genoeg bij de bevolking staan om te weten welke verantwoordelijkheid zij, uit hoofde van hun verkiezing, ten opzichte van de bevolking dragen.

2. — Het Gewest blijkt aan deze vereisten te voldoen. De uitgestrektheid ervan is gemiddeld gelijk aan de zes-tienden van België; de bevolking zal eerlang honderdduizend inwoners tellen. Het is een traditionele eenheid.

C'est à son siège central que les habitants ont la longue habitude de trouver la plus haute autorité qu'ils connaissent et dont ils dépendent tous. Aussi, les occasions de se rencontrer et de se consulter ont été nombreuses. Par ailleurs, ils ont coopéré à la réalisation des grands projets d'aménagement du territoire. La fréquentation des mêmes centres commerciaux, des mêmes marchés, du même tribunal et du même hôpital, contribue elle aussi, à l'établissement de cette unité régionale.

L'étendue des districts (il y en a 24) les empêche de remplir ce rôle. Leurs dimensions en font une grande subdivision de la province plutôt que des régions de gestion et leur unité n'est qu'accidentelle. Voué depuis la réforme du Gouverneur général Tilkens à une mission d'inspection et d'inspiration, le Commissaire de district apparaît avant tout comme le représentant du Gouverneur.

Quant à la Province, elle est une énorme portion du territoire congolais. Sa surface moyenne est de treize fois la Belgique. Les problèmes qui se posent à son niveau sont déjà ceux de l'Etat.

Sans les exclure, il sera assez rare que des réalisations nécessaires à une communauté provinciale n'intéressent point l'Etat tout entier.

L'étendue immense, la diversité des populations, des situations aussi différentes que celles d'un mineur de Jadotville et d'un pêcheur du Lac Moero ou que celles d'un planteur de café du Lac Léopold II et d'un docker de Matadi empêchent que les populations puissent avoir une vue suffisamment précise des besoins politiques, économiques et sociaux de leur province.

Dans ses limites, la Province a une vocation de gestion administrative pour le compte de l'Etat; celui-ci recueille son avis sur les matières où elle peut l'éclairer; dans une vision plus réduite du territoire, elle est mieux à même de marier les grands projets avec les nécessités régionales.

3. — Pour l'ensemble des motifs qui précèdent, le Groupe de Travail considère qu'il y a lieu de choisir le Territoire comme unité régionale de base.

Il sera administré par un conseil plus ou moins nombreux selon sa population. Ce conseil sera composé dans sa large majorité de conseillers élus; il contiendra notables et représentants d'intérêts.

Les conseillers élus le seront au suffrage universel des hommes habitant leur circonscription électorale.

La proximité de leurs électeurs, associés à leur vie quotidienne et avides d'information, les incitera à tenir compte de leur opinion.

Leur formation politique se nourrira non seulement de l'effort d'éducation dont ils feront l'objet, mais encore de la pratique des pouvoirs de décision et de consultation qu'ils détiendront en conseil. L'élection des conseillers généraux et provinciaux — dont il sera question dans un instant — les associera aux grands problèmes de l'Etat.

Ils deviendront ainsi de précieux auxiliaires pour la diffusion, dans leur milieu d'origine, de la connaissance politique indispensable aux citoyens d'une démocratie.

De bewoners zijn sinds lang gewoon in de centrale zetel van het Gewest de hoogste overheid te vinden, die zij kennen en allen staan onder haar gezag. Bij vele gelegenheden konden zij elkaar ontmoeten en raadplegen. Zij hebben overigens meegewerkt aan de verwezenlijking van de grote ontwerpen tot inrichting van het gewest. Het geregeld bezoeken van dezelfde handelscentra, van dezelfde markten, van dezelfde rechtbank en van hetzelfde ziekenhuis, pleit ook voor de oprichting van deze regionale eenheid.

De districten (er zijn er 24) zijn te groot in deze oppervlakte om deze rol te vervullen. Wegens hun afmetingen vormen zij een grote onderverdeling der provincie, eerder dan streken geschikt voor beheer en hun eenheid is slechts toevallig. De Districtscommissaris, die sedert de door Gouverneur-Generaal Tilkens doorgevoerde hervorming de opdracht heeft van inspecteur en ingever, treedt in de eerste plaats op als de vertegenwoordiger van de Gouverneur.

De Provincie, van haar kant, is een enorm gedeelte van het Congolees grondgebied. Haar oppervlakte is gemiddeld dertien maal die van België. De problemen die zich op haar niveau stellen zijn reeds staatsaangelegenheden.

Hoewel het niet uitgesloten is, zal het toch maar zelden voorkomen dat verwezenlijkingen, die voor de gemeenschap van een provincie vereist zijn, niet de ganse Staat aangebelangen.

De enorme uitgestrektheid, de verscheidenheid der bevolking, toestanden die zozeer van elkaar verschillen als deze van een mijnwerker uit Jadotstad en van een visser aan het Moero-meer of deze van een koffieplanter uit het Leopold II-meer-district en van een dokwerker uit Matadi, maken het onmogelijk dat de bevolking een voldoende juiste, kijk zou hebben op de politieke, economische en sociale behoeften van haar provincie.

Binnen haar grenzen is de Provincie aangewezen op administratief beheer voor rekening van de Staat; deze wint haar advies in betreffende de aangelegenheden waarover zij ophelderingen kan verstrekken; wanneer men het grondgebied in engere zin opvat, is zij beter geplaatst om de grote nationale ontwerpen aan te passen aan de regionale behoeften.

3. — Om al de hierboven aangehaalde redenen neemt de Werkgroep dat men het Gewest als regionale basiseenheid moet kiezen.

Het Gewest zal worden beheerd door een raad die minder of meer leden zal tellen, volgens het aantal bewoners. Deze raad zal voor de grote meerderheid samengesteld zijn uit verkozen raadsleden; in de raad zullen opgenomen worden notabelen en vertegenwoordigers van de belangengemeenschappen.

De raadsleden zullen verkozen worden volgens het stelsel van het algemeen stemrecht dat is toegekend aan alle mannen die in hun kiesgebied wonen.

Daar zij in nauw contact staan met hun kiezers die bij hun dagelijks leven zijn betrokken en gaarne worden ingelicht, zullen zij zich geneigd voelen rekening te houden met de mening van de kiezers.

Hun politieke opleiding zal worden bevorderd niet alleen door de inspanning die zal worden gedaan om ze te vormen, maar ook door de uitoefening van de beraadslagings- en beslissingsmacht die zij in de raad hebben. De verkiezing van de algemene raadsleden en van de provincieraadsleden — waarover straks wordt gesproken — zal hen betrekken bij de grote Staatsproblemen.

Aldus zullen zij gewaardeerde medewerkers worden om, in hun milieu van herkomst, het politiek besef bij te brengen, dat de burgers van een democratisch land moeten hebben.

Avec les conseillers communaux, ils formeront le collège électoral qui désignera la large majorité des conseillers provinciaux et des conseillers généraux.

Comme les conseillers communaux, les conseillers de territoire sont connus de leurs mandants. Habiles déjà à s'élever plus haut que les problèmes strictement locaux, en nombre suffisamment réduit pour que leur éducation politique rapide ne pose point de problèmes insurmontables, leur vote traduira la volonté des leurs.

Leur suffrage délèguera, vers les assemblées supérieures, des représentants dont il ne pourra être contesté qu'ils sont, dans toute la mesure réalisable, l'émanation de la population consultée en son entier. La légitimité du mandat des conseillers généraux et provinciaux ne pourra être mise en cause, pas plus que celle de l'assemblée à laquelle ils appartiendront.

Quant aux conseillers de territoire, notables ou représentants d'intérêts, ils feront bénéficier le conseil de leur expérience, de leur autorité sur la population ou de leur connaissance des nécessités et des perspectives économiques et sociales; ils éliront une partie des membres du Conseil de province.

Il faut, en effet, que ces conseillers se sentent « à part entière » avec leurs collègues élus. De plus, ils augmenteront le nombre des conseillers provinciaux qui ne seront pas nommés par l'autorité.

C. — Le district.

Le district doit subsister; il est un échelon indispensable de coordination. Inspirateur et inspecteur bien plus que gestionnaire, le Commissaire de district délèguera aux territoires sous ses ordres toutes les missions qui, matériellement, peuvent s'effectuer à leur niveau et qui relèvent actuellement de lui.

La disparition de cet échelon, voulue par certains, risquerait de compromettre le développement des milieux ruraux, l'un des buts principaux du deuxième plan décennal.

Le Gouverneur de province est une autorité trop lointaine et trop encombrée de tâches multiples pour remplir le rôle d'inspirateur de chaque territoire sans l'aide des Commissaires de district.

D'autres voudraient que ces derniers aient leur résidence au chef-lieu de province, afin d'être des collaborateurs plus proches du Gouverneur, trouvant, dans des contacts plus fréquents, l'occasion de mieux harmoniser la politique provinciale.

Cet avantage paraît cependant plus que compensé par l'éloignement qui les écarterait des territoires sous leur autorité et qui rendrait leurs inspections moins fréquentes.

De plus, la proximité du chef de la province, la consultation trop aisée des services spécialisés du chef-lieu risqueraient de faire perdre aux Commissaires de district leurs qualités d'initiative et d'estomper à leurs yeux l'atmosphère propre de leur district.

D. — La province

1. — C'est au Conseil de province qu'apparaît — en plus d'une large majorité d'élus — une représentation bien équilibrée des intérêts.

Met de gemeenteraadsleden zullen zij het kiescollege vormen, dat de grote meerderheid van de provincieraadsleden en van de leden van de algemene raad zal aanwijzen.

Zoals de gemeenteraadsleden, zijn de leden van de gewestraad gekend door hen die ze hebben verkozen.

Daar zij reeds bekwaam zijn om zich boven de strikt plaatselijke aangelegenheden te verheffen en hun aantal beperkt genoeg is om geen onoverkomelijke hinderpaal te vormen voor hun politieke opleiding, zal hun stem de uitdrukking zijn van de wil hunner rasgenoten.

Door hun stemming zullen zij naar de hogere vergaderingen vertegenwoordigers zenden, van wie niet kan worden betwist dat zij — in zover zulks te bereiken is — de emanatie zijn van de in haar geheel geraadpleegde bevolking. De wettigheid van het mandaat der leden van de algemene raad en van de provincieraden zal niet kunnen betwist worden evenmin als deze van de vergaderingen, waartoe zij zullen behoren.

Wat de notabelen of vertegenwoordigers van belangen betreft die leden van de gewestraad zijn, zal de raad nut trekken uit hun ervaring, uit hun gezag over de bevolking of uit hun kennis van de behoeften en van de economische en sociale vooruitzichten; zij zullen een gedeelte van de provincieraadsleden verkiezen.

Deze raadsleden moeten immers voelen dat zij op gelijke voet staan met hun verkozen collega's. Bovendien zullen zij het aantal provincieraadsleden doen verhogen die door de overheid niet zullen benoemd zijn.

C. — Het District.

Het district moet blijven bestaan; het vormt een noodzakelijke coördinatieschakel. De districtscommissaris die veeleer als ingever en inspecteur zal optreden dan als beheerder, zal aan de gewesten, die onder zijn gezag staan, alle opdrachten geven welke op hun vlak wezenlijk kunnen vervuld worden en thans tot zijn bevoegdheid behoren.

Door het wegvallen van deze trap, wat sommigen wensen, zou de ontwikkeling van de plattelandsmilieus één der bijzonderste doelstellingen van het tweede tienjarenplan, in gevaar kunnen gebracht worden.

De provinciegouverneur is een overheidspersoon die te ver verwijderd en met al te veel opdrachten belast is om, zonder de medewerking van de districtscommissarissen, voor elk gewest de rol van ingever te kunnen vervullen.

Anderen wensen dat deze laatsten hun verblijfplaats in de hoofdplaats van de provincie zouden hebben om, als medewerkers, dicht bij de Gouverneur te zijn en, door het feit dat zij meer in contact met hem zouden komen, meer eenheid zouden kunnen brengen in de provinciale politiek.

Tegen dit voordeel blijkt echter te kunnen worden ingebracht dat zij verder verwijderd zouden zijn van de gewesten waarover zij het gezag voeren, met het gevolg dat zij minder inspecties zouden doen.

Daarenboven zou de districtscommissarissen, door het feit dat de provinciegouverneur in hun nabijheid verblijft en dat zij gemakkelijk beroep kunnen doen op de gespecialiseerde diensten in de hoofdplaats, het gevaar kunnen bestaan dat zij hun bevoegdheid om initiatief te nemen uit het oog verliezen en dat hun aandacht enigszins wordt afgeleid van de specifieke toestand van hun district.

D. — De provincie.

1. — De provincieraad is samengesteld uit een grote meerderheid van verkozen leden; daarnaast vindt men er een goed evenwichtige vertegenwoordiging van de belangengemeenschappen.

Au niveau du Territoire, il faudra la chance d'une richesse diversifiée et d'une société économique déjà évoluée pour que le Commissaire de district puisse trouver, avec l'assistance de l'Administrateur territorial, des représentants valables des diverses catégories.

Au niveau de la Province, les sociétés de capitaux, les classes moyennes indépendantes, l'emploi continueront d'avoir des représentants de qualité associés, déjà depuis longtemps, aux délibérations du conseil.

Éléments économiques et sociaux indispensables pour assurer le développement rapide des richesses de la province, ils apporteront aux membres élus le fruit de leur compétence. Ils ne leur laisseront pas oublier que, dans des pays non encore développés, l'armature économique influe fortement sur le progrès politique et que la satisfaction des besoins essentiels de l'individu conditionne son émancipation.

Par ailleurs, le Gouverneur de province associera des notables aux travaux du conseil. Ils lui apporteront le concours de leur autorité et de leur expérience.

On trouvera, dans la troisième partie du rapport, la mise en application de ces principes, ainsi que la description des situations auxquelles elle succède.

2. — La déconcentration, amenant la responsabilité à la Province tout en conservant l'autorité à Léopoldville, doit être favorisée.

Dans le cadre de leur compétence budgétaire et administrative, les provinces devront pouvoir agir seules, sans en référer à l'administration du Gouvernement général pour les matières qui ne soulèvent aucune question de principe à l'échelle du Congo. Elles devront, d'ailleurs, user des pouvoirs qui leur sont déjà attribués et renoncer à l'habitude tenace « d'en référer » à l'échelon supérieur.

Certaines mesures de décentralisation administrative, ne laissant à la capitale que le pouvoir éminent d'inspiration et de contrôle, contribueront au renforcement de l'autorité provinciale.

3. — En revanche, la décentralisation politique serait en contradiction avec la vocation unitaire du Congo qui a été exposée plus haut.

Les arguments en faveur de cette décentralisation s'effacent devant la considération qu'elle pourrait, dans certaines circonstances, favoriser une sécession et, dans d'autres, compromettre le progrès politique, économique et social que la Belgique entend poursuivre au profit de l'ensemble du territoire, dans le respect de ses engagements internationaux.

4. — Le Conseil de province pourra être consulté sur certaines matières d'intérêt général. Il sera appelé à régler progressivement toutes les questions d'intérêt provincial, pour lesquelles il recevra un pouvoir de décision et de réglementation.

Disposant de la part qui lui revient dans le budget général du Congo, la Province est la plus habile à répartir entre les territoires qui la composent les crédits nécessaires à leurs besoins.

In de gewesten moeten er, bij een gelukkig toeval, een ruime verscheidenheid van rijkdommen en een reeds geëvolueerde economische maatschappij aanwezig zijn, zoniet kan de districtscommissaris, daarin bijgestaan door de gewestbeheerder, geen volwaardige vertegenwoordigers van de verschillende groepen vinden.

In de provincieraden, zullen de kapitaalvennootschappen, de zelfstandige middenstand en de werknemers degelijk vertegenwoordigd blijven door mannen die sedert geruime tijd aan de beraadslagingen en beslissingen van de raad deelnemen.

Deze personen, economische en sociale elementen die onontbeerlijk zijn om de rijkdommen van de provincie snel tot ontwikkeling te brengen, zullen aan de verkozen leden hun bevoegdheid ten goede laten komen. Aldus zullen laatstgenoemden niet uit het oog verliezen dat het economisch apparaat, in nog niet ontwikkelde landen, een belangrijke invloed heeft op de politieke vooruitgang en dat de voorziening in de voornaamste behoeften van het individu een voorwaarde is van zijn emancipatie.

Verder zal de Provinciegouverneur de notabelen in de werkzaamheden van de raad betrekken. Aldus zullen hun gezag en hun ervaring in de dienst van de provincie komen te staan.

In het derde deel van het verslag zal men zien hoe deze beginselen in toepassing worden gebracht, en zullen de toestanden worden beschreven die daaraan voorafgingen.

2. — De deconcentratie, die aan de Provincie de verantwoordelijkheid brengt, terwijl het gezag in Leopoldstad blijft, moeten worden bevorderd.

In het raam van hun bevoegdheid op gebied van begroting en administratie, moeten de provincies alléén kunnen optreden, zonder zich tot de administratie van het Gouvernement-Generaal te wenden voor de aangelegenheden waarmede geen beginselkwestie op 's lands vlak is gemoeid. Zij zullen trouwens gebruik moeten maken van de bevoegdheid die hun reeds nu is verleend en afzien van de gewoonte om steeds weer « het advies in te winnen » van de hogere overheid.

Sommige maatregelen van bestuursdecentralisatie, die aan de hoofdstad slechts de hoge bevoegdheid van inspiratie en van toezicht overlaat, zullen het provinciaal gezag helpen versterken.

3. — Omgekeerd zou politieke decentralisatie in tegenspraak zijn met wat hoger werd uiteengezet, namelijk dat Congo geroepen is om een eenheidsstaat te worden.

De argumenten voor deze decentralisatie vallen weg bij de overweging dat zij, in sommige omstandigheden, een afscheiding uit het staatsverband zou kunnen in de hand werken en, in andere gevallen, de politieke, economische en sociale vooruitgang in het gedrang brengen, die België met inachtneming van zijn internationale verbintenissen verder wil verwezenlijken ten voordele van het ganse territorium.

4. — De Provincieraad zal kunen geraadpleegd worden over sommige aangelegenheden van algemeen belang. Hij zal tot opdracht hebben geleidelijk alle vraagstukken van provinciaal belang te regelen, waarvoor hij beslissings- en verordenende bevoegdheid zal krijgen.

Daar de Provincie moet beschikken over het gedeelte dat haar in de algemene begroting van Congo toekomt, zal zij meest bevoegd zijn om de voor hun behoeften vereiste kredieten te verdelen over de gewesten die binnen haar grenzen liggen.

IV. — Le pouvoir législatif.

1. — L'élaboration de la loi et des grandes décisions qui engagent la nation exige que l'instrument qui dispose du pouvoir soit organisé d'une manière telle que la réflexion politique lui soit imposée par les institutions.

Une seule assemblée peut être emportée par une passion, par un climat, par un incident.

Il est rare que deux assemblées connaissent en leur sein le même incident, participent à un climat semblable ou soient étreintes d'une pareille passion.

Ce n'est que lorsque l'émotion vient de causes profondes auxquelles la nation tout entière participe qu'un tel concours est possible.

Le bicaméralisme apporte plus de stabilité et de prudence au régime. Il n'est pas jusqu'à la lenteur qu'on lui reproche d'engendrer qui ne serve le but proposé.

Ses avantages sont amplifiés par le recours à des modes différents pour la désignation des membres des deux assemblées.

2. — En considération de ce qui précède, le Groupe de Travail propose de créer, parallèlement au Conseil général, un Conseil de législation. Celui-ci, ébauche d'un futur sénat, sera composé de membres nommés comme ceux de l'actuel Conseil colonial (ce peuvent être les mêmes personnes) et de membres élus par les Conseils de province, et par le Conseil général.

On remarquera l'insistance qui est mise à la représentation des provinces dont les grands intérêts doivent pouvoir être défendus avec autorité dans une assemblée supérieure, tout en considérant les exigences éminentes du pays entier.

3. — Le Conseil général du Congo sera, quant à lui, l'ébauche d'une future chambre des Représentants. Il comprendra des représentants des intérêts considérés à l'échelon du pays, quelques grands notables et une large majorité de membres élus.

La circonscription électorale sera tracée avec soin. Elle devra être suffisante pour élire plusieurs conseillers généraux, afin de permettre, par un système approprié, une représentation des minorités. Ainsi sera-t-elle composée de plusieurs territoires, ou de plusieurs territoires et communes; ou de plusieurs communes appartenant à une ville.

Le corps électoral sera composé — comme il a été dit plus haut — des conseillers communaux et des conseillers de territoire élus au suffrage universel des hommes.

C'est ici que se présente la seule divergence d'opinion au sein du Groupe de Travail.

Tous approuvent que le système ci-dessus exposé soit le mode normal de désignation des conseillers généraux; mais certains estiment que, pour la formation du premier conseil général, ce sont les conseillers provinciaux élus qui devraient à titre transitoire, composer le corps électoral.

Voici les raisons qui les conduisent à préférer ce système :

les membres du premier conseil de territoire seront en grande partie — et c'est souhaitable — des hommes nouveaux qui assumeront pour la toute première fois des responsabilités publiques;

il est exclus que, dans le cours laps de temps qui nous sépare de la première composition de ces conseils, il soit

IV. — Wetgevende macht.

1. — Voor het opmaken van de wetten en van de gewichtige beslissingen die de natie verbinden, moet de instantie die over de macht daartoe beschikt derwijze zijn ingericht dat de instellingen haar de politieke bezinning opleggen.

Een enkele kamer kan zich laten meeslepen door een hartstocht, door een geschapen atmosfeer, door een incident.

Het gebeurt zelden dat in twee kamers zich hetzelfde incident voordoet, dat de atmosfeer er niet verschilt of dat de leden zich door dezelfde hartstocht laten vervoeren.

Alleen wanneer de gemoedsbeweging diepe oorzaken heeft, waarbij de ganse natie is betrokken, is zulks mogelijk.

Dank zij het tweekamerstelsel, is het bewind steviger en wijzer in zijn beleid. Zelfs de traagheid, die men aan dit stelsel verwijt, bevordert het vooropgestelde doel.

Dit stelsel biedt grotere voordelen omdat voor de aanwijzing van de leden der twee kamers verschillende methoden worden aangewend.

2. — Met inachtneming van wat vooratgaat, stelt de Werkgroep voor dat, naast de Algemene Raad een Raad van Wetgeving zou worden opgericht. Deze Raad zal een begin van Senaat zijn en bestaan uit leden waarvan een deel zullen worden benoemd gelijk deze van de huidige Koloniale Raad (het mogen dezelfde personen zijn); de overige leden zullen door de Provincieraden en door de Algemene Raad worden verkozen.

Men zal opmerken hoezeer de nadruk wordt gelegd op de vertegenwoordiging van de provincies, waarvan de gewichtige belangen, in een hoge vergadering met gezag moeten kunnen worden verdedigd, zonder de allereerste behoeften van het ganse land uit het oog te verliezen.

3. — De Algemene Raad van Congo zal een begin van een toekomstige Kamer van Volksvertegenwoordigers zijn. Hij zal bestaan uit vertegenwoordigers van de belangengemeenschappen die het gehele land bestrijken, uit enkele grote notabelen en uit een grote meerderheid van verkozen leden.

De grenzen van de kiesdistricten zullen nauwkeurig worden bepaald. Ieder kiesdistrict zal groot genoeg moeten zijn om verscheidene leden van de Algemene Raad te verkiezen, om op grond van een aangepast systeem de vertegenwoordiging van de minderheden mogelijk te maken. Zo zal een district bestaan uit verscheidene gewesten, of uit verscheidene gewesten en gemeenten, of uit verscheidene tot een stad behorende gemeenten.

Het kieskorps zal bestaan uit — zoals hoger werd gezegd — leden van de gemeenteraden en van de gewestrazen, die bij algemeen mannenstemrecht worden verkozen.

Alleen hierover ontstaat meningsverschil tussen de leden van de Werkgroep.

Allen zijn het erover eens dat het hierboven uiteengezette stelsel de normale weg is om de leden van de algemene raad aan te wijzen; sommigen echter zijn van mening dat, als overgangsmaatregel, de eerste algemene raad moet worden verkozen door een kiescollege dat uit de verkozen provincieraadsleden bestaat.

Dit stelsel heeft hun voorkeur om de volgende redenen :

De leden van de eerste gewestraad zullen grotendeels — wat trouwens wenselijk is — nieuwe mannen zijn, die voor de allereerste keer een openbare verantwoordelijkheid opnemen.

In de korte tijd die ons van de eerste vorming van deze raad scheidt, is de mogelijkheid uitgesloten de gewestraads-

possible de réaliser un effort d'éducation politique suffisamment poussé pour faire comprendre aux conseillers de territoire la nature et la portée des problèmes de l'état débattus au conseil général et donc, pour les préparer à exercer leur vote dans des conditions de suffisante sagesse; n'enverront-ils pas au conseil général trop de membres exerçant leurs mandats avec une qualification insuffisante? Or, le conseil général sera désormais délibératif en un certain nombre de matières. Il serait fâcheux que le pouvoir central soit amené à faire usage trop fréquemment de ses prérogatives de tutelle pour mettre à néant des délibérations trop peu mûries;

enfin, indépendamment de ces circonstances d'ordre pratique et psychologique, il existe une raison de principe suffisante, semble-t-il, pour vouloir que le premier conseil général soit le meilleur possible.

D'autres membres du Groupe de Travail pensent que la désignation des conseillers provinciaux et des conseillers généraux par les conseillers de territoire ne présente pas ces risques; que ces derniers connaissent les plus fortes personnalités de leur territoire et des territoires voisins qui, elles mêmes, se connaissent entre elles; que si les élections au conseil de territoire révéleront probablement quelques hommes nouveaux, la plupart des anciens membres des conseils de territoire et des conseils provinciaux s'y retrouveront.

Ils estiment que rien ne démontre que les membres des conseils de territoire manqueront de sagesse dans leur choix ou que celui-ci sera moins bon que celui des conseils provinciaux; ils pensent que le souci de faire bien représenter leurs régions au conseil général sera plus vif que parmi les membres d'un conseil de province qui auront tendance à négliger la représentation des régions qui la composent pour favoriser le personnel politique déjà installé au chef-lieu.

Ils sont convaincus que si l'un des buts de la réforme proposée est d'arriver à une équitable représentation des milieux ruraux, ce but sera plus sûrement atteint en faisant voter les conseillers de territoire.

De plus, le groupement des conseillers électeurs dans le sein d'une assemblée déjà importante, peut aboutir à des élections basées sur des éléments passionnels plutôt que sur la raison. Enfin, la légitimité du mandat des conseillers généraux sera plus forte s'ils le détiennent en étant élus par ceux qui sont l'émanation directe du suffrage universel; ils se sentiront plus responsables vis-à-vis des populations qu'ils représentent et seront plus portés à tenir compte de leur volonté que s'ils sont l'émanation d'un conseil provincial, par lequel, seul, ils se sentiraient mandatés.

4. — La compétence du Conseil de législation s'étendra à toutes les matières qui sont aujourd'hui de la compétence du Conseil colonial.

Il participera de plus à la compétence législative et de décision que la loi reconnaîtra conjointement aux deux assemblées et au Chef de l'Etat.

Le Conseil général retiendra toute la compétence actuelle du Conseil de gouvernement; il aura une compétence législative et de décision qu'il partagera avec le Conseil de législation.

C'est dans la troisième partie qu'on trouvera la description de la manière progressive dont la loi belge amplifiera la compétence législative et de décision du Conseil général.

leden een voldoende politieke opleiding te geven zodat dezen de aard en de draagwijdte van de staatsproblemen die in de algemene raad aan de orde komen, kunnen begrijpen en dus voorbereid zijn om hun stemrecht met genoeg bezinning uit te oefenen. Zullen zij naar de algemene raad niet te veel leden afvaardigen die hun mandaat met onvoldoende bevoegdheid vervullen? De algemene raad zal voortaan in een zeker aantal zaken beslissingsbevoegdheid hebben. Het zou spijtig zijn moest de centrale macht te vaak van haar voorgedijprerogatieven gebruik maken om te weinig overwogen beslissingen ongedaan te maken.

Ongeacht deze overwegingen van praktische en van psychologische aard, lijkt het ten slotte, in beginsel, vrij redelijk dat de eerste algemene raad de best mogelijke zou zijn.

Andere leden van de Werkgroep zijn van oordeel dat de verkiezing van de leden van de provincieraden en van de algemene raad door de gewestraadsleden zulk gevaar niet oplevert. Laatstgenoemden kennen immers de sterkste personaliteiten van hun gewest en van de naburige gewesten, welke persoonlijkheden ook onderling bekend zijn. Al zullen uit de gewestraadsverkiezingen waarschijnlijk enkele nieuwe mannen naar voren treden, de meeste oud-leden van de gewestraden en van de provincieraden zullen er opnieuw verschijnen.

Naar hun mening is het niet bewezen dat de gewestraadsleden bij hun keuze onverstandig zullen te werk gaan of dat de uitslag minder goed zal zijn dan in de provincieraden; de zorg voor een goede vertegenwoordiging van hun streken in de algemene raad zal bij hen sterker zijn dan bij de provincieraadsleden, die geneigd zullen zijn de vertegenwoordiging van de verschillende streken van de provincie te verwaarlozen en het politiek personeel dat reeds in de hoofdplaats is gevestigd, te begunstigen.

Deze leden van de Werkgroep zijn ervan overtuigd dat een billijke vertegenwoordiging der plattelandskringen één van de doeleinden is van de voorgestelde hervorming, en dat zulks zekerder zal worden bereikt als men de gewestraadsleden laat stemmen.

Door de raadsleden-kiezers samen te brengen in een reeds belangrijke vergadering kan men bovendien tot verkiezingen komen, waarbij eerder op het gevoel dan op de rede een beroep wordt gedaan. Ten slotte zal het mandaat van de leden van de algemene raad wettiger zijn, indien dit hun opgedragen wordt door degenen die rechtstreeks bij algemeen stemrecht zijn verkozen; zij zullen een grotere verantwoordelijkheid gevoelen tegenover de bevolking die zij vertegenwoordigen en geneigd zijn meer rekening te houden met de wil van deze bevolking dan indien zij aangesteld zijn door een provincieraad en dan ook het gevoel hebben dat zij hun mandaat alleen aan deze raad hebben te danken.

4. — De Raad van Wetgeving zal bevoegd zijn voor alle zaken die thans tot de bevoegdheid van de Koloniale Raad behoren.

Hij zal daarenboven deel hebben in de wetgevings- en beslissingsbevoegdheid die door de wet aan beide vergaderingen en aan het Staatshoofd gezamenlijk zal worden toegekend.

De Algemene Raad zal de ganse bevoegdheid van de huidige Gouvernementsraad behouden; hij zal een wetgevings- en beslissingsbevoegdheid hebben, die hij zal delen met de Raad van Wetgeving.

In het derde deel zal worden beschreven hoe de Belgische wet de wetgevings- en beslissingsbevoegdheid van de Algemene Raad geleidelijk zal uitbreiden.

5. — La déconcentration et la décentralisation de Bruxelles vers Léopoldville doivent se poursuivre. Des services font double emploi. En étoffant certains autres services africains, un pouvoir de décision pourra être transféré aux autorités du Congo.

Le Ministère du Congo Belge et du Ruanda-Urundi n'en perdra pas, pour autant, de son importance. Ses tâches s'alourdiront, dans divers secteurs, à la mesure du développement du Congo.

La défense des intérêts congolais en Belgique et à l'étranger s'intensifiera; la surveillance des intérêts généraux du Congo et le contrôle de la gestion se compliqueront; la direction de la déconcentration, aux divers niveaux, exigera bien des efforts; la sauvegarde du respect des engagements internationaux de la Belgique et plus particulièrement de l'article 73 de la Charte des Nations Unies se fera plus délicate, plus fréquente, plus essentielle, à mesure que le Congo s'administrera plus lui-même.

V. — Le pouvoir exécutif.

Le Groupe de Travail pense qu'au cours du développement administratif et politique du Congo, chaque autorité :

le gouverneur général,
les gouverneurs de province,
les premiers bourgmestres,
les administrateurs territoriaux,
les chefs de circonscription,
les bourgmestres,
devra être assistée dans l'exercice de ses responsabilités par un collège.

Ces collèges seront obligatoirement consultés dans certaines matières et pourront l'être dans d'autres; ils disposeront déjà d'un pouvoir de décision dans quelques domaines.

Il est souhaitable que leurs membres soient changés périodiquement, afin de former aux responsabilités publiques un nombre toujours croissant d'éléments de qualité.

Le collège créé auprès du Gouverneur général sera d'abord consultatif. Ses membres délibéreront collégalement. C'est plus tard que la spécialisation des tâches pourra être envisagée.

Il pourra en être de même pour le collège créé auprès du Gouverneur de province.

Un collège, institué auprès de l'Administrateur de territoire, est souhaité pour un second stade. Il aurait pour tâche d'assurer la représentation de la population dans le temps séparant les diverses sessions du conseil.

Les collèges échevinaux des villes et des communes, le collège permanent des circonscriptions exerceront d'emblée des fonctions exécutives avec spécialisation des attributions, comme cela se pratique en Belgique.

VI. — Questions connexes.

A. — Régime des incompatibilités.

1. — Avec la séparation des pouvoirs, un régime rigoureux des incompatibilités est l'un des fondements d'une démocratie durable.

Il est vivement souhaitable que ne soient pas exercés par une même personne des mandats provinciaux d'une part, des mandats généraux, d'autre part.

5. — De deconcentratie en de decentralisatie van Brussel naar Leopoldstad moeten worden voortgezet. Er zijn diensten die hetzelfde werk doen. Door het personeel van sommige Afrikaanse diensten te versterken zal aan de overheid van Congo een beslissingsbevoegdheid kunnen worden verleend.

Het Ministerie van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi zal hierbij geenszins zijn belangrijkheid inboeten. In verscheidene sectoren zal de taak zwaarder worden, naarmate de ontwikkeling van Congo vordert.

De verdediging van de Congolese belangen in België en in het buitenland zal krachtiger moeten worden gevoerd: het toezicht over de algemene belangen van Congo en de controle van het beheer zullen ingewikkelder worden; de leiding van de deconcentratie van hogere en lagere instanties zal heel wat inspanning vergen; voor het nakomen van de internationale verbintenissen van België en meer inzonderheid van artikel 73 van het Handvest der Verenigde Naties zal met meer beleid en in meer gevallen moeten worden geijverd en deze taak zal belangrijker worden naarmate Congo meer zich zelf zal besturen.

V. — Uitvoerende macht.

De Werkgroep is van mening dat, in de loop van de administratieve en politieke ontwikkeling van Congo, elk overheidspersoon :

de Gouverneur-Generaal,
de provinciegouverneurs,
de eerste burgemeesters,
de gewestbeheerders,
de gebiedshoofden,
de burgemeesters,
in de uitoefening van zijn taak zal moeten worden bijgestaan door een College.

Voor sommige aangelegenheden zal men het advies van deze colleges moeten vragen, voor andere zal men dit kunnen; voor sommige zaken zullen zij reeds over een beslissingsbevoegdheid beschikken.

Het is wenselijk dat de leden van deze colleges op gestelde tijden door andere worden vervangen, ten einde een steeds groter aantal goede krachten begrip voor de verantwoordelijke overheidsopdracht bij te brengen.

Het bij de gouverneur-generaal opgerichte college zal eerst adviserend zijn. De leden ervan zullen in college beraadslagen. Later zal de specialisatie van de taken overwogen kunnen worden.

Een zelfde regeling zal kunnen worden getroffen voor het college dat bij de provinciegouverneur wordt opgericht.

In een tweede stadium is het gewenst een college bij de gewestbeheerder op te richten. Het zou tot taak hebben de bevolking te vertegenwoordigen gedurende de tijd dat de Raad geen zitting houdt.

De schepencolleges van de steden en van de gemeenten, het vast gebiedscollege, zullen van het begin af een uitvoeringstaak vervullen met specialisatie van de bevoegdheden, zoals dit in België het geval is.

VI. — Vraagstukken die hiermede verband houden.

A. — Regeling der onverenigbaarheden.

1. — Samen met de scheiding der machten, is een strenge regeling der onverenigbaarheden één van de grondslagen van een duurzame democratie.

Het is zeer te wensen dat niet dezelfde personen provinciale mandaten en algemene mandaten vervullen.

2. — On a fait remarquer que les habitants du Congo susceptibles d'exercer utilement des mandats provinciaux et nationaux sont encore bien peu nombreux et que, pendant une période transitoire, il serait opportun de ne pas édicter cette incompatibilité.

D'aucuns, cependant, estiment que ce serait une faute de ne pas l'établir dès l'abord.

Par ailleurs, il faut permettre, à titre transitoire, à certains fonctionnaires d'être élus. Plus tard, les incompatibilités seront organisées avec rigueur.

Des fonctionnaires africains d'élite sont parmi les animateurs des multiples groupements politiques ou tribaux. Le nombre insuffisant de personnes pouvant valablement briguer des mandats fait qu'il serait dommageable de leur interdire d'accéder aux assemblées, sous la réserve que des incompatibilités précises doivent être tracées.

Les listes électorales devront être établies avec soin, tant pour les élections au suffrage universel que pour les élections au deuxième degré. Il doit en être de même pour les listes des électeurs des catégories d'intérêts.

B. — *Personnel de l'Etat.*

1. — L'exécution accélérée des réformes proposées, la rapide évolution des institutions, la nouveauté des tâches vont soumettre l'administration et ceux qui la composent à un effort sans précédent.

L'importance des devoirs matériels à accomplir sera considérable.

La nature nouvelle des rapports avec les représentants de la population fera qu'il s'agira de les convaincre patiemment de la nécessité de certaines dispositions à prendre pour le bien public, plutôt que d'agir par voie d'autorité.

La formation des agents africains, qui vont accéder toujours plus nombreux à des fonctions d'une importance croissante dans les différents services, exigera un effort supplémentaire.

2. — Cette œuvre va devoir être entreprise par le personnel actuellement en place.

Ses longues traditions, son dévouement à sa mission le conduiront à servir avec enthousiasme la politique nouvelle que doit annoncer le Gouvernement.

Ce personnel a le droit de recevoir de la part du Gouvernement des assurances formelles garantissant son avenir dans le cadre du statut qui le lie.

3. — Le personnel territorial, plus particulièrement, doit être augmenté en nombre; les agents nouveaux qui seront engagés doivent recevoir une formation qui les prépare aux réformes proposées.

4. — A cette fin, il convient qu'une réforme fondamentale de la formation de base des cadres de l'administration congolaise soit réalisée sans délai.

Il est souhaitable que les programmes de l'Institut universitaire des territoires d'outre-mer (Inutom) soient revus afin d'organiser notamment les cours permettant à de jeunes universitaires, ayant achevé leurs études dans les diverses techniques, de se préparer aux travaux politiques qui les attendent.

Des mesures doivent être prises pour appeler les jeunes universitaires belges et congolais à participer à la tâche exaltante de faire du Congo un état majeur. Des facilités importantes leur seraient consenties à cette fin.

2. — Men heeft doen opmerken dat bewoners van Congo die in aanmerking komen om provinciale en nationale mandaten degelijk te vervullen nog vrij klein in getal zijn en dat het raadzaam zal zijn tijdens een overgangsperiode, deze onverenigbaarheid niet op te leggen.

Sommigen zijn evenwel van mening dat het een vergissing zou zijn zulks niet van het begin af vast te leggen.

Overigens moet de verkiesbaarheid van sommige ambtenaren als overgang mogelijk zijn. Later zullen de onverenigbaarheden streng worden bepaald.

Onder de promotors van tal van politieke of stamgroeperingen zijn er Afrikaanse keurambtenaren. Gelet op het onvoldoende aantal personen die op geldige wijze een mandaat kunnen krijgen, zou het verkeerd zijn hun lidmaatschap van de raden te ontzeggen, onder het voorbehoud dat nauwkeurig bepaalde onverenigbaarheden moeten worden vastgelegd.

De kiezerslijsten zullen met zorg moeten worden opgemaakt, zowel voor de verkiezingen bij algemeen stemrecht als voor de getrapte verkiezingen. Dit geldt ook voor de kiezerslijsten van de belangengroepen.

B. — *Staatspersoneel.*

1. — Wegens de vermelde uitvoering van de voorgestelde hervormingen, de vlugge evolutie van de instellingen, het nieuwe karakter van de opdrachten zullen het bestuur en de bestuurders zich een ongekende inspanning moeten getroosten.

De te verrichten materiële taken zullen zeer belangrijk zijn.

Met het oog op de nieuwe aard der betrekkingen met de vertegenwoordigers van de bevolking zal men deze met geduld ervan moeten overtuigen dat het noodzakelijk is sommige beslissingen voor het openbaar welzijn te nemen, in plaats van eenvoudig zijn gezag te doen gelden.

De opleiding van de Afrikaanse ambtenaren, die steeds in groteren getale toegang zullen krijgen tot aanzienlijker ambten in de verschillende diensten, zal een bijkomende inspanning vergen.

2. — Dit werk zal moeten worden ondernomen door het personeel, dat thans ter plaatse is.

Dank zij zijn langgevestigde tradities, zijn toewijding voor zijn taak, zal het de nieuwe politiek, die de Regering zal aankondigen, met geestdrift dienen.

Dit personeel heeft het recht van de Regering een uitdrukkelijke verzekering te krijgen tot waarborg van zijn toekomst binnen het raam van het statuut waardoor zij verbonden zijn.

3. — Het gewestpersoneel meer in het bijzonder moet worden versterkt; de nieuwe ambtenaren, die zullen worden aangeworven, moeten een opleiding krijgen die hen voor de voorgestelde hervormingen voorbereidt.

4. — Te dien einde moet een grondige hervorming van de basisopleiding der kaders van de Congolese administratie zonder verwijl worden ter hand genomen.

Het is wenselijk dat de programma's van het Universitair Instituut voor de Overzeese Gebieden (UNIOG) herzien worden, ten einde inzonderheid cursussen in de richtingen, aan de hand waarvan jonge universitaires die hun studies in de diverse technieken hebben beëindigd, zich kunnen voorbereiden op de politieke werkzaamheden die hen wachten.

Maatregelen moeten worden genomen teneinde de jonge Belgische en Congolese universitaires op te roepen als deelnemers in de hoge taak Congo tot een volwaardige staat te maken. Daartoe zullen hun heel wat faciliteiten worden verleend.

Pour le personnel subalterne, il est à conseiller que des écoles d'administration en nombre suffisant soient prévues.

La formation des futurs secrétaires communaux et receveurs communaux sera particulièrement soignée, de même que celle des agents techniques subalternes réclamés par l'administration : secrétaires de territoire, comptables, employés de l'état civil, et autres.

La formation complémentaires des agents actuellement en service doit être favorisée.

Il ne faudra pas négliger de donner au personnel déjà recruté la possibilité de parfaire sa formation pour lui permettre d'accéder à des grades supérieurs.

Il faut l'autoriser à consacrer ses congés, éventuellement prolongés à cette fin, aux études exigées par la politique nouvelle et qui ne figuraient point dans les programmes anciens.

C. — Nationalité.

1. — Quoique la question ait pu paraître troublante à certains, en droit interne, comme en droit international, les congolais autochtones sont Belges depuis 1908. Les études consacrées à ce sujet le démontrent à suffisance (1).

2. — Mais, bien que la nationalité des Belges et des Congolais autochtones soit unique, ces derniers ne jouissaient pas jusqu'à présent de droits politiques.

Le Groupe de Travail estime que, dès que ces droits politiques leur auront été conférés grâce aux réformes projetées, ils devraient, sous des conditions à définir, pouvoir les exercer indifféremment en Belgique ou au Congo selon le contenu de la citoyenneté à l'endroit où ils se trouvent. Réciproquement les mêmes droits seraient reconnus aux Belges qu'ils se trouvent au Congo ou en Belgique.

D. — Qualité de la présence belge en Afrique.

La décentralisation et la déconcentration de Bruxelles vers Léopoldville, la déconcentration de Léopoldville vers les provinces et des chefs-lieux de district vers les territoires augmenteront la qualité de la présence belge en Afrique.

C'est là une politique dont pourrait utilement s'inspirer le secteur privé.

E. — Relations humaines et disparition des dernières discriminations raciales.

1. — Quelle que soit la solution adoptée, serait-ce la solution idéale, elle ne résoudra pas le problème posé par l'avenir du Congo belge, si les relations humaines ne sont pas bonnes.

De bonnes relations humaines !

C'est la condition essentielle pour que s'accomplisse l'espoir légitime qu'a notre pays : l'association de la Belgique et du Congo par la volonté des deux peuples qui les habitent.

Aucun effort ne doit être épargné pour les établir. On peut compter sur la bonne volonté de l'immense majorité des Belges d'Afrique.

A l'égard des quelques autres, dont le manque de fraternité humaine menace l'œuvre de la nation, il importe que l'autorité sévisse avec fermeté.

(1) Voy. note n° 1066 du 27 novembre 1958 de M. A. Durieux, Inspecteur général du Service juridique.

Voor het ondergeschikt personeel, is het geraden administratiescholen in voldoende aantal op te richten.

De opleiding van de toekomstige gemeentesecretarissen en gemeenteontvangers moet bijzonder worden verzorgd; dit geldt tevens voor de ondergeschikte technische ambtenaren die de administratie nodig heeft : gewestsecretarissen, boekhouders, ambtenaren van de burgerlijke stand en anderen.

De aanvullende opleiding van de ambtenaren thans in dienst moet worden bevorderd.

Aan het reeds aangeworven personeel moet de mogelijkheid worden gegeven om zijn opleiding te volmaken en aldus tot hogere graden te kunnen opklimmen.

Tijdens hun verlof, eventueel met het oog daarop verlengd, moeten de ambtenaren studies kunnen ondernemen die door de nieuwe politiek zijn vereist en die in de oude programma's niet voorkwamen.

C. — Nationaliteit.

1. — Al leek het vraagstuk voor sommigen wat ingewikkeld, toch zijn de Congolese inlanders, zowel naar binnenlands als naar internationaal recht, sinds 1908 Belgen. Uit de studies die aan dit onderwerp zijn gewijd, blijkt zulks voldoende (1).

2. — Maar al hadden Belgen en Congolese inlanders dezelfde nationaliteit, toch genoten laatstgenoemden tot nog toe geen politieke rechten.

De Werkgroep oordeelt dat de inlanders, zodra zij dank zij de ontworpen hervormingen deze politieke rechten zullen bekomen hebben, deze, onder nader te bepalen voorwaarden, zowel in België als in Congo moeten kunnen uitoefenen volgens de inhoud van het burgerschap op de plaats waar zij zich bevinden. Dezelfde rechten zouden wederkerig aan de Belgen worden verleend, onverschillig of dezen zich in Congo dan wel in België bevinden.

D. — Aanzien van de Belgen in Afrika.

De decentralisatie en de deconcentratie van Brussel naar Leopoldstad, de deconcentraties van Leopoldstad naar de provincies en van de districtshoofdplaatsen naar de gewesten, zal de kwaliteit van in Afrika werkzaam zijnde Belgen verhogen.

Ook in de particuliere bijdragen ware het raadzaam zulke politiek te volgen.

E. — Betrekkingen van mens tot mens en verdwijning van de laatste rassendiscriminatie.

1. — Welke oplossing men ook moge aannemen, ook al ware het de ideale oplossing, zonder goede betrekkingen van mens tot mens zal men het vraagstuk van de Belgisch-Congolese toekomst niet tot een oplossing brengen.

Goede betrekkingen van mens tot mens !

Dit is de hoofdvoorwaarde om de gewettigde hoop van ons land : het tot stand komen van een deelgenootschap tussen België en Congo door de wil van de twee volkeren die aldaar wonen in vervulling te doen gaan.

Geen inspanning mag ongedaan worden gelaten om zulke betrekkingen in het leven te roepen. Men mag rekenen op de goede wil van de overgrote meerderheid der Belgen in Afrika.

Tegen enkele personen, wier gebrek aan broederlijkheid voor de evenmens het werk van de natie in gevaar brengt, moet de overheid krachtadig optreden.

(1) Zie nota n° 1.066 van 27 november 1958 van de Heer A. Durieux, Inspecteur-generaal van de rechtskundige dienst.

2. — Toute trace de discrimination raciale doit disparaître de la pratique comme des textes.

3. — Il convient que le statut unique, permettant aux africains l'accession à tous les grades de l'administration soit promulgué sans tarder.

4. — Il faut hâter l'élaboration de la législation unique du travail pour africains et pour européens; de même, il y a lieu d'instaurer des modes de rémunération non discriminatoires.

F. — *Libertés publiques, Enseignement, Régime foncier.*

Il est souhaitable d'instituer au Congo les diverses libertés dont jouissent les Belges et qui ne sont pas encore garanties par la loi fondamentale, en réglant l'exercice selon la nécessité du lieu.

Le développement de l'enseignement, la revision du régime foncier sont d'autres questions appelant une solution, mais dont l'objet n'entre pas dans le cadre de la mission confiée au Groupe de Travail. Il se doit cependant d'en souligner l'urgence.

* * *

Tels sont, suivant l'opinion du Groupe de Travail, les principaux points de la doctrine que le Gouvernement devrait décider de mettre en œuvre au Congo.

TROISIEME PARTIE.

REFORME DES INSTITUTIONS.

La mise en application correcte de cette doctrine exigeait qu'on s'occupe avant tout de réaliser l'évolution interne du Congo, dans le cadre de la communauté belgo-congolaise qui répond aux vœux de la quasi-totalité de la population. Pour accéder à l'autonomie et nouer de nouveaux liens avec la Belgique, il faudra que le Congo soit capable de se gouverner; en d'autres termes, qu'il possède les organes essentiels d'un Etat.

Limité aux rouages politiques de l'Etat, cette troisième partie traitera exclusivement du législatif, de l'exécutif, des institutions locales et régionales.

I. — Les institutions locales et régionales.

Il faut commencer par ces dernières car, dans un pays qui se forme, c'est d'elles qu'il faut partir pour construire l'édifice politique. Elles constituent la base à deux titres. La masse apprend, à la faveur de ces institutions, à choisir ses représentants pour l'exécution de programmes qui touchent de près ses intérêts quotidiens et à contrôler leur gestion; elle se prépare ainsi à exercer ultérieurement sa double prérogative de choix et de contrôle à un niveau plus élevé de l'organisation du pays. Les élus, de leur côté, apprennent à résoudre, au nom et sous le regard du peuple, des problèmes qui sont à leur portée et se préparent ainsi à en aborder ensuite de plus complexes.

2. — Elk spoor van rassendiscriminatie moet zowel uit de praktijk als uit de teksten geweerd worden.

3. — Het eenheidsstatuut, waarbij Afrikanen toegang krijgen tot alle graden van de administratie, moeten onverwijld worden afgekondigd.

4. — Het tot stand komen van een enkele arbeidswetgeving voor Afrikanen en voor Europeanen moet worden bespoedigd; tevens moet bij de vaststelling van de bezoldigingsregelen elke discriminatie worden uitgesloten.

F. — *Openbare vrijheden, Onderwijs. Rechtsregeling der gronden.*

Het is wenselijk in Congo de vrijheden in te voeren die de Belgen genieten en die nog niet door de fundamentele wet zijn gewaarborgd, en tevens de uitoefening ervan volgens plaatselijke behoeften te regelen.

De ontwikkeling van het onderwijs en de herziening van de rechtsregeling der gronden zijn vraagstukken die tot oplossing moeten worden gebracht. Deze vallen echter buiten het raam van de opdracht die aan de Werkgroep werd toevertrouwd. Toch moet op het spoedeisend karakter van deze problemen worden gewezen.

* * *

Aldus, naar de opvatting van de Werkgroep, de hoofdpunten van de doctrine die de Regering in Congo in toepassing zal moeten brengen.

DERDE DEEL.

HERVORMING VAN DE INSTELLINGEN.

Het behoorlijk van toepassing maken van deze doctrine zou vergen dat, in de eerste plaats, ervoor gezorgd wordt de binnenlandse evolutie van Congo te verwezenlijken, in het raam van de Belgisch-Congolese gemeenschap die beantwoordt aan de wensen van de overgrote meerderheid der bevolking. Om de autonomie te verkrijgen en eventuele nieuwe banden met België te smeden zal Congo in staat moeten zijn zich zelf te besturen; met andere woorden: het zal moeten beschikken over de essentiële organen van een staat.

Dit derde deel dat zich beperkt tot het politiek kaderwerk van de Staat, handelt uitsluitend over de wetgevende macht, de uitvoerende macht, de plaatselijke en regionale instellingen.

I. — Plaatselijke en regionale instellingen.

Deze laatste moeten eerst worden aangevat want, in een in vorming zijnd land, moet van hen worden uitgegaan om het politiek gebouw op te trekken. Zij zijn de grondslag om twee redenen. Onder begunstiging van deze instellingen leert de massa haar vertegenwoordigers te kiezen voor de uitvoering van de programma's welke nauw verband houden met haar dagelijkse belangen en hun beleid te controleren; aldus bereidt zij zich voor om later haar dubbel voorrecht van keuze en controle op een hoger vlak van 's lands inrichting, uit te oefenen. De gekozenen, van hun kant, leren, in naam en in 't oog van het volk, de in hun bereik liggende problemen op te lossen en bereiden zich aldus voor om achteraf meer ingewikkelde vraagstukken aan te vatten.

En Belgique, les institutions locales et régionales sont essentiellement la commune et la province. Ces deux échelons politiques existent également au Congo : sur le plan local, les circonscriptions dans les campagnes, les communes groupées en villes en milieu urbain; sur le plan régional, la province. Compte tenu de la grande étendue des provinces congolaises, il faut de plus prévoir en milieu rural un échelon intermédiaire, placé au niveau du territoire.

Tout à tour on décrira, pour chacune de ces institutions, les règles de son fonctionnement et les propositions du Groupe en vue de sa complète évolution.

1. — *La circonscription.*

La circonscription, organisée par le décret du 10 mai 1957, est l'héritière des circonscriptions indigènes, instaurées ou reconnues par le législateur dès l'origine de la présence belge au Congo. Elle est la cellule de base de la structure administrative et politique du pays. En milieu coutumier, elle prend le nom de chefferie lorsqu'elle coïncide avec un seul groupement traditionnel et le nom de secteur lorsqu'elle réunit plusieurs de ces groupements, trop faibles pour vivre isolément; en milieu extra-coutumier — c'est-à-dire où habitent ensemble des populations qui ont rompu leurs attaches avec leur milieu d'origine — elle s'appelle centre.

Le régime antérieur à 1957 (1) peut être brièvement décrit comme suit. De tout temps, la circonscription fut administrée par un chef assisté d'un conseil de notables. Chef et notables étaient désignés par le pouvoir central qui s'inspirait dans son choix des préférences des habitants; dans les chefferies, toutefois, ce pouvoir n'intervenait que pour entériner les désignations coutumières. Le chef administrait sa circonscription dans le cadre de la coutume en milieu traditionnel et, en toutes matières, selon les prescriptions de l'autorité centrale; un pouvoir réglementaire limité lui était attribué. Son conseil avait pour mission de l'assister dans ses tâches quotidiennes et formulait des avis sur les questions d'intérêt local. Pour faire face aux travaux et obligations dont elle était tenue, la circonscription disposait de ressources définies par la législation.

Cette structure s'est avérée fondamentalement bonne. Elle contenait en germe la possibilité d'une évolution du type communal.

C'est à réaliser la première phase de cette évolution que vise le décret de 1957 actuellement en vigueur (2). Aux termes de ce décret, le chef est à la fois l'autorité indigène la plus élevée de la circonscription et le représentant du Gouvernement dans celle-ci. Ainsi se trouve affirmée la double qualité qui le prépare à devenir, lorsque les circonscriptions seront parvenues au terme final de leur évolution, un véritable bourgmestre. Le conseil qui l'assiste — et au sein duquel il est, sauf dans les chefferies, obligatoirement choisi — est désormais constitué sur des bases qui annoncent la démocratie. Outre les notables traditionnels, le conseil se compose, en effet, de membres choisis par le pouvoir central, après consultation des habitants. C'est, dans l'intention et dans le fait, l'instauration d'un régime pré-électoral, destiné à permettre la représentation de l'en-

In België zijn de plaatselijke en regionale instellingen uitsluitend de gemeente en de provincie. Deze beide politieke trappen bestaan eveneens in Congo : op het plaatselijk plan : de gebieden op het platteland, de gemeenten gegroepeerd in steden in stadskring; op regionaal plan : de provincie. De grote uitgestrektheid van de Congolese provincies in acht genomen moet, in de plattelandskring een tussentrap worden voorzien die op het vlak van het gewest komt te staan.

Beurtelings zullen, voor elke van deze instellingen, de werkingsregelen ervan en de voorstellen van de Groep met het oog op de volkomen evolutie ervan, worden beschreven.

1. — *Gebied.*

Het gebied, ingericht bij decreet van 10 mei 1957, is de opvolger van de « inlandse circonscriptions » die sedert het begin van de Belgische aanwezigheid in Congo, door de wetgever opgericht of erkend werden. Het is de basiskern van de administratieve en politieke structuur van het land. In gewoonterechtelijke kring draagt het de naam van hoofdij wanneer het er gaat om een enkele traditionele groepering; het draagt de naam van sector, wanneer meerdere van deze groeperingen, te zwak om afzonderlijk te leven, er in verenigd zijn; in niet-gewoonterechtelijke kring — d.i. waar een bevolking samen woont die alle banden met haar milieu van herkomst heeft verbroken — draagt het de naam van centrum.

De vóór 1957 van kracht zijnde regeling (1), kan als volgt worden geschetst. Van het begin af werd het gebied bestuurd door een hoofd bijgestaan door een raad van notabelen. Hoofd en notabelen werden aangewezen door de centrale macht die zich in haar keuze liet leiden door de voorkeur der inwoners; in de hoofdijen trad deze macht evenwel enkel op om de volgens het gewoonterecht gedane aanwijzingen te bekrachtigen. Het hoofd bestuurdde zijn gebied in het raam der gewoonte in traditionele kring en, in alle zaken, volgens de voorschriften van de centrale overheid; hem werd een beperkte reglementaire macht toegewezen, zijn raad had voor opdracht hem bij te staan in zijn dagelijkse taken en maakte adviezen op in verband met kwesties van plaatselijk belang. Om het hoofd te bieden aan de werken en verplichtingen waartoe het was gehouden beschikte het gebied over door de wetgeving bepaalde middelen.

Deze structuur is, in de grond, goed gebleken, zij droeg, in haar beginsel, de mogelijkheid tot een evolutie van het gemeentetype.

Het thans van kracht zijnde decreet van 1957 (2) strekt er dan ook toe, de eerste fase van deze evolutie te verwezenlijken. Naar luid van dit decreet is het hoofd terzeldertijd het hoogste inlandse gezag van het gebied en de vertegenwoordiger van het gouvernement erin. Aldus wordt de tweevoudige eigenschap bevestigd welke hem voorbereidt om een echt burgemeester te worden, wanneer de gebieden de eindfase van hun evolutie zullen bereikt hebben. De raad, die hem bijstaat — en onder wiens leden hij, behalve in de hoofdijen, verplicht gekozen wordt — is voortaan gevormd op grondslagen die de democratie in het vooruitzicht stellen. Buiten de traditionele notabelen, is de raad, inderdaad, samengesteld uit leden die, na raadpleging van de inwoners, door de centrale macht worden gekozen. Het is, met dit inzicht en feitelijk, de instelling

(1) Organisé une première fois par le décret du 2 mai 1910; réorganisée par celui du 5 décembre 1933. (Pour les centres extra-coutumiers : 23 novembre 1931, 6 et 22 juin 1934).

(2) Les opérations préparatoires à la constitution des nouveaux conseils sont en cours.

(1) Een eerste maal in het leven geroepen door het decreet van 2 mei 1910; wederingericht door dit van 5 december 1933. (Voor de buitengewoonterechtelijke centra : 23 november 1931, 6 en 22 juni 1934).

(2) De verrichtingen tot voorbereiding van de oprichting der nieuwe raden zijn aan de gang.

semble des intérêts des populations : coutumiers, économiques et sociaux. Par ailleurs, un collège permanent issu du conseil, et donc également représentatif, aide le chef dans ses tâches quotidiennes : il remplira progressivement le rôle de collège échevinal.

Sur le plan de la compétence, le chef et le conseil sont dotés de pouvoirs étendus pour la gestion des intérêts de la circonscription. Le chef représente et administre celle-ci conformément aux dispositions du décret. Le conseil délibère sur toutes les questions d'intérêt local et sur tout autre projet que l'autorité supérieure juge utile de lui soumettre; le décret détaille les matières d'intérêt local sur lesquelles le conseil doit obligatoirement, selon les cas, formuler des avis ou prendre des décisions.

Un mécanisme simple mais précis assure le contrôle formel du conseil sur la gestion du chef : toute décision prise par celui-ci à l'encontre de l'avis du conseil fait l'objet d'une communication motivée et le conseil peut, si les motifs invoqués ne le satisfont point, prendre son recours auprès du Commissaire de district.

Quant au pouvoir central, il n'intervient plus en tout. Son rôle n'est plus de prescrire, mais de conseiller et de contrôler; il agit comme un animateur politique et, pour le surplus, exerce sa tutelle — de préférence à posteriori — selon les règles que le décret fixe strictement pour chaque matière importante.

De telles innovations constituent, on le voit, un grand pas en avant. Aisément assimilées dans les centres, elles mettront sans doute plus de temps à s'introduire dans les chefferies et les secteurs, où les populations comme les notables sont encore fort pénétrés de la conception oligarchique du pouvoir traditionnel. Aussi faudra-t-il activement veiller à ce que ces normes nouvelles entrent progressivement dans les mœurs, afin de pouvoir passer sans danger, après quelques années de fonctionnement, à la phase suivante de l'évolution.

Le Groupe de Travail propose qu'elle porte sur quatre points principaux.

— Les membres non coutumiers du conseil, actuellement nommés par le pouvoir central après consultation des habitants, seraient librement élus par eux, au suffrage universel des hommes. Faisant suite au régime pré-électoral qu'organise le décret de 1957, cette introduction du système électif se ferait sans bouleversement de la vie politique de la circonscription : elle apparaîtrait comme la consécration naturelle de l'aptitude des habitants à faire choix de leurs représentants.

— Ces membres non coutumiers constitueraient dorénavant la majorité du conseil, ce qui n'est actuellement possible que sur décision du Gouverneur de Province.

— Par ailleurs, la compétence du chef, du collège permanent et du conseil serait élargie. Ce dernier recevrait le pouvoir général de régler toutes les questions d'intérêt local, c'est-à-dire de prendre lui-même, toutes les décisions que leur règlement exige. L'octroi de cette plénitude de compétence serait préparée par l'accroissement des matières sur lesquelles, dans le cadre du régime actuel, le conseil doit obligatoirement être consulté.

— Parallèlement, la tutelle du pouvoir central serait allégée en sorte que — sauf exceptions strictement définies par la loi — elle ne s'exercerait plus qu'à l'égard des déci-

van een vóórverkiezingsstelsel dat bestemd is om de vertegenwoordiging mogelijk te maken van al de belangen der bevolking : gewoonterechtelijke, economische en sociale. Verder is er nog een uit de raad ontstaan vast college, dat dus eveneens vertegenwoordigend is en dat het hoofd in zijn dagelijkse taken bijstaat : geleidelijk zal het de rol van schepencollege vervullen.

Op gebied van bevoegdheid, worden aan het hoofd en aan de raad uitgebreide machten toegewezen voor het beleid van de belangen van het gebied. Het hoofd vertegenwoordigt en bestuurt dit gebied, overeenkomstig de bepalingen van het decreet. De raad beraadslaagt over al de problemen van plaatselijk belang en over alle andere zaken welke de hoge overheid nuttig acht hem te onderwerpen; het decreet specificeert de zaken van plaatselijk belang waarover de raad, op verplichte wijze, naargelang van het geval, adviezen moet uitbrengen of beslissingen treffen.

Een eenvoudig doch nauwkeurig mechanisme verzekert het formele toezicht van de raad over het bestuur van het hoofd : elke door deze laatste, tegen het advies van de raad in, getroffen beslissing maakt het voorwerp uit van een met redenen omklede mededeling en de raad kan, indien de aangevoerde redenen hun geen bevrediging schenken, beroep instellen bij de Districtscommissaris.

Wat de centrale macht betreft, deze treedt niet meer op in alle zaken. Haar rol bestaat er niet meer in voor te schrijven, maar wel advies te geven en toezicht uit te oefenen; zij handelt zoals een politieke animator en, voor het overige, oefent zij haar voogdijschap uit — bij voorkeur *a posteriori* — volgens de regelen welke het decreet streng vaststelt voor elke belangrijke zaak.

Dergelijke innovaties betekenen, zoals men ziet, een grote stap vooruit. Deze innovaties vonden gemakkelijk ingang in de centra, maar wellicht zal meer tijd verlopen alvorens dat in de hoofdijen en de sectoren zal gebeuren, waar zowel bevolking als notabelen nog sterk beïnvloed zijn door de oligarchische opvatting van de traditionele macht. Men zal er dan ook metterdaad moeten voor zorgen dat deze nieuwe normen geleidelijk in de zeden binnendringen, om zonder gevaar, na enkele jaren werking, te kunnen overgaan tot de volgende fase van de evolutie.

De Werkgroep stelt voor dat deze vier bijzondere punten zou behelzen.

— De niet-gewoonterechtelijke leden van de raden, die thans worden benoemd door de centrale macht, na raadpleging van de bewoners, zouden vrij door hen worden gekozen, volgens het stelsel van het algemeen stemrecht der mannen. Komende na het pre-electoraal stelsel dat door het decreet van 1957 wordt ingericht, zou deze invoering van het verkiezingssysteem gebeuren zonder verstoring van het politiek leven van het gebied : het zou voorkomen als de natuurlijke bevestiging dat de inwoners bekwaam zijn om hun vertegenwoordigers te kiezen.

— Deze niet-gewoonterechtelijke leden zouden voortaan de meerderheid van de raad uitmaken, wat thans slechts mogelijk is bij beslissing van de Provinciegouverneur.

— Verder zou de bevoegdheid van het hoofd, van het bestendig college en van de raad worden uitgebreid. Deze laatste zou de algemene macht krijgen om alle vraagstukken van plaatselijk belang te regelen, dit wil zeggen om zelf, alle beslissingen te nemen welke hun reglement voorschrijft. De toekenning van deze algehele bevoegdheid zou voorbereid worden door de vermeerdering der zaken waarover de raad, in het kader van het huidige stelsel, verplicht moet worden geraadpleegd.

— In dezelfde zin zou het voogdijschap van de centrale macht zodanig worden verlicht dat het — behoudens nauwkeurig door de wet bepaalde uitzonderingen — nog slechts

sions du conseil qui violeraient la loi ou sortiraient du cadre local ou encore, dans ce cadre, lèseraient l'intérêt général.

Il importe de souligner que l'évolution politique et institutionnelle des circonscriptions exige impérieusement que ces entités décentralisées disposent de ressources saines et suffisantes dans le cadre d'un système éducatif qui développe leurs responsabilités.

Lorsque ces objectifs seront réalisés, la circonscription sera devenue une authentique commune rurale. Cependant, toutes ne pourront accéder en même temps à ce stade final : il suffit de parcourir le pays pour se rendre compte que l'évolution ne saurait s'accomplir partout au même rythme. Pour ne pas obliger les circonscriptions les plus avancées à attendre les autres, il s'indiquerait que le législateur, en décrétant le nouveau régime, charge le Gouvernement de fixer la date à partir de laquelle il s'appliquerait à chacune des circonscriptions existantes.

Il reste à attirer l'attention sur trois points importants :

a) la participation des européens à la vie politique des circonscriptions;

b) le respect des entités politiques de base;

c) la terminologie.

a) *Participation des européens à la vie politique des circonscriptions.*

Les européens établis dans les circonscriptions n'ont pas participé jusqu'ici à leur vie politique. Ils ne sont ni électeurs ni éligibles au conseil. En application de la doctrine d'association entre blancs et noirs, il va de soi que ces européens devront avoir dans les circonscriptions les mêmes droits et les mêmes devoirs que les indigènes qui en font partie.

Dans l'ordre politique cette intégration se traduirait par l'attribution aux intéressés de l'électorat et de l'éligibilité.

Pour respecter les transitions nécessaires et protéger les milieux coutumiers encore peu évolués, ce régime serait mis en vigueur à la date déterminée pour chaque territoire par le Gouverneur de province — après consultation éventuelle des conseils de territoire intéressés.

Il serait corrélativement nécessaire d'assurer, par une révision de la fiscalité, la participation de ces européens aux dépenses des circonscriptions.

b) *Respect des entités politiques de base.*

Il importe de respecter la vie politique des entités traditionnelles et de ne pas l'anéantir par la constitution abusive de secteurs; dans cet ordre d'idées :

— des secteurs ne doivent pas être créés pour la seule facilité administrative;

— les secteurs doivent fournir aux groupements qui les constituent les éléments d'administration auxquels ils ne peuvent subvenir par leurs seules ressources; mais ils ne doivent pas étouffer ces groupements et absorber leur vie politique.

zou worden uitgeoefend met betrekking tot de beslissingen van de raad die zouden in strijd zijn met de wet of het plaatselijk kader zouden te buiten gaan of nog, binnen dit kader, het algemeen belang zouden schaden.

Het is van belang erop te wijzen dat het absoluut vereist is, gezien de politieke en institutionele evolutie van de gebieden, dat deze gedecentraliseerde entiteiten over gezonde en voldoende middelen beschikken, binnen het kader van een opvoedend systeem dat hun verantwoordelijkheidszin opvoert.

Wanneer deze doeleinden zullen verwezenlijkt zijn, zal het gebied een echte plattelandsgemeente geworden zijn. Alle zullen evenwel niet terzelfdertijd tot dit eindstadium kunnen komen : het is voldoende door het land te reizen, om er zich rekenschap van te geven dat de evolutie niet overal tegen hetzelfde ritme zou kunnen gebeuren. Teneinde de meer gevorderde gebieden niet te verplichten op de andere te wachten, zou het wenselijk zijn dat de wetgever, bij het invoeren van het nieuw stelsel, het gouvernement zou gelasten vast te stellen vanaf welke datum het toepasselijk zou zijn voor elk bestaand gebied.

Tenslotte moeten wij nog de aandacht vestigen op drie belangrijke punten :

a) het deelnemen van de Europeanen aan het politiek leven der gebieden;

b) de eerbiediging van de politieke basisentiteiten;

c) de terminologie.

a) *Deelneming van de Europeanen aan het politiek leven der gebieden.*

De Europeanen, die in de gebieden zijn gevestigd, hebben totnogtoe niet deelgenomen aan hun politiek leven. Zij zijn geen kiezer en ook niet verkiesbaar in de raad. Ingevolge de toenaderingsdoctrine tussen blanken en zwarten, spreekt het vanzelf dat deze Europeanen in de gebieden dezelfde rechten en dezelfde plichten zullen moeten hebben als de inlanders die er deel van uitmaken.

Op politiek vlak zou deze integratie tot uiting komen door de toekenning aan de betrokkenen van het kiesrecht en van de verkiesbaarheid.

Om de nodige overgangen te eerbiedigen en de nog weinig geëvolueerde gewoonterechtelijke kringen te beschermen, zou deze regeling van kracht worden op de voor elk gewest door de Provinciégouverneur vastgestelde datum — na eventuele raadpleging van de betrokken gewestraden.

Logischerwijs zou het nodig zijn, door een herziening van de fiscaliteit, de deelneming van deze Europeanen aan de uitgaven van de gebieden, te verzekeren.

b) *Eerbiediging van de politieke basisentiteiten.*

Het is van belang het politiek leven van de traditionele entiteiten te eerbiedigen en het niet te vernietigen door een overdreven aantal sectoren tot stand te brengen; in dit verband :

— moeten geen sectoren opgericht worden om de zaken alleen op administratief gebied te vergemakkelijken;

— moeten de sectoren aan de groeperingen die ze vormen, de elementen van administratie overmaken, waar zij, door hun eigen middelen alleen, niet kunnen in voorzien; zij moeten evenwel deze groeperingen niet versmachten en hun politiek leven opslorpen.

c) Terminologie.

Il faut éviter l'emploi de termes empruntés aux institutions métropolitaines pour qualifier des autorités ou des organismes qui, tout en s'inspirant de l'organisation politique belge, n'ont pas encore exactement les mêmes droits et attributions que leurs homologues de la métropole.

Ainsi, il convient de ne pas appeler les circonscriptions « communes rurales » ni leurs chefs « bourgmestres » tant que les attributions et pouvoirs des uns et des autres ne seront pas ceux d'une commune et d'un bourgmestre de Belgique. Cette observation ne vaut pas seulement pour les circonscriptions mais aussi à l'égard des autres échelons.

Dans un autre ordre d'idées, il convient de remplacer « circonscription indigène » par « circonscription ».

2. — La Ville et les Communes.

Écllosion d'une vie communale en milieu rural, développement d'une vie communale en milieu urbain : le décret du 26 mars 1957 sur les villes fait pendant à celui du 10 mai sur les circonscriptions et s'inspire de préoccupations fondamentales du même ordre.

Cependant un élément spécifique domine la matière. Conçue en 1923 pour donner aux principaux centres européens une ébauche de vie communale, la ville est devenue, avec les années, une agglomération où blancs et noirs coexistent en grand nombre.

Ils centralisent entre eux de multiples efforts — notamment au sein des entreprises où ils travaillent — ils exercent d'innombrables activités, ils ont quantité de besoins communs : bref, ils forment ensemble une cité. La ville constitue donc désormais un vivant microcosme belgocongolais.

C'est dans cette perspective qu'il faut considérer l'organisation entièrement rénovée que le législateur de 1957 a conçue pour elle.

Cette organisation tient compte à la fois de la réalité actuelle selon laquelle européens et indigènes résident dans des quartiers distincts et de la nécessité de les associer effectivement à la gestion de leurs nombreux intérêts communs. Aussi trouve-t-on à la base plusieurs communes, dotées chacune d'un bourgmestre et d'un conseil communal et, au sommet, la ville composée de la réunion de ces communes, dirigée par un premier bourgmestre assisté d'un conseil de ville. Séparés dans le fait à l'échelon de la commune, blancs et noirs se retrouvent au conseil de ville, où ils débattent des affaires qui les intéressent tous.

La réglementation sur la résidence, s'adaptant à l'évolution des mœurs, s'assouplit progressivement en sorte qu'on assistera sans doute, dans quelques années, à la naissance de quartiers mixtes dans les communes indigènes comme dans les communes européennes. La possibilité est d'ailleurs dès à présent ouverte de réunir en une commune des quartiers européens et autochtones complémentaires : une commune de ce type existe à Léopoldville. D'autres sont prévues à Stanleyville et Luluabourg où le statut des villes entrera en application le 1er janvier 1959. La répartition en communes blanches et en communes noires ne tient donc pas au principe de l'institution : l'évolution naturelle de la société urbaine se chargera de la modifier.

Quant au mécanisme de l'institution, il peut être brièvement décrit comme suit.

Sur le plan de la désignation.

Les conseillers communaux sont, en vertu du texte, nommés par le pouvoir central après consultation des habitants. Politiquement cependant, l'engagement fut pris et tenu — dès les premières consultations qui eurent lieu fin

c) Terminologie.

Het gebruik van aan de moederlandse instellingen ontleende termen moet worden vermeden waar deze betrekking hebben op overheidspersonen of organismen die, hoewel geschied op de leest van de Belgische politieke inrichting, nog niet juist dezelfde rechten en bevoegdheden bezitten als hun soortgenoten in het moederland.

Aldus behoort het de gebieden niet « plattelands-gemeenten » noch hun hoofden « burgemeesters » te noemen zolang de bevoegdheden en machten van de ene en de andere niet deze zullen zijn van een gemeente en van een burgemeester in België. Deze opmerking geldt niet alleen voor de gebieden doch ook voor de andere trappen.

In een ander verband dient « inlands gebied » vervangen te worden door « gebied ».

2. — Stad en Gemeenten.

Tot stand komen van een gemeentelven in plattelandskring, ontwikkeling van een gemeentelven in stadskring : het decreet van 26 maart 1957 op de steden is de weerga van dit van 10 mei op de gebieden en laat zich leiden door fundamentele bezorgdheden van dezelfde aard.

In deze is er evenwel een specifiek element dat de bovenhand heeft. De stad, in 1923 opgevat om aan de voornaamste Europese centra een begin van gemeentelven te schenken, is, met de jaren een agglomeratie geworden waar blanken en zwarten in grote getale, naast elkander bestaan. Onder mekaar centraliseren zij tal van inspanningen — onder meer in de ondernemingen waarin zij werken — zij oefenen ontelbare activiteiten uit, zij hebben talrijke gemeenschappelijke behoeften : kortom, zij vormen samen een « stad » die voortaan dus een levendig Belgisch-Congolees heelal in het klein uitmaakt.

Het is in dit vooruitzicht dat de gans verjongde inrichting welke de wetgever van 1957 voor haar heeft opgevat, dient te worden beschouwd.

Bij deze inrichting wordt rekening gehouden met de huidige werkelijkheid, volgens welke Europeanen en inlanders in afzonderlijke kwartieren verblijven, en tevens met de noodzakelijkheid deze metterdaad te betrekken bij het beheer van hun talrijke gemeenschappelijke belangen. Ook vindt men onderaan verscheidene gemeenten, die elk een burgemeester en een gemeenteraad hebben en, bovenaan, de stad samengesteld uit de vereniging van deze gemeenten en bestuurd door een eerste burgemeester, die wordt bijgestaan door een stadsraad. In feite gescheiden op het vlak van de gemeente, vindt men Blanken en Zwartten terug in de stadsraad, waar zij zaken bespreken die allen aanbelangen.

De reglementering betreffende het verblijf past zich aan bij de evolutie der zeden, wordt geleidelijk soepeler zodat men ongetwijfeld binnen enkele jaren, zowel in de inlandse als in de Europese gemeenten gemengde kwartieren zal zien tot stand komen. Overigens bestaat nu reeds de mogelijkheid om Europese en aanvullende autochtone kwartieren in een gemeente te verenigen : een gemeente van dat type bestaat te Leopoldstad. Andere zijn voorzien te Stanleystad en te Luluaburg waar het statuut der steden op 1 januari 1959 van toepassing wordt. De indeling in gemeenten voor blanken en voor zwarten hangt dus niet af van het beginsel der instelling : de natuurlijke evolutie van de samenleving in de stad zal daarin verandering brengen.

Wat het mechanisme van de instelling betreft, dit kan bondig worden omschreven als volgt.

Op het vlak van de aanwijzing.

De gemeenteraadsleden worden, krachtens de tekst, benoemd door de centrale macht, die vooraf de inwoners raadpleegt. Uit politiek oogpunt werd, evenwel, de verbintenis aangegaan en gehouden — vanaf de eerste raad-

1957 — de consacrer le choix des habitants. On se trouve donc, comme dans les circonscriptions, en présence d'un régime pré-électoral caractérisé.

Quant aux bourgmestres des communes, ils sont comme en Belgique purement et simplement nommés. Dans le fait cependant le pouvoir central — s'inspirant de la pratique belge — a consenti à prendre l'avis des conseils communaux et à nommer, sauf inconvénient majeur, les bourgmestres proposés par eux.

Les conseillers des villes comprennent, outre le premier bourgmestre et les bourgmestres, des membres élus par les Conseils Communaux, des membres nommés sur présentation des associations d'intérêts et des notables nommés librement.

Le premier bourgmestre enfin, est nommé souverainement par le pouvoir central. Il est obligatoirement choisi dans le personnel de l'administration.

Sur le plan de la compétence.

Le premier bourgmestre assume trois missions principales : il exécute dans la ville les lois et règlements d'administration générale; il y exerce, dans le respect des actes de l'autorité centrale et provinciale, le pouvoir exécutif; il est l'organe de la tutelle administrative à l'égard des communes qui relèvent de lui.

Les bourgmestres exercent dans leurs communes les pouvoirs et attributions déterminés par le Gouverneur général, que leur délègue le premier bourgmestre; ils prennent des règlements locaux d'administration et de police.

Quant aux Conseils Communaux et de Ville, ils disposent de pouvoirs délibératifs dans les matières-clés, d'intérêt communal et urbain, que fixe le législateur; ils délibèrent sur toutes les questions d'intérêt communal ou urbain et peuvent adresser des vœux au Gouvernement en toute matière de cet ordre qui échappe à leur décision. Comme les conseils de circonscription, ils sont obligatoirement consultés par le bourgmestre ou le premier bourgmestre sur les décisions importantes que celui-ci se propose de prendre; les décisions prises à l'encontre de leur avis font l'objet d'un rapport motivé, qui leur est communiqué.

Sur le plan de la tutelle.

Le législateur fixe avec précision, pour chaque matière, l'organe de la tutelle — qui est généralement le premier bourgmestre et, à l'échelon supérieur, le Gouverneur de Province — ainsi que les modalités de son exercice. Chaque autorité connaît donc exactement ses devoirs, prérogatives et responsabilités.

Ce régime constitue, comme celui des circonscriptions, un début d'autonomie communale. Il faudrait le plus rapidement possible l'étendre à toutes les grosses agglomérations du Congo. C'est pratiquement chose faite pour tous les chefs-lieux de province où le nouveau régime sera en vigueur le 1er janvier 1959. Parallèlement, le Gouvernement devrait instaurer, pour les localités de type urbain moins importantes, un régime semblable mais ne comprenant qu'une seule commune. Ainsi partout dans le pays, les populations participeraient à la gestion des affaires locales.

Ensuite, une nouvelle étape de l'évolution devrait être couverte par les modifications suivantes :

1°) Introduction du système électif pour la désignation des conseillers communaux. Les règles de la procédure électorale devraient s'adapter aussi souvent qu'il le faudrait à l'évolution de la vie politique des communes, notamment par le passage du scrutin uninominal au scrutin de

plegingen die einde 1957 werden gehouden — de keuze van de inwoners te bevestigen. Men staat dus, zoals in de gebieden, voor een gekenmerkt pre-electoraal stelsel.

Wat de burgemeesters betreft, deze worden, zoals in België, eenvoudig benoemd. In feite echter heeft de centrale macht — aansluitend bij wat in België wordt gedaan — er in toegestemd het advies in te winnen van de gemeenteraden en de door hen voorgedragen burgemeesters te benoemen, behalve wanneer daartegen grote bezwaren bestaan.

Van de stadsraden maken deel uit, behalve de eerste burgemeester en de burgemeesters, leden die door de gemeenteraden worden verkozen, leden die worden benoemd op de voordracht van de belangen — gemeenschappen en notabelen die vrij worden benoemd.

De eerste burgemeester, tenslotte, wordt oppermachtig door de centrale macht benoemd. Hij wordt verplicht gekozen uit het personeel van de administratie.

Op het vlak van de bevoegdheid.

De eerste burgemeester heeft drie hoofdplichten : hij legt de wetten en verordeningen van algemeen bestuur ten uitvoer in de stad; hij oefent er, met inachtneming van de handelingen van de centrale en provinciale overheid, de uitvoerende macht uit; hij is het orgaan van de administratieve voogdij ten opzichte van de gemeenten die onder zijn gezag staan.

De burgemeesters oefenen in hun gemeenten de door de Gouverneur-Generaal bepaalde macht en bevoegdheid uit, welke de eerste burgemeester hen overdraagt; zij treffen plaatselijke verordeningen van bestuur en politie.

Wat de gemeenteraden en de stadsraden betreft, deze hebben de macht om te beraadslagen over de basisaangelegenheden van gemeentelijk belang of van stadsbelang welke de wetgever bepaalt; zij beraadslagen over alle vraagstukken die de gemeente of de stad aanbelangen en kunnen aan het gouvernement wenselijk voorleggen omtrent iedere desbetreffende aangelegenheid waarover zij niet mogen beslissen. Zoals de gebiedsraden moeten zij door de burgemeester of de eerste burgemeester verplicht worden geraadpleegd over de belangrijke beslissingen welke deze zinnens is te nemen; de beslissingen die tegen hun advies in worden getroffen, maken het voorwerp uit van een met redenen omkleed verslag dat hen wordt medegedeeld.

Op het vlak van de voogdij.

De wetgever stelt nauwkeurig, voor elk onderwerp, het orgaan van de voogdij vast — dat doorgaans de eerste burgemeester is en, op het hoger vlak, de Provinciegouverneur — alsmede de modaliteiten van uitoefening. Elke overheidspersoon kent dus nauwkeurig zijn plichten, rechten en verantwoordelijkheden.

Dit stelsel betekent, zoals dat der gebieden, een begin van gemeentelijke autonomie. Het zou zo spoedig mogelijk moeten uitgebreid worden tot alle grote agglomeraties van Congo. Praktisch is dit reeds verwezenlijkt voor alle provinciehoofdplaatsen waar het nieuw stelsel van kracht zal zijn op 1 januari 1959. In dezelfde zin zou het Gouvernement een dergelijk stelsel moeten invoeren voor de minder belangrijke plaatsen van het stadstype, die evenwel slechts één enkele gemeente zouden tellen. Aldus zou de bevolking overal in het land deelnemen aan het beheer der plaatselijke zaken.

Vervolgens zou een nieuw stadium van de evolutie moeten ingaan; daartoe zouden de volgende wijzigingen worden aangebracht :

1°) Het invoeren van een opvoedend systeem voor de aanwijzing van de gemeenteraadsleden. De regelen van de verkiezingsprocedure zouden, telkens wanneer zulks nodig is, moeten worden aangepast aan de evolutie van het politiek leven der gemeenten, ondermeer door de overgang

liste, l'adaptation du nombre des circonscriptions électorales, le vote des femmes, etc... Dans le même esprit, les associations d'intérêts devraient recevoir le pouvoir de désigner elles-mêmes leurs représentants au Conseil de ville;

2°) Accroissement de la compétence des bourgmestres et des conseils communaux et de ville, le terme final étant l'octroi à ces conseils du pouvoir général de régler tout ce qui est d'intérêt communal et urbain;

3°) Institution de l'échevinat;

4°) Allègement, enfin, de la tutelle du pouvoir central.

L'expérience des prochaines années révélera les autres aménagements qui devraient éventuellement être apportés au régime.

Il en sera notamment ainsi en ce qui concerne :

- la possibilité de désigner un premier bourgmestre non fonctionnaire;
- le transfert de la tutelle administrative sur les communes à une autre autorité que le premier bourgmestre.

Les villes et communes disposeraient à ce moment du maximum d'autonomie que les principes d'organisation d'un état moderne permettent de leur conférer.

3. — *Le Territoire.*

Le Conseil de Territoire, créé par l'Arrêté Royal du 22 janvier 1957, est une institution neuve. Contrairement aux circonscriptions et aux villes, le territoire fut jusqu'à maintenant un échelon exclusivement administratif, à la gestion duquel la population ne participait d'aucune manière. Mais depuis quelques années, de nombreux côtés, fut exprimé le désir d'en faire le siège d'une assemblée régionale.

L'idée fut accueillie favorablement pour la triple raison suivante :

— d'une part, la province est au Congo une entité territoriale extrêmement vaste; il était donc raisonnable d'admettre qu'entre les institutions provinciales et les institutions locales s'intercale, pour la bonne gestion du pays, une instance politique chargée de s'attacher, dans le cadre de la province, aux intérêts spécifiques des diverses régions qui la composent;

— d'autre part, le territoire est depuis toujours une entité administrative extrêmement vivante; il exerce une profonde influence sur les administrés blancs et noirs et ceux-ci recourent spontanément à lui pour la solution de leurs problèmes;

— enfin, le territoire constituait, dans l'état de l'évolution du pays, le niveau d'intégration le plus bas possible des intérêts indigènes et non indigènes de la population.

Cependant, une élémentaire sagesse commandait de ne pas donner à l'institution, dès le début, un caractère définitif. Les quelque 125 territoires du Congo connaissent un développement très inégal; par ailleurs, rien ne disait que, dans la structure définitive du pays, l'échelon régional intermédiaire entre les communes et la province ne devrait pas se situer à un niveau plus élevé, constitué par la

van de stemming op één naam tot de stemming op een lijst, door de aanpassing van het aantal kiesdistricten, door het stemrecht voor de vrouwen, enz. In dezelfde geest zouden de belangengemeenschappen de macht moeten bekomen om zelf hun vertegenwoordigers in de stadsraad aan te wijzen;

2°) Uitbreiding van de bevoegdheid der burgemeesters en der gemeente- en stadsraden, terwijl het eindstadium zou bestaan in de toekenning aan deze raden van de algemene macht om alles te regelen wat de gemeente en de stad aanbelangt;

3°) Oprichting van het schepenschap;

4°) Ten slotte, verlichting van het voogdijschap van de centrale macht.

De ervaring der volgende jaren zal de andere aanpassingen uitwijzen, welke eventueel in het stelsel zouden moeten aangebracht worden.

Aldus zal ondermeer worden gehandeld, wat betreft :

- de mogelijkheid om een eerste burgemeester niet-ambtenaar aan te wijzen;
- de overdracht van het administratief voogdijschap over de gebieden op een andere overheid dan de eerste burgemeester.

De steden en gemeenten zouden op dat tijdstip over het maximum aan autonomie beschikken, die hen door de inrichtingsprincipes van een moderne staat kunnen worden verleend.

3. — *Gewest.*

De gewestraad die bij koninklijk besluit van 22 januari 1957 werd ingericht, is een nieuwe instelling. In tegenstelling met de gebieden en de steden, vormde het gebied tot nu toe een uitsluitend administratieve schakel aan het beheer waarvan de bevolking geen deel nam. Doch sinds enkele jaren werd van talrijke zijden de wens te kennen gegeven er de zetel van een regionale vergadering van te maken.

Het denkbeeld werd gunstig onthaald om de volgende driedubbele reden :

— Eensdeels is de provincie in Congo een zeer uitgestrekte gewestelijke entiteit; het was dus logisch aan te nemen dat tussen de provinciale en de plaatselijke instellingen, met het oog op een goed landsbestuur, een politieke instantie zou ingevoerd worden, die ermee belast is, binnen het kader van de provincie, zich te beijveren om de specifieke belangen van de verschillende streken waaruit de provincie bestaat;

— anderdeels is het gewest altijd een bijzonder actieve administratieve entiteit geweest; het oefende een diepgaande invloed uit op zijn blanke en zwarte onderhorigen, die zich spontaan tot hem wendden voor de oplossing van hun problemen;

— tenslotte maakte het gewest, in het evolutiestadium van van het land, het laagst mogelijk integratieniveau uit voor de inlandse en niet-inlandse belangen van de bevolking.

Een elementaire voorzichtigheid vergde evenwel, aan de instelling van den beginne af geen definitief karakter te geven. De 125 gewesten van Congo kenden een zeer ongelijke ontwikkeling; ten andere niets weest erop dat de intermediaire regionale schakel tussen de gemeenten en de provincie, in de definitieve structuur van het land, niet op een hoger vlak zou moeten staan, namelijk door de vereniging

réunion de plusieurs territoires économiquement et socialement complémentaires; au demeurant, et ce n'était pas le moindre motif de prudence, la notion de l'intérêt régional, distinct des intérêts locaux et provinciaux, commençait seulement à naître dans les esprits et il fallait de toute évidence lui laisser le temps de prendre des contours suffisamment définis.

Aussi fut-il décidé que les Conseils de Territoire, mis en place dans toute la Colonie, fonctionneraient, pendant une première phase, à titre purement expérimental. Seuls furent fixés pour cette phase trois principes de base :

1°) le conseil doit représenter, aussi adéquatement que possible, les différentes populations et groupes d'intérêts du territoire;

2°) il est purement consultatif;

3°) sa compétence est limitée aux affaires qui relèvent de l'intérêt du territoire.

Cette phase expérimentale est en cours depuis plus d'un an.

La première question qui se posait au Groupe de Travail était de savoir si l'échelon régional devait bien se situer à hauteur du Territoire et ce que devait, dans ces conditions, devenir le District.

Comme il a été exposé dans la deuxième partie de ce rapport, le Groupe donne à cette question une réponse affirmative : c'est bien le Territoire qui doit devenir un échelon raisonnablement décentralisé de gestion des intérêts régionaux.

Quant au district, il ne doit pas disparaître, mais devenir essentiellement un échelon administratif de contrôle, d'inspection et de coordination, sans pouvoirs propres ni services.

Les pouvoirs actuellement exercés par les Commissaires de District devront dans toute la mesure possible être transférés aux administrateurs de Territoire.

Les seuls techniciens attachés administrativement au District seront ceux qui devront desservir techniquement plusieurs territoires.

Les organes de l'administration du Territoire seront essentiellement :

l'Administrateur du Territoire;
le Conseil de Territoire (1).

En ce qui concerne cette assemblée, il est apparu qu'outre sa fonction principale de gestion des intérêts du Territoire, elle pourrait également servir de corps électoral pour la désignation des membres du Conseil Provincial et peut-être aussi du Conseil de Gouvernement.

La considération de ce rôle, d'une importance considérable dans l'ensemble de la structure politique, a conduit le Groupe de Travail à préconiser qu'une large majorité du Conseil de Territoire soit composée de membres élus au suffrage universel des hommes.

Il considère que cet élément donnera, tant à cette assemblée qu'à celles qui en dériveraient par une élection au second degré une incontestable légitimité.

A cette majorité d'élus directs, s'ajouteraient des notables, membres nommés, choisis dans tous les domaines et constituant une forte minorité.

(1) A un stade ultérieur de l'évolution, un « Comité Permanent » pourra être organisé qui aiderait de ses avis l'Administrateur du Territoire dans l'exercice de certains des pouvoirs qui lui sont délégués et l'administration générale du Territoire.

van verschillende gewesten die elkaar economisch en sociaal aanvullen; overigens een van de belangrijkste redenen van voorzichtigheid was dat het begrip van het regionaal belang, onderscheiden van de plaatselijke en provinciale belangen, slechts begon te kiemen in de geesten en men moest alvast genoeg tijd laten om dit begrip voldoende omlijnde vormen te zien aannemen.

Ook werd besloten dat de gewestraden die over gans Congo zijn opgericht, tijdens een eerste fase, enkel bij wijze van proef zouden fungeren. Alleen werden voor bedoelde fase drie grondbeginselen vastgelegd :

1°) de raad moet, zo volkomen mogelijk, de verschillende bevolkings- en belangengroepen van het gewest vertegenwoordigen;

2°) hij is uitsluitend adviserend;

3°) zijn bevoegdheid is beperkt tot de zaken die verband houden met de belangen van het gewest.

Deze proefnemingsfase is sedert meer dan een jaar aan de gang.

De eerste vraag die de Werkgroep zich stelde was te weten of de regionale trap op dezelfde hoogte moest komen te staan als het gewest en wat er, in die voorwaarden van het district moest worden.

Zoals uiteengezet werd in het IIe deel van dit verslag heeft de Groep een bevestigend antwoord gegeven op die vraag : het is wel het gewest dat een behoorlijke gedecentraliseerde trap voor het beleid der regionale belangen moet worden.

Wat het district betreft, dit moet niet verdwijnen, doch, in hoofdzaak een administratieve controle-, inspectie- en coördinatie-trap worden, zonder eigen machten noch diensten.

De machten welke thans uitgeoefend worden door de Districtscommissarissen zullen, voor zover dit mogelijk is, aan de Gewestbeheerders moeten overgedragen worden.

De enige technici op administratief plan aan het District verbonden, zullen deze zijn die op technisch gebied zullen instaan voor meerdere gewesten.

De organen van de administratie van het gewest zullen in hoofdzaak zijn :

de gewestbeheerder;
de gewestraad (1).

Wat deze vergadering betreft is het gebleken dat zij, buiten haar hoofdfunctie van beleid der belangen van het gewest, ook zou kunnen dienst doen als kiezerskorps voor de aanwijzing van de leden van de provincieraad en wellicht ook van de Gouvernementsraad.

Het in overweging nemen van die rol welke hoogst belangrijk is in de ganse politieke structuur, heeft de Werkgroep ertoe gebracht aan te bevelen dat een ruime meerderheid van de Gewestraad zou samengesteld zijn uit leden verkozen volgens het stelsel van het algemeen stemrecht der mannen.

Hij is van mening dat dit element zowel aan deze vergadering als aan de vergaderingen welke, bij een verkiezing in de tweede graad eruit zouden ontstaan, een onbetwistbaar wettig karakter zou verlenen.

Bij deze meerderheid van rechtstreeks gekozenen, zouden notabelen, benoemde leden, gekozen in alle domeinen en een sterke minderheid vormend, worden gevoegd.

(1) Bij een later evolutiestadium zal een « Vast Comité » kunnen opgericht worden dat de gewestbeheerder, met zijn adviezen zou kunnen bijstaan in de uitoefening van sommige van de machten die hem zijn opgedragen en in het algemeen bestuur van het gewest.

Encore que les britanniques y recourent largement, il a paru difficile, dans nos conceptions du droit public, que des fonctionnaires continuent à participer aux votes dans des assemblées devenues délibératives. Ils n'y garderont donc qu'une voix consultative.

On reviendra sur ce point à propos des conseils de province.

Quant à la présidence elle est appelée, avec le temps, à être exercée par un membre du conseil élu par celui-ci.

Actuellement, ce sera encore l'Administrateur qui présidera, mais un vice-président sera élu par le conseil auquel il cèdera progressivement l'exercice effectif de la présidence.

Le président devra veiller particulièrement à ce que tous les membres du conseil puissent suivre exactement les débats et en saisissent toute la portée.

Dans le domaine de la compétence, le but final est que le Conseil de Territoire règle toutes les affaires d'intérêt régional.

Des pouvoirs de décision dans ce sens lui seront progressivement attribués, sous réserve des mesures de contrôle et de tutelle administrative nécessaires.

Sur le plan budgétaire et dans un premier stade, le Conseil de Territoire établira les avant-projets de budget dans la limite des crédits généraux attribués au Territoire par la Province.

Il recevra ultérieurement un pouvoir de taxation et, complètement nécessaire, le Territoire recevra à ce moment la personnalité juridique.

Au préalable, cependant, il sera indispensable que l'Administration procède à une étude approfondie en vue de la répartition entre les administrations locales, régionales et provinciales du domaine fiscal que leur concèdera l'Etat.

Les Conseils de Territoire pourraient d'autre part être consultés par le pouvoir provincial ou central sur toute matière de la compétence de ceux-ci. Ils n'auraient dans ce domaine aucune initiative, comme il est d'ailleurs de règle pour les pouvoirs subordonnés.

La mise en œuvre de ce régime devrait se faire aussitôt que possible. Dans cet esprit, on peut envisager de soumettre les projets de textes législatifs (qui devront d'abord être élaborés) à une session spéciale des Conseils de Province vers le milieu de 1959, puis, à une session spéciale du Conseil de Gouvernement deux ou trois mois plus tard et de les voir promulguer, après avis du Conseil Colonial, à la fin de 1959 ou au début de 1960.

Les mesures pratiques d'exécution (établissement des listes électorales — instruction des populations) seraient préparées dès à présent, en sorte que les élections puissent intervenir très peu après l'entrée en vigueur des décrets.

Il serait hautement souhaitable que l'attribution aux territoires de la personnalité juridique et d'un pouvoir de taxation puisse être réalisée, au plus tard, lors du premier renouvellement des conseils de territoire ainsi constitués, soit aux environs de 1963.

4. — La Province.

Au sommet des institutions locales et régionales figure le Conseil de Province. Celui-ci, fort ancien, a déjà connu une longue évolution.

Conçu pour aider le Gouverneur dans l'administration de sa province, il fut longtemps composé d'une majorité de fonctionnaires et de quelques notables. Au sortir de la seconde guerre mondiale, sa composition fut profondément modifiée : le nombre des fonctionnaires fut réduit et

Hoewel het bij de Britten vaak gebeurt dat ambtenaren blijven deelnemen aan de stemmingen in de vergaderingen die kunnen beraadslagen, is het, naar onze opvattingen van het publiek recht, moeilijk gebleken dit systeem toe te passen. De ambtenaren zullen er dus enkel een raadgevende stem behouden.

Dit punt zal opnieuw worden aangeraakt waar er sprake zal zijn van de provincieraden.

Wat het voorzitterschap betreft, dit zal, met de tijd, waargenomen worden door een lid van de raad, door deze gekozen.

Thans zal het nog de beheerder zijn die zal voorzitten, maar een ondervoorzitter zal gekozen worden door de raad waaraan hij geleidelijk de werkelijke uitoefening van het voorzitterschap zal afstaan.

De voorzitter zal inzonderheid ervoor zorgen dat al de leden van de raad de besprekingen nauwkeurig kunnen volgen en de ware betekenis ervan vatten.

Op gebied van de bevoegdheid bestaat het einddoel erin dat de gewestdienst al de zaken van regionaal belang zou regelen.

Machten van beslissing in deze zin zullen hem geleidelijk worden toegekend, onder voorbehoud van de nodige maatregelen van toezicht en van administratieve voogdij.

Op het plan van de begroting en in een eerste stadium, zal de Gewestraad de voorontwerpen van begroting opmaken, binnen de perken van de algemene kredieten die aan het Gewest door de Provincie worden toegekend.

Later zal hij de macht krijgen om taksen te heffen, en, bij wijze van noodzakelijke aanvulling, zal het Gewest op dat tijdstip de rechtspersoonlijkheid krijgen.

Vooraf is het evenwel onontbeerlijk dat de Administratie een diepgaande studie maakt, met het oog op de verdeling tussen de plaatselijke, de regionale en de provinciale administraties van het fiscaal domein dat de Staat hen zal overdragen.

De gewestraden zouden verder kunnen geraadpleegd worden door de provinciale of door de centrale macht over elke aangelegenheid die onder de bevoegdheid van deze laatste valt. Op dit gebied zouden zij over geen initiatief beschikken zoals het ten ander in de regel gebeurt voor de ondergeschikte machten.

Het in toepassing brengen van dit stelsel zou zo vroeg mogelijk moeten gebeuren. In deze zin kan men eraan denken de ontwerpen van wetgevende teksten (die eerst zullen moeten opgemaakt worden) voor te leggen aan een bijzondere zitting van de Provincieraden, omstreeks het midden van 1959, daarna aan een bijzondere zitting van de Gouvernementsraad, twee of drie maanden later om dan, na advies van de Koloniale Raad, uitgevaardigd te worden einde 1959 of begin 1960.

De praktische uitvoeringsmaatregelen (opmaken van de kiezerslijsten — onderrichting aan de bevolking) zouden van nu af aan worden voorbereid, derwijze dat de verkiezingen zouden kunnen doorgaan enkele tijd na het van kracht worden der decreten.

Het zou hoogst wenselijk zijn dat de toekenning van de rechtspersoonlijkheid en van een macht om taksen te heffen ten laatste zou gebeuren bij de eerste hernieuwing van de aldus opgerichte gewestraden, zegge omstreeks 1963.

4. — Provincie.

Aan de top van de plaatselijke en gewestelijke instellingen staat de provincieraad. Deze bestaat reeds zeer lang en heeft een lange evolutie gekend.

Opgericht om de Gouverneur te helpen bij het besturen van zijn provincie, was hij gedurende geruime tijd samengesteld uit een meerderheid van ambtenaren en enkele notabelen. Bij het einde van de tweede wereldoorlog werd de samenstelling ervan grondig gewijzigd : het aantal ambte-

aux notables s'ajoutèrent des représentants du commerce, du colonat, du patronat, de l'emploi et des indigènes.

En 1957, de nouveaux progrès furent accomplis. Pour mettre fin à certains chevauchements, les catégories sociales et économiques furent ramenées à trois : entreprises de capitaux, classes moyennes indépendantes et emploi. À côté de cette représentation d'intérêts fut créée la représentation géographique des milieux ruraux et extra-ruraux. Enfin, la représentation comme telle des indigènes fut supprimée, le moment étant venu pour eux de prendre place, comme les blancs, dans les autres catégories, suffisamment diversifiées, du conseil.

Le mode de désignation des membres connut une évolution parallèle. Jusqu'en 1945, ils furent librement nommés par le Gouverneur. À cette date et depuis lors, seuls les notables et les représentants des indigènes firent encore l'objet d'une nomination pure et simple; pour les représentants des intérêts sociaux et économiques, le principe fut introduit qu'ils seraient choisis par le Gouverneur sur les listes de candidats présentées par leurs associations respectives. Cette règle fut maintenue dans le régime organisé par l'Arrêté Royal de 1957. Quant aux représentants des milieux ruraux et extra-ruraux prévus par ce régime, ils étaient nommés sans consultations ni présentations, mais ce système essentiellement transitoire devait être abandonné dès que les institutions locales, partout mises en place, seraient à même de désigner des candidats.

C'est sur le plan de la compétence que l'évolution du Conseil de Province fut jusqu'à présent le moins marquée. Comme autrefois, il est purement consultatif; il examine les questions que le Gouvernement lui soumet, formule ses observations à titre d'avis et clôture, s'il y a lieu, ses débats par un vœu. Depuis 1957, deux prérogatives nouvelles lui ont cependant été reconnues. Ses membres disposent désormais du droit d'introduire, suivant certaine procédure, des questions à l'ordre du jour. Par ailleurs — ceci est plus fondamental — le Conseil fixe les avant-projets des budgets de dépenses de la province et ces avant-projets sont soumis, sans modification, avec le compte-rendu des délibérations, au Conseil de Gouvernement.

Comment devrait se poursuivre l'évolution du Conseil de Province ?

Sur le plan de sa composition, le souci du Groupe d'assurer à cette assemblée une incontestable légitimité le conduit à préconiser qu'une large majorité des membres émane, mais au second degré, du même suffrage universel des hommes que la majorité des membres des Conseils de Territoire et que les membres des Conseils Communaux.

Le Conseil comprendrait d'autre part :

- a) une importante minorité de conseillers choisis par les associations d'intérêts selon la division tripartite actuelle (capital, classes moyennes indépendantes, emploi);
- b) des conseillers élus par les membres nommés des Conseils de Territoire;
- c) des notables désignés par le Gouverneur de Province.

Il convient de souligner la double importance des représentants d'intérêts qui, d'une part, apporteront aux nouvelles assemblées le bénéfice de leur expérience des institutions politiques du Congo et, d'autre part, représentent un facteur primordial de l'évolution générale du Pays.

naren werd verminderd en bij de notabelen kwamen zich vertegenwoordigers van de handel, het kolonaat, de patroons, de werknemers en de inlanders voegen. In 1957 werd een nieuwe vooruitgang geboekt. Om een einde te maken aan sommige overgrijpingen werden de sociale en economische categorieën tot drie beperkt : kapitaalondernemingen, onafhankelijke middenstand, en werknemers. Naast deze vertegenwoordiging van belangen werd de geografische vertegenwoordiging van de plattelands- en niet-plattelandskringen in het leven geroepen. Ten slotte werd de eigenlijke vertegenwoordiging der inlanders opgeheven, daar voor hen het ogenblik gekomen is om, zoals de blanken, plaats te nemen in de andere voldoende afwisselende categorieën van de raad.

De manier waarop de leden worden aangewezen kende een gelijkaardige evolutie. Tot in 1945 werden zij vrij door de Gouverneur benoemd. Op die datum en sindsdien werden alleen nog de notabelen en de vertegenwoordigers van de inlanders gewoonweg benoemd; voor de vertegenwoordigers van de sociale en economische belangen, werd het principe gehuldigd dat zij zouden gekozen worden door de Gouverneur op lijsten van door hun respectieve vergaderingen voorgestelde kandidaten. Deze regel werd gehandhaafd in het bij koninklijk besluit van 1957 ingericht stelsel. Wat de vertegenwoordigers van de plattelands- en niet-plattelandskringen betreft welke door dit stelsel voorzien waren, deze werden benoemd zonder raadplegingen noch voorstellingen, maar van dit overgangstelsel zou moeten afgezien worden zodra de zowat overal tot stand gekomen plaatselijke instellingen zouden in staat zijn om kandidaten aan te wijzen.

Op gebied van bevoegdheid, was de evolutie van de provincieraad tot nu toe het minst uitgesproken. Zoals vroeger is hij zuiver adviserend; hij onderzoekt de vraagstukken die het gouvernement hem voorlegt, formuleert zijn opmerkingen bij wijze van advies en sluit, zo nodig, zijn besprekingen met het uitdrukken van een wens. Sedert 1957 werden hem evenwel twee nieuwe machten toegekend. Zijn leden hebben voortaan het recht om, volgens een bepaalde procedure, vraagstukken op de agenda te doen plaatsen. Verder — en dit is fundamenteeler — maakt de raad de voorontwerpen der begrotingen van uitgaven van de provincie op en deze voorontwerpen worden, ongewijzigd, met het verslag der besprekingen — voorgelegd aan de Gouvernementsraad.

Hoe zou de evolutie van de Provincieraad verder moeten gebeuren ?

Wat zijn samenstelling betreft, neemt de Groep, om reden van zijn bezorgdheid om aan deze vergadering een onweerlegbare wettelijkheid te geven, het principe aan dat een grote meerderheid van de leden, evenwel in tweede graad, zou uitgaan van hetzelfde algemeen stemrecht der mannen als de meerderheid der leden van de Gewestraden en als de leden van de Gemeenteraden.

De Raad zou anderdeels omvatten :

- a) een belangrijke minderheid van raadsleden gekozen door de belangengemeenschappen volgens de huidige driedelige indeling (kapitaal, onafhankelijke middenstand, werknemers);
- b) raadsleden verkozen door de « benoemde » leden van de Gewestraden;
- c) notabelen aangewezen door de Provinciegouverneur.

De aandacht moet worden gevestigd op het tweevoudig belang van de vertegenwoordigers der belangen-gemeenschappen die, eensdeels, aan de nieuwe vergaderingen het voordeel zullen aanbrengen van hun ervaring inzake politieke instellingen van Congo en die, anderdeels, een overwegende factor uitmaken in de algemene evolutie van het land.

On ne peut oublier, à cet égard, que depuis 1945 le système de représentation des intérêts sur la base duquel furent instituées les assemblées consultatives a donné des résultats très satisfaisants.

Les modalités de l'intervention des Conseils des Territoires et Communes dans la composition des Conseils provinciaux devront tenir compte de l'importance numérique des collectivités qu'ils représentent.

Pour cette raison, et d'autres d'ordre pratique, il s'imposera, sans doute, de constituer des collèges électoraux distincts des Conseils dont les membres seront appelés à élire des conseillers provinciaux.

Comme il a été dit à propos des Conseils de Territoire, le Groupe de Travail pense que les membres de droit ne devront plus avoir voix délibérative mais seulement consultative. Il estime au surplus que le pouvoir judiciaire doit être entièrement séparé du législatif, comme de l'exécutif, et qu'en conséquence les Officiers du Ministère public qui étaient membres de droit des assemblées consultatives devront cesser d'en faire partie, maintenant qu'elles vont devenir délibératives.

Quant à la présidence, elle est appelée avec le temps, comme pour les Conseils de Territoire, à être exercée par un membre du Conseil élu par celui-ci.

Provisoirement, elle resterait assurée par le Gouverneur qui en céderait progressivement l'exercice à un Vice-Président élu par le Conseil.

Au terme de l'évolution envisagée, le Conseil de Province recevra compétence délibérative pour toutes les affaires d'intérêt provincial.

Des pouvoirs de décision dans ce sens lui seront progressivement attribués, sous réserve des mesures de contrôle et de tutelle administrative nécessaires.

Il lui appartiendra notamment d'attribuer aux Territoires la part des crédits généraux qui leur revient.

Un pouvoir de taxation lui sera attribué, dans les limites fixées par la loi, compte tenu du domaine fiscal attribué aux entités locales et régionales ainsi que celui que l'État se réservera.

Les Conseils de Province pourraient d'autre part être consultés par le Pouvoir central sur toute matière étrangère à leur compétence propre. Comme les Conseils de Territoire et conformément à la règle générale, ils n'auraient en ce domaine aucune initiative.

Le Groupe de Travail considère qu'il est en outre souhaitable d'associer la population à l'Administration générale de la Province.

Il envisage, à cette fin, la création d'un Conseil Permanent, chargé d'aider de ses avis le Gouverneur dans l'exercice du pouvoir exécutif qui lui est délégué et dans la direction des affaires.

Quatre membres de ce Conseil seraient désignés par le Conseil de Province; deux seraient nommés par le Gouverneur.

Le Conseil Permanent serait renouvelé par tiers annuellement, les membres sortants n'étant pas rééligibles avant trois ans.

Cette règle a pour but, tout en assurant une certaine continuité, d'éviter que le caractère éducatif de l'institution ne profite qu'à quelques personnes.

Il est évidemment très important que la composition du Conseil Permanent soit ethniquement équilibrée, tant pour permettre à cet organisme d'assurer efficacement un rôle d'éducation politique que pour associer étroitement dans

Te dien opzichte mag men niet vergeten dat, sedert 1945, het systeem van vertegenwoordiging der belangen, op welker basis de adviserende vergaderingen werden opgericht, zeer bevredigende uitslagen heeft gegeven.

De modaliteiten van vertegenwoordiging der Gewest- en Gemeenteraden in de samenstelling der Provincieraden zullen moeten rekening houden met de numerieke belangrijkheid der gemeenschappen die zij vertegenwoordigen.

Om deze en om andere redenen van praktische aard, zal het waarschijnlijk nodig zijn kiescolleges samen te stellen onderscheiden van de Raden waarvan de leden de provincieraadsleden zullen moeten verkiezen.

Zoals werd gezegd in verband met de Gewestraden, is de Werkgroep van mening dat de leden van rechtswege geen medebeslissende stem meer zullen moeten hebben, doch slechts advies zullen moeten geven. Verder oordeelt de Groep dat de rechterlijke macht volledig moet worden gescheiden zowel van de wetgevende als van de uitvoerende macht, en dat bijgevolg de ambtenaren van het Openbaar Ministerie, die van rechtswege lid waren van de adviserende vergaderingen, er geen deel meer van zullen uitmaken vermits deze laatste vergaderingen zullen worden die beslissingen kunnen treffen.

Wat het voorzitterschap betreft dit zou, met de tijd, zoals voor de Gewestraden, uitgeoefend worden door een lid van de Raad, door deze gekozen.

Voorlopig zou het verzekerd blijven door de Gouverneur die de uitoefening ervan geleidelijk zou overdragen aan een door de Raad gekozen Ondervoorzitter.

Bij het einde van de beoogde evolutie, zal de Provincieraad beraadslagende bevoegdheid verkrijgen voor al de zaken van provinciaal belang.

Hiertoe zullen hem geleidelijk machten tot het treffen van beslissingen toegekend worden, onder voorbehoud van de nodige maatregelen inzake toezicht en administratieve voogdij.

Hij zal onder meer gemachtigd zijn om aan de gewesten het deel van de algemene kredieten te verlenen dat hen toekomt.

Binnen de door de wet vastgestelde grenzen zal hem een taxatiemacht worden toegekend met inachtneming van het fiscaal domein waarover de plaatselijke en regionale entiteiten beschikken alsook van dit hetwelk de Staat zich zal voorbehouden.

Anderzijds zouden de Provincieraden kunnen geraadpleegd worden door de centrale macht over alle zaken die vreemd zijn aan hun eigen bevoegdheid. Zoals de Gewestraden en overeenkomstig de algemene regel, zouden zij, op dit gebied, geen enkel initiatief kunnen nemen.

De Werkgroep is van mening dat het bovendien wenselijk is de bevolking te laten deelnemen aan de algemene Administratie van de Provincie.

Met dit doel stelt hij de oprichting in het vooruitzicht van een Vaste Raad die ermede zou belast zijn met zijn adviezen de Gouverneur bij te staan in de uitoefening van de uitvoerende macht die hem is opgedragen en in het beleid der zaken.

Vier leden van deze Raad zouden door de Provincieraad worden aangewezen; twee ervan zouden door de Gouverneur worden benoemd.

De Vaste Raad zou ieder jaar met een derde worden vernieuwd, terwijl de uittreedende leden niet zouden herkiezbaar zijn vóór drie jaren.

Deze regel heeft tot doel, terwijl een zekere continuïteit erdoor verzekerd wordt, te vermijden dat het opleidend karakter van de instelling niet ten goede komt aan slechts enkele personen.

Het is natuurlijk van het grootste belang dat de samenstelling van de Vaste Raad onder ethnisch oogpunt in evenwicht zou zijn, zowel om het dit organisme mogelijk te maken op doeltreffende wijze een rol van politieke oplei-

l'administration des affaires publiques les deux collectivités intéressées.

Il appartiendra à la sagesse politique des instances chargées de désigner les membres du Conseil d'en tenir compte dans leur choix.

Le Conseil Permanent siégerait sous la présidence du Gouverneur, sa compétence serait consultative.

En principe, il connaîtrait des affaires que lui soumettrait le Gouverneur de Province.

Dans certaines matières cependant, son avis devrait être obligatoirement sollicité, par exemple :

— actes requérant normalement l'accord ou la consultation préalable du Conseil de Province, lorsque l'urgence ne permet pas de recourir à cet organisme;

— certaines mesures dans le domaine des libertés publiques.

Si l'urgence des mesures nécessaires s'opposait à la consultation préalable du Conseil Permanent, ses membres devraient cependant être immédiatement informés et l'affaire soumise à sa première réunion.

II. — Le pouvoir législatif.

Tel serait le plan pour ce qui regarde les institutions locales, régionales et provinciales.

Ce qui se ferait dans ce domaine, au cours des prochaines années, ne dispenserait pas cependant d'accomplir, en même temps, de substantiels progrès à des niveaux plus élevés de l'organisation du pays. Pas plus que la vie physique, la vie politique ne peut s'arrêter à mi-corps : elle doit circuler dans tout l'organisme et s'intensifier à mesure que celui-ci grandit.

Aussi faut-il aborder maintenant l'un des pouvoirs éminents dont la Belgique doit doter le Congo pour l'aider à devenir un état : le pouvoir législatif.

A cet égard, le pays dispose d'une institution que ses traditions et sa maturité croissante désignent dès à présent pour assumer progressivement cette haute mission : le Conseil de Gouvernement qui, pour les raisons exposées plus loin, prendrait le nom de « Conseil Général », appellation dont on usera dans toute la suite de ce rapport pour éviter une confusion avec une institution nouvelle dont la création sera préconisée et qui prendrait précisément le nom de Conseil de Gouvernement.

1. — *Composition du Conseil Général (actuellement appelé Conseil de Gouvernement) et mode de désignation de ses membres.*

Conçu à l'origine pour aider le pouvoir local dans l'administration de la Colonie, le Conseil de Gouvernement a connu sur le plan de la composition et du mode de désignation de ses membres une évolution parallèle à celle des Conseils de Province. Comme ceux-ci il se compose aujourd'hui d'un nombre limité de fonctionnaires, de représentants des intérêts sociaux et économiques, de représentants des milieux ruraux et extra-ruraux et de notables. Hormis les fonctionnaires, ces membres sont, dans la proportion des 2/3, élus par les catégories correspondantes des Conseils de Province en leur sein et, pour le tiers restant, nommés par le Gouverneur Général.

ding te vervullen als om in de administratie publieke zaken van de beide betrokken collectiviteiten, nauw met mekaar in verband te brengen.

Er wordt gerekend op het politiek doorzicht van de machten die ermede belast zijn de leden van de Raad aan te wijzen, om dit in acht te nemen bij hun keuze.

De Vaste Raad zou zetelen onder het voorzitterschap van de Gouverneur; zijn bevoegdheid zou raadgevend zijn.

In sommige zaken zou evenwel, op verplichte wijze, om zijn advies moeten verzocht worden, bij voorbeeld :

— handelingen die normaal het akkoord of de voorafgaande raadpleging van de Provincieraad vergen, wanneer de dringende spoed niet toelaat dit organisme te bereiken;

— sommige maatregelen op het gebied der publieke vrijheden.

Indien, gelet op het dringend karakter van de nodige maatregelen het niet mogelijk moest zijn de Vaste Raad vooraf te raadplegen zou zulks evenwel onmiddellijk ter kennis moeten gebracht worden van de leden en zou de zaak hem, bij zijn eerste bijeenkomst, moeten onderworpen worden.

II. — Wetgevende macht.

Aldus zou het plan luiden wat betreft de plaatselijke, regionale en provinciale instellingen.

Wat tijdens de eerstkomende jaren, op dit gebied zou worden verwezenlijkt mag evenwel niet doen vergeten dat, terzelfdertijd, op hogere vlakken van 's lands inrichting, aanzienlijke verbeteringen moeten tot stand komen. Zomin als het fysisch leven mag het politiek leven halverwege blijven stilstaan : het moet het ganse organisme doorlopen en krachtiger worden naarmate dit organisme groeit.

Daarom dan ook dient thans één van de machten bij uitstek worden aangevat, die België aan Congo moet schenken om dit grondgebied te helpen een Staat te worden : de wetgevende macht.

In dit opzicht beschikt het land over een instelling welke door haar tradities en haar toenemende maturiteit, van nu af aangewezen is om geleidelijk deze hoge zending op zich te nemen : de Gouvernementsraad die, om de hierna vermelde redenen, voortaan « Algemene Raad » zou worden genoemd; deze benaming zal overigens verder in het ganse verslag worden gebruikt om alle verwarring te voorkomen met een nieuwe instelling waarvan de oprichting zal worden aanbevolen en die juist de naam van Gouvernementsraad zou krijgen.

1. — *Samenstelling van de Algemene Raad (thans Gouvernementsraad geheten) en wijze van aanwijzing der leden.*

De Gouvernementsraad die bij het begin opgevat werd om de plaatselijke macht te helpen bij het besturen van de Kolonie, heeft, op gebied van de samenstelling en van de manier waarop zijn leden worden aangewezen, een met deze van de Provincieraden gelijklopende evolutie gekend. Zoals deze is hij thans gevormd door een beperkt aantal ambtenaren, door vertegenwoordigers van de sociale en economische belangen, door vertegenwoordigers van de plattelands- en niet-plattelandskringen en door notabelen. Buiten de ambtenaren worden deze leden, naar verhouding van de 2/3, gekozen door de overeenstemmende categorieën der provincieraden, onder hun leden, en, voor het overblijvend derde, benoemd door de Gouverneur-Generaal.

Dans ce domaine, l'évolution peut être analogue à celle des Conseils de Province.

Guidé par le même souci de légitimité qui a déjà inspiré ses propositions à l'égard des assemblées régionales et provinciales, le Groupe de Travail préconise que la majorité du Conseil Général procède indirectement du même suffrage universel des hommes qui désignerait les membres élus des Conseils de Territoire et des Conseils Communaux.

Mais ici deux voies sont possibles.

Dans l'une, ce sont ces membres élus des Conseils de Territoire et des Conseils Communaux qui, réunis en collège électoral à l'échelon convenable, éliraient la majorité des membres du Conseil Général; l'élection se ferait donc, comme pour le Conseil de Province, au deuxième degré.

Dans l'autre — au cours d'un premier stade — ce sont les membres des Conseils de Province désignés par les membres élus des Conseils de Territoire et des Conseils Communaux qui choisiraient, à leur tour, la majorité des membres du Conseil Général; l'élection se ferait ici au troisième degré.

La question se pose au surplus si les fonctions de membres du Conseil Général seront incompatibles avec celles de membre d'un Conseil de Province.

Comme il a été dit dans la deuxième partie, sur ces deux points, le Groupe de Travail s'est trouvé divisé. Le Gouvernement choisira la solution qui lui paraîtra la meilleure.

Le Conseil Général comprendrait d'autre part :

- a) une importante minorité de membres élus par les représentants d'intérêts et les notables des Conseils de Province;
- b) des notables nommés par le Roi.

Encore que, dans un certain sens, elle constitue une mesure centralisatrice, la nomination Royale a été retenue pour l'intérêt psychologique qu'elle présente et, aussi, en considération du fait que les relations du Gouverneur Général et du Conseil Général sont appelées à se modifier profondément avec l'évolution du régime.

Quant à la présidence et aux membres de droit, la solution serait la même qu'à l'échelon de la Province, soit :

- a) présidence du Gouverneur Général qui en passerait progressivement l'exercice à un Vice-Président élu par le Conseil;
- b) maintien des membres de droit, sauf ceux appartenant à l'ordre judiciaire, mais avec voix seulement consultative.

2. — Compétence du Conseil Général dans une première phase de l'évolution.

En ce qui concerne la compétence, un phénomène important dicte dès à présent certaines réformes. Depuis plusieurs années, le Conseil manifeste avec une calme mais très ferme insistance sa volonté de participer plus directement à la solution des problèmes du pays. La tenue de ses débats et la qualité des avis qu'il exprime témoignent de la parfaite légitimité de son aspiration. A propos de questions chaque année plus nombreuses, il sait faire valoir les multiples intérêts particuliers qui sont en cause et il sait, de cette confrontation, dégager ce qui répond à l'intérêt général.

Op dit gebied kan de evolutie gelijkaardig zijn aan die van de Provincieraden.

Geleid door dezelfde bezorgdheid tot wettigheid welke zich reeds deed gelden ten opzichte van de regionale en provinciale vergaderingen, beveelt de Werkgroep aan dat de meerderheid van de Algemene Raad onrechtstreeks zou uitgaan van hetzelfde algemeen stemrecht der mannen dat de gekozen leden van de gewestraden en van de gemeenteraden zou aanwijken.

Hier kunnen evenwel twee wegen worden gevolgd :

Bij de ene zijn het die gekozen leden van de Gewestraden en van de Gemeenteraden die, vergaderd in kiescollege op het behoorlijk vlak, de meerderheid der leden van de Algemene Raad zouden kiezen; de verkiezing zou dus, zoals voor de Provincieraad, in de tweede graad gebeuren.

Bij de andere — in de loop van het eerste stadium — zijn het de leden van de Provincieraad, aangewezen door de gekozen leden van de Gewestraden en van de Gemeenteraden, die op hun beurt, de meerderheid der leden van de Algemene Raad zouden kiezen, hier zou de verkiezing in de derde graad geschieden.

Hier stelt zich bovendien de vraag of het ambt van lid van de Algemene Raad onverenigbaar zijn zal met dit van lid van de Provincieraad.

Zoals in het tweede deel werd gezegd, zijn de meningen van de Werkgroep, omtrent deze beide punten, verdeeld. Het Gouvernement zal de oplossing kiezen die het de beste acht.

Anderzijds zou de Gouvernementsraad omvatten :

- a) een belangrijke minderheid van leden gekozen door de vertegenwoordigers van belangen en de notabelen der Provincieraden;
- b) door de Koning benoemde notabelen.

Hoewel zij, in een zekere zin, een centraliserende maatregel vormt, werd de benoeming door de Koning weerhouden voor het psychologisch belang dat zij vertegenwoordigt, en ook, met inachtneming van het feit dat de betrekkingen van de Gouverneur-Generaal en van de Algemene Raad geroepen zijn om grondige wijzigingen te ondergaan met de evolutie van het stelsel.

Wat het voorzitterschap en de leden van rechtswege betreft, zou de oplossing dezelfde zijn als op het vlak der Provincie, d.i. :

- a) voorzitterschap van de Gouverneur-Generaal die de uitoefening ervan geleidelijk zou overdragen aan een door de Raad gekozen Ondervoorzitter;
- b) behoud van de leden van rechtswege, behalve deze welke tot de rechterlijke orde behoren, doch met raadgevende stem alleen.

2. — Bevoegdheid van de Algemene Raad tijdens een eerste fase van de evolutie.

Wat de bevoegdheid betreft, doet zich een opvallend verschijnsel voor, wat er op wijst dat sommige hervormingen zich nu reeds opdringen. Sedert verscheidene jaren heeft de Raad er kalm maar zeer beslist op aangedrongen dat hij meer rechtstreeks wenst deel te nemen aan de oplossing van de problemen die zich in het land voordoen. De wijze waarop hij zijn besprekingen voert, alsmede de hoedanigheid van de adviezen welke hij verstrekt, getuigen van de volstrekte gegrondheid van zijn betrachting. Betreffende vraagstukken, die elk jaar menigvuldiger wor-

En bref, il est d'ores et déjà devenu un des éléments moteurs du pays. Depuis 1957, le Conseil fixe les avant-projets de dépenses ordinaires de la Colonie, qui ne peuvent plus être modifiés que par le Ministre. Par ailleurs, il est obligatoirement consulté, en dernier ressort avant le Conseil Colonial, sur tous les projets de décrets constituant une législation générale et permanente.

Aussi le moment semble-t-il venu de franchir une nouvelle étape, en l'associant organiquement au travail législatif. Il ne pourrait certes être question de lui donner sans délai le droit d'arrêter le budget et de voter les lois : ce serait — alors que le pays est loin encore d'être formé — le charger d'une responsabilité qui l'écraserait. Mais il est temps :

a) de lui donner la garantie que les avant-projets de budgets qu'il élabore seront communiqués au Parlement, en même temps que les projets définitifs dont le Ministre prend la responsabilité;

b) d'assurer et de développer son intervention dans la préparation des lois. L'obligation de le consulter résulte actuellement d'une simple limitation apportée par le Roi lui-même à l'exercice de la compétence législative que lui attribue la Charte coloniale; elle serait désormais introduite dans la loi fondamentale du Congo. De plus, il se verrait attribuer un droit d'initiative en ce sens qu'il pourrait, *proprio motu*, élaborer des projets de décret qui seraient ensuite transmis successivement au Conseil Colonial puis au Roi qui, tout en demeurant libres de ne pas les suivre, seraient ainsi formellement saisis de ses propositions;

c) de lui transférer certaines attributions qui, sans être d'essence législative, sont actuellement exercées par décrets.

La première réforme n'appelle pas de longues explications. Comme par le passé, le Gouvernement prendrait seul la responsabilité des budgets qu'il soumet aux Chambres, mais celles-ci, informées en même temps des prévisions initiales fixées par le Conseil Général, seraient en mesure de comparer, de demander au Ministre les éclaircissements nécessaires et de trancher en pleine connaissance de cause.

La deuxième réforme comprend deux éléments :

D'une part, elle met le Conseil Général sur un pied d'égalité avec le Conseil Colonial en donnant le même poids légal à l'avis de ces deux instances.

D'autre part, en lui accordant l'initiative législative, elle n'étend pas seulement son rôle présent mais elle le prépare aussi directement à la compétence délibérative qu'il devra exercer ultérieurement.

Dernière question quant à la réforme : le Conseil Colonial doit-il recevoir également le droit d'initiative législative. La réponse dépend évidemment du rôle qu'on compte lui donner dans l'avenir. Disons tout de suite qu'en raison de ce qui sera exposé plus loin, elle doit être affirmative.

den, weet hij te doen gelden hoeveel particuliere belangen op het spel staan en uit de vergelijking ervan weet hij af te leiden wat aan het algemeen belang beantwoordt. Kortom, hij is alvast één der stuwende elementen van het land geworden. Sedert 1957, stelt de Raad de voorontwerpen vast van de gewone uitgaven der Kolonie, welke alleen nog door de Minister kunnen gewijzigd worden. Hij moet trouwens verplicht geraadpleegd worden, in laatste instantie, vóór de Koloniale Raad, betreffende alle ontwerpen van decreet welke een algemeen en blijvende wetgeving tot stand brengen.

Het tijdstip blijkt dan ook aangebroken om een nieuwe stap vooruit te doen door hem op organieke wijze bij de wetgevende werkzaamheden te betrekken. Voorzeker kan er nog geen sprake van zijn hem onverwijld het recht toe te kennen om de begroting vast te stellen en om wetten te stemmen; zulks zou betekenen dat hij — wanneer het land nog op ver na niet is ingericht — met een verantwoordelijkheid zou worden belast, welke hem zou overstelpen. De tijd is evenwel aangebroken :

a) om de Raad de verzekering te geven dat de voorontwerpen van begrotingen die hij opmaakt, aan het Parlement zullen voorgelegd worden, samen met de definitieve ontwerpen waarvoor de Minister de verantwoordelijkheid op zich neemt;

b) om zijn medewerking bij de voorbereiding van de wetten te verzekeren en uit te breiden. De verplichting om zijn advies te vragen vloeit thans voort uit een eenvoudige beperking door de Koning zelf aangebracht in de uitvoering van de wetgevende bevoegdheid welke het Koloniaal Handvest hem toekent; deze zou voortaan in de fundamentele wet van Congo worden opgenomen. Bovendien zou aan de Raad een recht van initiatief worden toegekend in deze zin dat hij, *proprio motu*, bevoegd zou zijn om ontwerpen van decreet op te maken, welke eerst aan de Koloniale Raad en daarna aan de Koning zouden worden overgemaakt; alhoewel deze twee machten vrij zouden blijven om in te gaan op deze voorstellen, zouden zij toch hiervan formeel kennis hebben gekregen;

c) om hem sommige bevoegdheden over te dragen, welke alhoewel niet van wetgevende aard, thans bij decreet worden uitgeoefend.

De eerste hervorming eist geen breedvoerige uitleg. Zoals in het verleden zou het Gouvernement alleen de verantwoordelijkheid dragen voor de begrotingen die het aan de Kamers voorlegt; de Kamers zouden dan, vermits zij ook kennis hebben van de aanvankelijke ramingen die de Algemene Raad heeft opgemaakt, kunnen vergelijken, aan de Minister de nodige opklaringen kunnen vragen en met kennis van zaken kunnen beslissen.

De tweede hervorming behelst twee elementen.

Enerzijds brengt zij de Algemene Raad op gelijke voet met de Koloniale Raad door het feit dat zij dezelfde wettelijke waarde toekent aan het advies van deze twee vergaderingen.

Anderzijds, door aan de Raad het recht van initiatief toe te kennen om wetten voor te stellen, wordt zijn huidige rol niet alleen uitgebreid maar wordt de Raad tevens rechtstreeks voorbereid voor de beslissingsbevoegdheid welke hij later zal moeten uitoefenen.

Wat de hervorming betreft, is er nog een laatste punt : moet ook aan de Koloniale Raad het recht van initiatief om wetten voor te stellen worden toegekend ? Het antwoord hangt ongetwijfeld af van de rol welke men hem in de toekomst wil toekennen. Onder verwijzing naar wat verder wordt uiteengezet kunnen wij al dadelijk zeggen dat het antwoord bevestigend moet zijn.

En ce qui concerne la troisième réforme, il importe de bien circonscrire le domaine dans lequel une compétence délibérative pourrait être attribuée au Conseil Général.

Il semble comporter deux parties :

D'abord ce que certains publicistes appellent les « pouvoirs résiduels », c'est-à-dire ceux qui n'appartiennent en propre ni au législatif ni à l'exécutif.

Ensuite, certaines matières qui, tout en constituant actuellement les « propres » du législatif auquel elles ont été attribuées, ne sont cependant pas d'essence législative et pourraient donc lui être soustraites. On peut citer comme exemple, quelle que soit l'opportunité de la confier ou non au Conseil Général, la matière des cessions et concessions.

Un danger sérieux doit être évité : c'est que la compétence ainsi donnée au Conseil Général, organisme à vocation législative, empiète sur le domaine de l'exécutif.

Par ailleurs, il ne semble pas possible que les matières pour lesquelles le Conseil Général recevrait compétence délibérative lui soient abandonnées sans aucun contrôle ou recours. Plutôt qu'un veto ou une procédure d'annulation, il paraît préférable d'attribuer le pouvoir de décision dans ces matières « au Gouverneur Général de l'avis conforme du Conseil Général », les deux parties jouissant également du droit d'initiative.

Lorsque le Conseil Général aurait agi de sa propre initiative, le Gouverneur Général devrait vérifier :

- que la délibération du Conseil entrerait bien dans le cadre de sa compétence;
- que le recours au législateur ordinaire n'était pas rendu souhaitable par l'importance de la question;
- que la solution intervenue ne viole pas la légalité et ne blesse pas l'intérêt général.

Dans les cas où ces conditions ne lui sembleraient pas réunies, le Gouverneur Général, sans trancher le fond, au lieu de sanctionner la délibération du Conseil la traiterait, comme une proposition de décret et la transmettrait, avec ses avis, au Département pour être soumise au Conseil Colonial puis, éventuellement, à la sanction royale.

L'accroissement des fonctions du Conseil Général, par rapport à celles de l'actuel Conseil de Gouvernement, appellerait que ses sessions soient plus nombreuses et leur durée globale annuelle sensiblement plus longue.

Dans ces conditions, la Députation Permanente pourrait être supprimée.

3. — Composition du Conseil Colonial.

Avant de passer à l'examen du stade ultérieur d'évolution du pouvoir législatif, il convient d'étudier ici le problème de la composition du Conseil Colonial.

Quels que soient la compétence de ses membres et les services qu'il a rendus et continue de rendre, on entend souvent reprocher à cette institution de ne pas être au courant de l'aspect actuel des problèmes et de ne compter parmi ses membres aucun habitant du Congo.

Wat de derde hervorming betreft, is het van belang nauwkeurig te bepalen op welk gebied de Algemeene Raad een beslissingsbevoegdheid zou kunnen toegekend worden.

Blijkbaar bestaat het uit twee delen :

Vooreerst wat sommige schrijvers « pouvoirs résiduels » noemen, d.w.z. bevoegdheden die eigenlijk noch tot de wetgevende noch tot de uitvoerende macht behoren.

Vervolgens, sommige aangelegenheden die, alhoewel zij thans tot het « eigene » van de wetgevende macht, waaraan zij werden toegekend, behoren toch niet van wetgevende aard zijn en aan deze macht dus zouden worden onttrokken. Als voorbeeld kan men het vraagstuk van de overdrachten en concessies nemen, terwijl men de gepastheid om deze zaak ja dan neen toe te vertrouwen aan de Algemene Raad in het midden laat.

Een ernstig gevaar moet worden vermeden : de bevoegdheid die aldus aan de Algemene Raad, een organisme van wetgevende aard, wordt gegeven, betekent een ingrijping op het gebied van de uitvoerende macht.

Het blijkt ten andere niet mogelijk dat de aangelegenheden, waarvoor de Algemene Raad een beslissingsbevoegdheid zou krijgen, hem zouden worden overgelaten zonder enig toezicht of hoger beroep. Eerder dan een veto of een procedure tot nietigverklaring, lijkt het verkieslijk de beslissingsmacht in deze zaken toe te kennen « aan de Gouverneur-Generaal op eensluidend advies van de Algemene Raad », beide partijen zouden trouwens ook over het recht van initiatief beschikken.

Indien de Algemene Raad uit eigen initiatief zou hebben gehandeld, zou de Gouverneur-Generaal moeten nagaan :

- of de beslissing van de Raad wel binnen het kader van zijn bevoegdheid lag;
- of, wegens de belangrijkheid van de zaak het niet wenselijk ware geweest beroep te doen op de gewone wetgever;
- of de oplossing waartoe men is gekomen niet in strijd is met de wettelijkheid en het algemeen belang niet is gekrenkt.

In de gevallen waarin hij zou menen dat aan deze vereisten niet werd voldaan, zou de Gouverneur-Generaal, zonder uitspraak te doen over de grond van de zaak, in plaats van de beslissing van de Raad te bekrachtigen, deze beslissing behandelen als een voorstel van decreet en haar, met zijn advies, overmaken aan het Departement om aan de Koloniale Raad en dan, eventueel, aan de bekrachtiging van de Koning te worden voorgelegd.

De uitbreiding van de werkzaamheden van de Algemene Raad in vergelijking met deze van de huidige Gouvernementsraad, zou vergen dat hij meer zittingen houdt en dat de globale jaarlijkse duur ervan merkkelijk zou worden verlengd.

Onder deze voorwaarden zou de Bestendige Deputatie kunnen afgeschaft worden.

3. — Samenstelling van de Koloniale Raad.

Alvorens over te gaan tot het onderzoek van het latere stadium in de evolutie van de wetgevende macht, moeten wij het vraagstuk van de samenstelling van de Koloniale Raad nagaan.

Hoewel men de bevoegdheid van zijn leden en de diensten die deze Raad bewezen heeft en nog bewijst, niet in twijfel trekt, toch hoort men dikwijls kritiek uitbrengen op deze instelling, namelijk dat zij niet op de hoogte zou zijn van het huidig aspect der problemen en dat zij onder haar leden geen enkele bewoner van Congo telt.

Le Groupe de Travail estime que la compétence et l'autorité du Conseil se trouveraient renforcées par une participation des habitants du Congo à ses travaux.

Il préconise à cette fin, que, lorsque les Conseils de Province et le Conseil Général auront été constitués dans leur nouvelle composition, chacune de ces assemblées délègue au Conseil Colonial deux membres, en principe, un européen et un africain.

Ces quatorze membres s'ajoutant aux quatorze actuels porteraient l'effectif total à vingt-huit, non compris le Ministre-Président.

Dans l'entretemps, par mesure transitoire et dès que possible, le Conseil Colonial serait augmenté de quatre membres nommés par le Roi parmi les habitants du Congo.

Il va de soi qu'à partir du moment où le Conseil Colonial compterait parmi ses membres des habitants du Congo, il devrait adopter un régime de sessions qui permette à ceux-ci de passer la majorité de leur temps en Afrique et, par conséquent, de demeurer réellement des « habitants du Congo ».

Il conviendrait, en outre, de lui permettre de tenir certaines sessions en Afrique.

4. — *Compétence du Conseil Général et du Conseil Colonial dans une phase ultérieure de l'évolution.*

Au stade ultérieur de son évolution, le Conseil Général deviendrait délibératif et ferait donc office de chambre législative. Ici les questions se pressent. Ce pouvoir nouveau, par qui lui serait-il conféré ? à quel rythme ? comment l'exercerait-il ? et surtout l'exercerait-il seul ?

— Il faut s'arrêter d'abord à cette dernière question, parce qu'elle touche à l'essence même des institutions législatives. L'histoire enseigne qu'en régime parlementaire le système de la double assemblée offre des garanties irremplaçables de sagesse politique. Puisque la Belgique ambitionne de donner au Congo les meilleures chances de devenir un grand état, elle devrait l'habituer, dès à présent, au bicaméralisme. Cependant, il est hors de doute qu'avant de longues années il ne serait point possible de constituer au Congo une deuxième chambre; il faudrait pour cela qu'aient eu le temps d'émerger de la masse un nombre suffisant d'hommes rompus à l'exercice de lourdes responsabilités dans les secteurs essentiels de la vie privée et publique. En attendant, le Groupe de Travail considère que c'est la Belgique qui devrait fournir au Congo ce rouage indispensable du système législatif naissant.

Aucune instance métropolitaine ne pourrait mieux assumer cette éminente fonction que le Conseil Colonial. Depuis 50 ans, ce collège a donné des preuves irrécusables de sa compétence, de sa totale et sereine indépendance à l'égard du pouvoir exécutif et de son inébranlable attachement aux intérêts supérieurs du Congo. C'est donc à lui qu'il faudrait aujourd'hui faire appel pour s'acquitter, avec le Conseil Général, du travail législatif.

Cette formule, profondément originale, cadrerait entièrement avec notre politique fondamentale d'association. Au lieu d'appeler, comme d'autres pays l'ont fait, les habitants du Congo à siéger dans les instances législatives de la métropole, nous leur donnerions la possibilité d'exercer leurs droits politiques sur place, par la constitution d'une chambre spécifiquement congolaise. De même, nous formulérions d'emblée le principe que la deuxième chambre, elle aussi, serait ultérieurement installée au Congo et composée par ses populations; en attendant, pour ne pas retarder l'octroi au pays de la compétence législative qu'il est capable de commencer à assumer, la Belgique constituerait cette cham-

De Werkgroep is van mening dat de bevoegdheid en het gezag van de Raad zouden verhoogd worden, moesten bewoners van Congo aan zijn werkzaamheden deelnemen.

De Groep acht het te dien einde wenselijk dat, wanneer de Provincieraden en de Algemene Raad volgens hun nieuwe samenstelling zullen opgericht zijn, elke van deze twee vergaderingen twee leden, in principe één Europeaan en één Afrikaan, bij de Koloniale Raad zou afvaardigen.

Deze veertien leden zouden, samen met de veertien huidige leden, het totaal tot achtentwintig verhogen, zonder de Minister-Voorzitter mede te tellen.

In tussentijd zou, bij overgangsmaatregel en zodra mogelijk, de Koloniale Raad worden aangevuld met vier leden, benoemd door de Koning onder de bewoners van Congo.

Het spreekt vanzelf dat de Koloniale Raad, vanaf het tijdstip waarop hij onder zijn leden bewoners van Congo zou tellen, een zittingsstelsel zou moeten aannemen die het deze laatsten zou mogelijk maken het grootste deel van hun tijd in Afrika door te brengen en, dienvolgens, werkelijk « bewoners van Congo » te blijven.

Bovendien zou hem de mogelijkheid moeten gelaten worden om sommige zittingen in Afrika te houden.

4. — *Bevoegdheid van de Algemene Raad en van de Koloniale Raad tijdens een latere fase van de evolutie.*

In het later stadium van zijn evolutie, zou de Algemene Raad beslissingsbevoegdheid krijgen en zou dus de rol van een wetgevende kamer vervullen. Hier hopen de vragen zich op: Door wie zou deze nieuwe macht hem worden verleend ? tegen welk ritme ? hoe zou hij deze macht uitoefenen ? en vooral zou hij deze alleen uitoefenen ?

— Eerst moeten wij stil blijven bij deze laatste vraag, omdat zij verband houdt met de grond zelf van de wetgevende instellingen. De geschiedenis leert dat het systeem van de dubbele vergadering in het parlementair regime onvervangbare waarborgen biedt van politieke wijsheid. Vermits België aan Congo de beste kans wil geven om een grote staat te worden, zouden wij dit land, van nu af aan, moeten gewennen aan het bicameralisme. Er valt evenwel niet aan te twijfelen dat het vóór lange jaren onmogelijk zou zijn om in Congo een tweede kamer op te richten; daarvoor zouden een voldoende aantal mannen die zeer ervaren zijn, in het dragen van zware verantwoordelijkheden in de belangrijkste sectoren van het private en van het openbare leven, de tijd moeten gehad hebben om zich uit de massa los te werken. In afwachting is de Werkgroep van mening dat België aan Congo dit onontbeerlijk raderwerk van het ontluidend wetgevend systeem zou moeten verstrekken.

Geen enkele moederlandse instantie zou deze eminente functie beter kunnen waarnemen dan de Koloniale Raad. Sedert 50 jaar heeft dit college de onweerlegbare bewijzen geleverd van zijn bevoegdheid, van zijn totale en rustige onafhankelijkheid ten overstaan van de uitvoerende macht en van zijn onwrikbare verknochtheid aan de hogere belangen van Congo. Op deze Raad zou dus thans beroep moeten worden gedaan om zich, met de Algemene Raad, te belasten met het wetgevingswerk.

Deze diep oorspronkelijke formule zou volledig overeenstemmen met onze fundamentele associatiepolitiek. In plaats van, zoals andere landen het hebben gedaan, de bewoners van Congo te roepen om te zetelen in de wetgevende vergaderingen van het moederland, zouden wij hen in de mogelijkheid stellen om hun politieke rechten ter plaatse uit te oefenen, door de oprichting van een specifiek Congolese kamer. Ook zouden wij dadelijk het principe formuleren dat ook de tweede kamer later in Congo zou worden opgericht en dat zij uit haar mensen zou zijn samengesteld; in afwachting en teneinde geen vertraging te lopen bij het toekennen van de wetgevingsbevoegdheid aan het land,

bre en recourant à une institution vouée, dès son origine, au complet développement du territoire. Ce serait là un acte positif par lequel la Belgique aiderait le Congo à acquérir — sur le plan législatif comme sur tous les autres — sa personnalité propre.

Un autre aspect essentiel de la réforme serait que, pour la première fois, deux assemblées, l'une africaine l'autre métropolitaine, feraient un travail conjoint sur le pied d'une complète égalité. Elles seraient saisies des mêmes projets, les discuteraient, les amenderaient s'il échet, les voteraient ou les rejetteraient; aucun décret ne serait promulgué dans un texte qu'elles n'auraient pas toutes les deux adopté; chacune d'elles, enfin, disposerait du droit d'initiative. Ces tâches, accomplies sans aucune prééminence d'une assemblée sur l'autre, habitueraient la Belgique et le Congo à travailler, non plus comme une métropole avec sa colonie, mais comme des partenaires; elles prépareraient, dans les deux pays, les hommes investis de responsabilités publiques à traiter plus tard, au sein d'institutions interétatiques, dans un esprit de réaliste association, les grands problèmes de l'union belgocongolaise.

Foncièrement bénéfique, ce régime législatif nouveau ne produirait cependant les résultats escomptés qu'à la condition qu'un écueil soit évité. Car, il existerait un risque que les deux assemblées, examinant les problèmes sous des optiques très différentes, en viennent parfois à prendre des attitudes inconciliables. Pour empêcher au maximum de telles oppositions de se produire, il se recommanderait que certains membres du Conseil Colonial soient, par leur personnalité propre, en mesure de l'éclairer sur la façon congolaise de voir et de sentir les choses.

Les propositions de modification de la composition du Conseil Colonial qui ont été exposées plus haut répondent adéquatement à cette préoccupation.

Dans le même esprit, il faudrait prévoir une procédure destinée à faciliter le rapprochement des points de vues en cas de désaccord persistant entre les deux collèges. Ces mesures d'élémentaire prévoyance nécessiteraient des dispositions appropriées.

— Par qui et comment la compétence législative serait-elle progressivement dévolue au Conseil Général et au Conseil Colonial ?

A cet égard, il serait contre-indiqué de laisser les décisions au seul pouvoir exécutif. La dévolution de compétence législative aux assemblées congolaises est une affaire qui engage directement l'avenir du Congo et de la Belgique. Au demeurant, il convient de se pénétrer de ceci, que les problèmes africains ont acquis une telle ampleur et une telle complexité, que par leur importance ils touchent à tant d'intérêts et réagissent sur tant d'autres questions que l'exécutif ne pourrait plus, comme il l'a fait jusqu'ici, en porter seul le poids. Il faudrait désormais que les deux pouvoirs politiques de la nation, par l'action combinée de leurs devoirs et prérogatives, s'épaulent mutuellement.

Il appartiendrait au Roi de proposer au Parlement, les transferts de compétence correspondant aux progrès réalisés par le Congo dans son évolution politique.

Une série de lois attribuerait compétence législative, dans les matières qu'elles énuméreraient, au législateur ordinaire

bevoegdheid die het kan beginnen op zich te nemen, zou België deze kamer samenstellen door beroep te doen op een instelling die zich, vanaf haar ontstaan heeft toegelegd op de volledige ontwikkeling van het territorium. Het zou hier gaan om een positieve daad waardoor België Congo zou helpen om — zowel op wetgevend als op elk ander plan — haar eigen persoonlijkheid te verkrijgen.

Een ander essentieel aspect van de hervorming zou hierin bestaan dat, voor de eerste maal, twee vergaderingen, een Afrikaanse en een moederlandse, een gezamenlijk werk zouden verrichten op voet van volledige gelijkheid. Bij deze twee vergaderingen zouden dezelfde ontwerpen worden ingediend, die zij zouden onderzoeken, zo nodig amenderen, en ten slotte ofwel stemmen ofwel verwerpen; geen enkel decreet zou worden afgekondigd waarvan de tekst niet door beide vergaderingen zou zijn aanvaard; ten slotte zouden beide kamers over een recht van initiatief beschikken. Deze opdrachten die zouden worden vervuld, zonder enige voorrang van de ene boven de andere vergadering, zouden België en Congo gewennen aan samenwerking, niet meer als een moederland met zijn kolonie, maar als twee partners; zij zouden in beide landen, de personen die openbare verantwoordelijkheid dragen, voorbereiden om later, in onderlinge instellingen van de twee staten, de grote problemen van de Belgisch-Congolese unie te behandelen in een geest van realistische samenwerking.

Dit in de grond voordelig nieuw wetgevingsstelsel zou evenwel slechts de verhoopte uitslagen kunnen opleveren op voorwaarde dat een klip kon worden omzeild. Want er bestaat gevaar dat de twee vergaderingen, die de problemen uit heel verschillende oogpunten zouden behandelen, er zouden toe komen onverenigbare standpunten in te nemen. Teneinde zoveel mogelijk te voorkomen dat dergelijke tegenstrijdigheden zich zouden voordoen, zou het aan te prijzen zijn dat sommige leden van de Koloniale Raad, door hun eigen persoonlijkheid, in staat zouden zijn om hem voor te lichten nopens de Congolese manier om de zaken te zien en te voelen.

De voorstellen tot wijziging van de samenstelling van de Koloniale Raad, die hiervoren werden uiteengezet, zijn volkomen van aard om deze bezorgdheid weg te ruimen.

Het is nodig dat in die zelfde geest, een procedure wordt voorzien om, in geval van blijvende onenigheid tussen de twee colleges, de toenadering van de standpunten te vergemakkelijken. Deze maatregelen van elementaire voorzorg zouden in passende bepalingen moeten worden vastgelegd.

Door wie en hoe zou de wetgevingsbevoegdheid geleidelijk aan de Algemene Raad en aan de Koloniale Raad worden toegewezen ?

In dit opzicht is het zeker niet aangewezen de beslissingen aan de uitvoerende macht alleen over te laten. Het toekennen van wetgevingsbevoegdheid aan de Congolese vergaderingen is een aangelegenheid welke rechtstreeks de toekomst van België en van Congo op het spel zet. Overigens moet men wel in acht nemen dat de Afrikaanse problemen zo omvangrijk en zo ingewikkeld zijn geworden dat zij, wegens hun gewichtigheid, betrekking hebben op zoveel andere belangen en terugslag hebben op zoveel andere aangelegenheden, dat de uitvoerende macht, zoals zij het tot dusver heeft gedaan, niet meer alleen de verantwoordelijkheid ervoor zou kunnen dragen. Voortaan zouden de twee politieke machten van de natie elkander moeten steunen door vereende plichtsbetrachting en uitoefening van prerogatieven.

Aan de Koning zou het toekomen aan het Parlement voorstellen te doen betreffende overdrachten van bevoegdheid in overeenstemming met de vooruitgang welke Congo in zijn politieke evolutie heeft bereikt.

Een reeks wetten zou wetgevingsbevoegdheid verlenen, in de zaken in die wetten opgesomd, aan de gewone wet-

du Congo désormais composé de trois branches : le Conseil Général, faisant office de Chambre; le Conseil Colonial puis, dès que ce serait possible, la deuxième Chambre congolaise, faisant office de Sénat; le Roi. Quant aux matières — de moins en moins nombreuses — qui ne leur auraient pas encore été attribués, elles continueraient à relever du système actuel, c'est-à-dire qu'elles demeureraient de la compétence législative du Roi, le Conseil Général et le Conseil Colonial conservant provisoirement, à leur propos, leur compétence consultative, telle qu'il a été proposé plus haut de l'organiser et de l'étendre.

Ainsi c'est la Belgique entière qui, par ses institutions souveraines, fixerait le rythme de cette fondamentale transformation et guiderait la marche du Congo vers son autonomie.

* * *

5. — Terminologie.

L'appellation « Conseil de Gouvernement », qui évoque la fonction gouvernementale et le pouvoir exécutif, ne convient évidemment plus à une assemblée que son évolution entraîne dans la voie d'un organe législatif. C'est pourquoi le Groupe de Travail a proposé de l'appeler « Conseil Général ».

D'autre part, la dénomination « Conseil Colonial », qui n'est plus en accord avec la terminologie actuelle, pourrait être remplacée par « Conseil de législation ».

III. — Le pouvoir exécutif.

Cependant, il n'y a pas que le législatif à faire progresser. Il faut aussi que, sous l'impulsion de la Belgique, le Congo acquière la capacité de se gouverner : c'est le problème — également important et également grave — de l'exécutif.

Dans tous les pays modernes, ce pouvoir se compose essentiellement, sous l'égide du Chef de l'Etat, d'un gouvernement et d'une administration.

1. — L'administration.

Sur le plan de l'administration congolaise, les principes définitifs sont acquis. Une fondamentale réforme, décidée il y a peu, ouvre la fonction publique aux blancs et aux noirs possédant les qualifications requises, sur le pied d'une complète égalité. Les uns et les autres pourront désormais accéder à tous les postes de la hiérarchie, en ce compris les plus élevés, dans d'identiques conditions administratives et pécuniaires.

On ne saurait assez insister sur les perspectives qu'ouvre au Congo ce régime. Philosophiquement, il consacre de la manière la plus formelle la doctrine d'association des blancs et des noirs, dans un domaine qui concerne l'ossature du pays et qui intéresse au premier chef sa vie profonde. Psychologiquement, il permettra de faire enfin comprendre aux populations que l'administration du Congo n'est pas, de principe, l'affaire des blancs mais qu'elle est l'affaire du pays entier, c'est-à-dire des populations elles-mêmes. Politiquement, il ne fait pas de doute que l'accession des autochtones à toutes les fonctions administratives contribuera à rendre l'évolution plus féconde, en associant aux responsabilités publiques des hommes, techniquement formés, comprenant d'intuition les aspirations du peuple.

gever van Congo, die voortaan zou bestaan uit drie takken : de algemene Raad, die zou optreden als Kamer; de Koloniale Raad, daarna, zodra zulks zou mogelijk zijn, de tweede Congolese Kamer welke zou optreden als Senaat; de Koning. Wat de zaken betreft — zij worden steeds minder — welke hen nog niet zouden toegewezen zijn, daarvoor zou het huidige stelsel blijven gelden, d. w. z. dat zij onder de wetgevingsbevoegdheid van de Koning zouden blijven, terwijl de Algemene Raad en de Koloniale Raad voorlopig, wat die zaken betreft, hun raadgevingsbevoegdheid zouden blijven behouden, bevoegdheid die zou bepaald en uitgebreid zijn zoals hoger werd voorgesteld.

Aldus zou geheel België, aan de hand van zijn soevereine instellingen het ritme van deze fundamentele omvorming bepalen en Congo leiden op de weg naar zijn autonomie.

* * *

5. — Terminologie.

De benaming « Gouvernementsraad » die de begrippen « regeringstaak » en « uitvoerende macht » voor de geest roept, past natuurlijk niet meer voor een vergadering welke uit hoofde van haar evolutie een wetgevingsorgaan aan het worden is. Daarom heeft de Werkgroep voorgesteld hem de benaming « Algemene Raad » te geven.

Anderzijds zou men de benaming « Koloniale Raad » die aan de huidige terminologie niet meer beantwoordt, door « Wetgevende Raad » kunnen vervangen.

III. — Uitvoerende macht.

Niet alleen de vooruitgang van de wetgevende macht moet worden bevorderd, ook moet Congo, onder de impuls van België, de bekwaamheid opdoen om zichzelf te regeren : zulks doet het zo belangrijk en evenzo ernstig vraagstuk betreffende de uitvoerende macht aan de orde komen.

In alle moderne landen bestaat deze macht essentieel uit een regering en uit een administratie, onder de leiding van een Staatshoofd.

1. — Administratie.

Op het vlak van de Congolese administratie zijn de definitieve principes vastgelegd. Een fundamentele hervorming, waartoe onlangs werd besloten, stelt de openbare ambten toegankelijk voor de blanken en de zwarten, die de vereiste hoedanigheden bezitten en zulks op voet van algehele gelijkheid. Voor beide rassen zal het voortaan mogelijk zijn alle posten van de hiërarchie te bekleden, met inbegrip van de hoogste, bij gelijke voorwaarden uit administratief en geldelijk oogpunt.

De nadruk kan niet genoeg gelegd worden op de perspectieven welke deze regeling voor Congo openstelt. Filosofisch beschouwd, wordt de doctrine van associatie tussen blanken en zwarten op de meest formele wijze bevestigd op een gebied dat betrekking heeft op het raderwerk van het land en dat in de eerste plaats zijn innerlijk leven aangaat. Psychologisch beschouwd, zal het dank zij deze regeling mogelijk worden aan de bevolking te doen begrijpen dat het bestuur van Congo niet uit principe de zaak van de blanken is, maar wel van het ganse land, d. w. z. de bevolking zelf. Politiek beschouwd, lijdt het geen twijfel dat de toegankelijkheid voor de inlanders tot alle administratieve ambten zal bijdragen tot een meer vruchtbare evolutie door bij de openbare verantwoordelijkheid technisch gevormde mannen te betrekken die bij intuïtie de aspiraties van het volk aanvoelen.

2. — *La participation des habitants à l'exercice du pouvoir exécutif et à la direction des affaires, au premier stade de l'évolution.*

Mais, quelles que soient leurs éminentes qualités, un pays n'a pas besoin pour le diriger que de seuls fonctionnaires. Il faut aussi des hommes de gouvernement. La formation de ceux-ci sera une entreprise plus ardue, car aucune université ne délivre des diplômes de cette spécialité. En vérité, ces hommes devront, comme partout ailleurs, se dégager progressivement du sein des populations, mériter leur confiance et s'imposer à elles par la vigueur de leur personnalité, leur attachement manifeste aux intérêts supérieurs du pays et leur indéniable compétence.

Cependant, il faut — comme sur les autres plans — concevoir les institutions qui susciteront ces élites et les prépareront à leurs futures tâches.

L'ensemble des institutions préconisées jusqu'ici leur procurera déjà de précieuses écoles de formation aux divers échelons des administrations subordonnées et dans le domaine législatif.

Celle dont il va maintenant être question répond plus précisément à cette préoccupation.

Le Groupe de Travail propose de créer un organisme consultatif restreint, chargé d'aider de ses avis le Gouverneur Général dans l'exercice du pouvoir exécutif et la direction des affaires.

Dans une première phase d'association de la population du pays à la fonction gouvernementale, cet organisme, qui pourrait prendre adéquatement le nom de Conseil de Gouvernement, ressemblerait fort, dans sa compétence et sa composition, au Conseil Permanent envisagé à l'échelon de la Province.

Quatre de ses membres seraient désignés par le Conseil Général, deux nommés par le Gouverneur Général. Son renouvellement se ferait annuellement par tiers, le mandat des membres sortants n'étant pas renouvelable avant trois ans.

Les raisons qui justifient une composition ethniquement équilibrée du Conseil Permanent de la Province deviennent ici plus impérieuses encore. A l'échelon du Gouvernement Général, en effet, l'initiation aux affaires publiques prend une importance capitale de même que l'association à leur gestion des deux groupes ethniques qui composent la population du pays.

Ce nouveau « Conseil de Gouvernement » siégerait sous la présidence du Gouverneur Général, sa compétence serait consultative.

En principe, il connaîtrait des affaires que lui soumettrait le Gouverneur Général.

Dans certaines matières, toutefois, son avis devrait être obligatoirement sollicité, par exemple :

- l'exercice du pouvoir législatif d'urgence;
- certaines mesures dans le domaine des libertés publiques.

Si l'urgence des mesures nécessaires s'opposait à la consultation du Conseil, ses membres devraient, cependant, être immédiatement informés et l'affaire soumise à sa première réunion.

La tâche ainsi dévolue au Conseil de Gouvernement n'exigerait nullement que ses membres s'y consacrent

2. — *Deelneming van de bewoners aan de uitoefening van de uitvoerende macht en aan het beleid van de zaken, tijdens het eerste stadium van de evolutie.*

Doch, welke ook hun uitstekende hoedanigheden mogen zijn, een land heeft, om het te besturen, niet enkel ambtenaren nodig. Er moeten ook staatslieden zijn. De vorming van deze laatsten zal een zeer moeilijke taak zijn, want geen enkele universiteit geeft diploma's in deze specialiteit af. Deze mannen zullen, voorwaar, zoals overal elders geleidelijk uit de lagen van de bevolking moeten naar voren treden, haar vertrouwen verdienen en zich aan haar opdringen door de kracht van hun persoonlijkheid, hun klaarblijkelijke gehechtheid aan de hogere belangen van het land en hun ontegensprekelijke bevoegdheid.

Zoals op de andere gebieden, moeten echter ook de instellingen tot stand komen waaruit deze elites zullen spruiten en die hen tot hun toekomstige taken zullen voorbereiden.

De tot nog toe aangeprezen gezamenlijke instellingen zullen voor hen reeds belangrijke vormingsscholen zijn op de verschillende trappen der ondergeschikte administraties en op wetgevend gebied.

Deze waarvan hier thans gaat sprake zijn, beantwoordt meer inzonderheid aan die bezorgdheid.

De Werkgroep stelt voor een beperkt organisme van advies op te richten, dat ermede belast zou zijn met zijn adviezen de Gouverneur-Generaal bij te staan in de uitoefening van de uitvoerende macht en het beleid der zaken.

In een eerste stadium waarin de bevolking van het land zou worden betrokken bij de regeringstaak, zou dit organisme, dat gepast de naam van Gouvernementsraad zou kunnen aannemen, wat zijn bevoegdheid en zijn samenstelling betreft, veel gelijkenis vertonen met de op het vlak der Provincie voorgestelde Vaste Raad.

Vier van zijn leden zouden door de Algemene Raad worden aangewezen, twee zouden door de Gouverneur-Generaal worden benoemd. De vernieuwing van de Raad zou, bij één derde, jaarlijks plaats hebben, terwijl het mandaat van de uitredende leden niet, vóór drie jaren, zou vernieuwbaar zijn.

De redenen welke een ethnisch in evenwicht zijnde samenstelling van de Vaste Raad der Provincie rechtvaardigen, worden hier nog meer gebiedend. Op het vlak van het Gouvernement-Generaal krijgt de inwijding in de publieke zaken inderdaad een kapitaal belang evenals de vereniging bij hun beleid, van de beide volksgroepen, welke de bevolking van het land vormen.

De nieuwe « Gouvernementsraad » zou zetelen onder het voorzitterschap van de Gouverneur-Generaal; hij zou raadgevingsbevoegdheid hebben.

In principe zou hij kennis nemen van de zaken welke de Gouverneur-Generaal hem zou onderwerpen.

Wat sommige zaken betreft zou evenwel, op verplichte wijze, om zijn advies moeten verzocht worden, bijvoorbeeld :

- inzake uitoefening der wetgevende macht in dringende gevallen;
- inzake sommige maatregelen op gebied der openbare vrijheden.

Indien, gelet op het dringend karakter van de vereiste maatregelen, de Raad niet kon geraadpleegd worden, zouden de leden ervan, evenwel, onmiddellijk op de hoogte moeten gebracht worden en zou de zaak, bij de eerste bijeenkomst van de Raad aan deze onderworpen worden.

De aldus aan de Gouvernementsraad opgedragen taak zou geenszins uitsluiten dat de leden andere bezigheden

exclusivement; ce qui, d'ailleurs, écarterait immanquablement les européens les plus compétents.

Techniquement, il serait souhaitable et suffisant qu'il se réunisse une fois par semaine.

Cette formule cependant ne serait possible que si les membres du Conseil habitaient tous Léopoldville ou ses environs; ce qu'il serait difficile d'imposer et qui serait d'ailleurs inopportun.

Dans ces conditions, on pourrait essayer une session mensuelle de l'ordre d'un à trois jours.

Les réunions du conseil se tiendraient avec le concours et la participation active des fonctionnaires responsables des affaires traitées.

3. — *La participation des habitants à l'exercice du pouvoir exécutif et à la direction des affaires, aux stades ultérieurs de l'évolution.*

La compétence et la composition du Conseil de Gouvernement telles qu'elles viennent d'être exposées correspondent, comme on l'a dit, à une première phase d'initiation et d'association des habitants du pays à la fonction gouvernementale.

Dans cette phase les membres du Conseil n'ont pas à ce titre d'attribution ou de responsabilité particulière dans un domaine déterminé de l'administration.

Dans une phase ultérieure, avec les transitions convenables, ce Conseil s'élargit et se transforme en un véritable conseil exécutif dont certains membres (ou la plupart ou tous) sont chargés de diriger et coordonner l'action administrative dans un domaine déterminé.

Ces chefs d'administration peuvent, d'abord, être: soit des fonctionnaires, soit des personnes étrangères à l'administration régulière.

Le terme de l'évolution serait un régime ministériel.

* * *

En guise de conclusion au présent rapport — qui, eu égard à l'importance de la matière traitée dut être élaboré en un temps fort court — le Groupe de Travail voudrait formuler une dernière recommandation.

Lorsque, s'étant inspiré dans la mesure qu'il estimera bonne des propositions du Groupe, le Gouvernement aura arrêté une politique et l'aura proclamée, il sera nécessaire que les instances intéressées, à tous les échelons, s'appliquent à la transposer dans les faits sans la discuter ni la mettre en doute.

Le Groupe de Travail estime que c'est à la seule condition que l'Autorité manifeste à cet égard et vis-à-vis de tous une attitude inébranlable que son prestige pourra être sauvegardé pour le succès de l'œuvre commune à accomplir.

Bruxelles, le 24 décembre 1958.

mogen hebben; hierdoor zouden, ten andere de meest bevoegde Europeanen onvermijdelijk worden uitgesloten.

Uit technisch oogpunt, zou het wenselijk en voldoende zijn dat hij eens per week bijeenkomt.

Deze formule zou evenwel enkel mogelijk zijn indien al de leden van de Raad te Leopoldstad of in de omgeving woonden; deze verplichting zou moeilijk kunnen opgelegd worden; zij zou overigens ongelegen zijn.

In die voorwaarden zou een maandelijkse zitting van zowat één tot drie dagen kunnen beproefd worden.

De vergaderingen van de Raad zouden gehouden worden met de medehulp en de actieve deelneming van de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de behandelde zaken.

3. — *Deelneming van de bewoners aan de uitoefening van de uitvoerende macht en aan het beleid van de zaken, tijdens de latere stadia van de evolutie.*

De bevoegdheid en de samenstelling van de Gouvernementsraad, zoals zij zopas uiteengezet werden, stemmen overeen met een eerste fase van inwijding in en betrekking van de bewoners van het land bij de regeringstaak.

Tijdens deze fase hebben de leden van de Raad, als dusdanig, geen bijzondere bevoegdheid of verantwoordelijkheid in een bepaalde tak van de administratie.

Tijdens een latere fase, met de behoorlijke overgangen, wordt deze Raad uitgebreid en omgevormd in een werkelijke uitvoerende Raad waarvan sommige leden (of het merendeel of allen) belast zijn met het beleid en de coördinatie van de administratieve taak in een bepaald domein.

Deze administratiechefs kunnen, eerst, hetzij ambtenaren, hetzij aan de gewone administratie vreemd zijnde personen zijn.

Het eindpunt van de evolutie zou een ministerieel stelsel zijn.

* * *

Tot besluit van dit verslag hetwelke — gelet op de belangrijkheid van de behandelde stof — in zeer korte tijd moest worden opgemaakt, zou de Werkgroep een laatste aanbeveling wensen te doen.

Wanneer, aansluitend bij de voorstellen van de Groep in de door haar gewenste mate, de Regering een politiek zal hebben bepaald en die zal hebben afgekondigd, zal het noodzakelijk zijn dat alle betrokken instanties, op alle vlakken, er zich op toelagen die politiek om te zetten in daden, zonder daarover te redetwisten of ze in twijfel te trekken.

De Werkgroep is van mening dat, alleen op voorwaarde dat de Overheid in dit opzicht en tegenover allen blijk geeft van een onwrikbare houding, zijn prestige kan bewaard blijven, tot welslagen van het te vervullen gemeenschappelijk werk.

Brussel, 24 december 1958.

L. PETILLON,
A. DE SCHRYVER, A. BUISSET,
G. HOUSIAUX, M. MAQUET,
A. E. FORGEUR, M. VAN DEN ABEELE,
A. STENMANS.

ORGANIGRAMME.**TABLEAU I.****ORGANISATION POLITIQUE
ET ADMINISTRATIVE.**

Depuis la base jusqu'à la Ville et au District inclus.

TABLEAU II.**ORGANISATION POLITIQUE
ET ADMINISTRATIVE.**

Depuis la Province jusqu'au Gouvernement Central.

TABLEAU III.**MODE DE COMPOSITION
DES CORPS ADMINISTRATIFS ET POLITIQUES.**

Depuis la base jusqu'à la Ville et au District inclus.

TABLEAU IV.**MODE DE COMPOSITION
DES CORPS ADMINISTRATIFS ET POLITIQUES.**

Province et Gouvernement général.

TABLEAU V.**MODE DE COMPOSITION
DES CORPS ADMINISTRATIFS ET POLITIQUES.**

Gouvernement central.

TABLEAU VI.**LE POUVOIR LEGISLATIF**

(dans la première phase de l'évolution politique).

ORGANIGRAM.**TABEL I.****POLITIEKE EN ADMINISTRATIEVE
INRICHTING.**

Vanaf de basis tot de Stad en tot het District, inbegrepen.

TABEL II.**POLITIEKE EN ADMINISTRATIEVE
INRICHTING.**

Vanaf de Provincie tot het Centraal Gouvernement.

TABEL III.**WIJZE VAN SAMENSTELLING DER
ADMINISTRATIEVE EN POLITIEKE LICHAMEN.**

Vanaf de basis tot de Stad en tot het District, inbegrepen.

TABEL IV.**WIJZE VAN SAMENSTELLING DER
ADMINISTRATIEVE EN POLITIEKE LICHAMEN.**

Provincie en Gouvernement-Generaal.

TABEL V.**WIJZE VAN SAMENSTELLING DER
ADMINISTRATIEVE EN POLITIEKE LICHAMEN.**

Centraal Gouvernement.

TABEL VI.**WETGEVENDE MACHT**

(tijdens de eerste fase van de politieke evolutie).

TABEL I.
POLITIEKE EN ADMINISTRATIEVE INRICHTING.
Vanaf de basis tot de Stad en tot het District, inbegrepen.

TABLEAU I.
ORGANISATION POLITIQUE ET ADMINISTRATIVE.
Depuis la base jusqu'à la Ville et au District inclus.

District	Commissaire de District Districts-commissaris	Echevinat Schepenen 1er Bourgmestre 1ste Burgemeester	Ville Stad
Territoire Gewest	Comité permanent Vast Comité Administ. de Territoire Gewest-beheerder Conseil de Territoire Gewestraad	Conseil de Ville Stadsraad	
Circonscription Gebied	Collège permanent Vast college Chef Hoofd Conseil de Circonscription Gebiedsraad	Echevinat Schepenen Bourgmestre Burgemeester Conseil communal Gemeenteraad	Commune Gemeente

TABEL II.

POLITIEKE EN ADMINISTRatieve INRICHTING.

Vanaf de Provincie tot het Centraal Gouvernement.

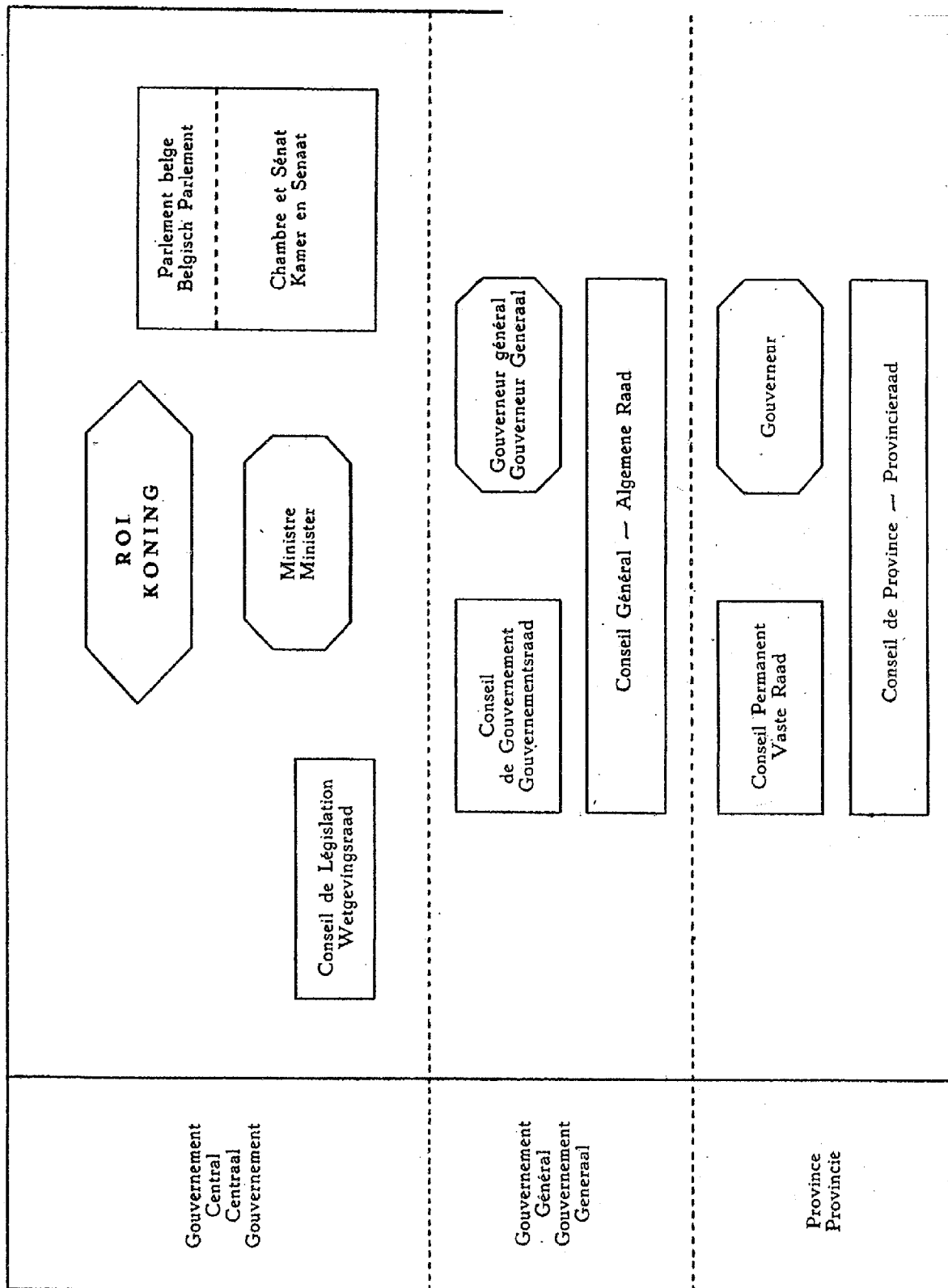

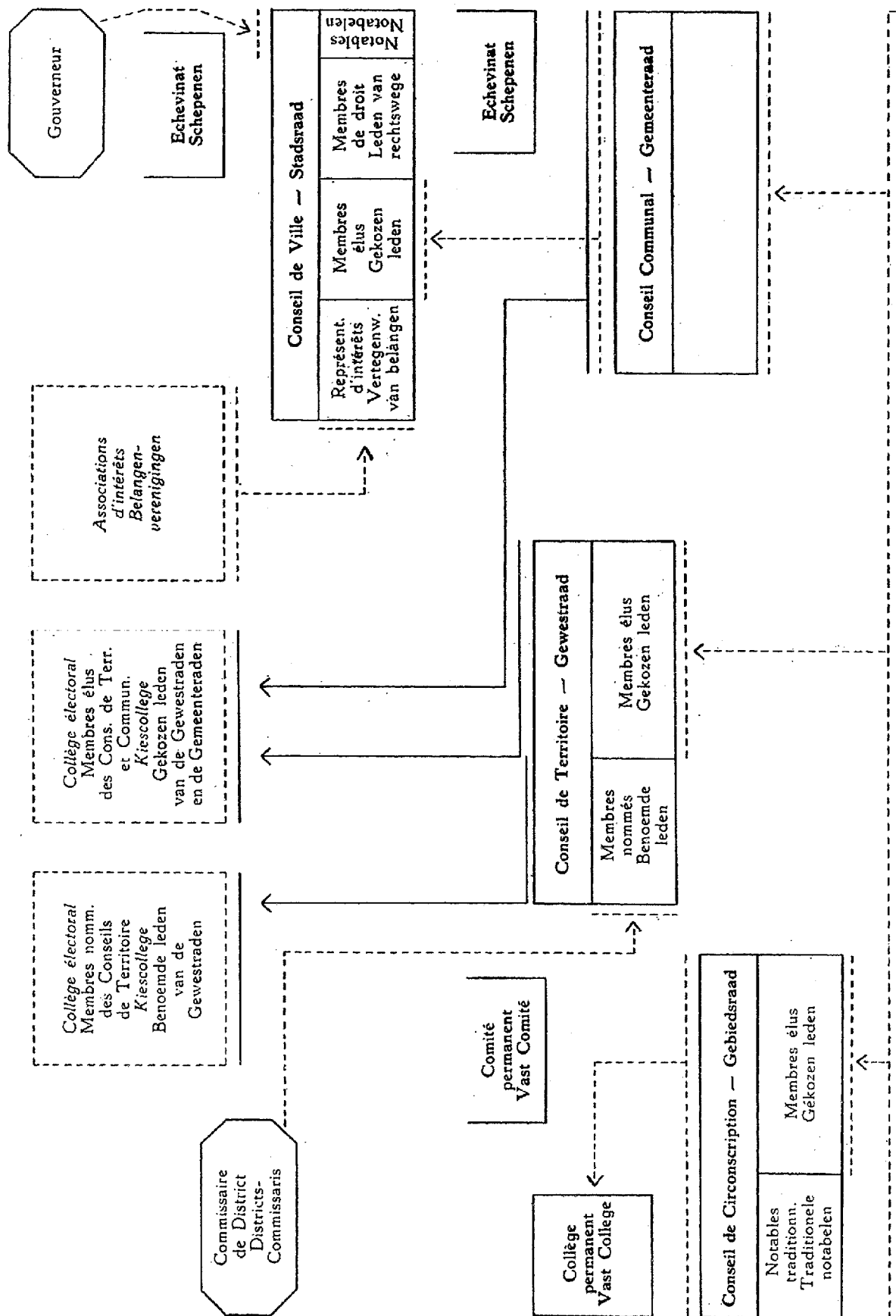
TABLEAU III.
MODE DE COMPOSITION DES CORPS ADMINISTRATIFS
ET POLITIQUES.

Depuis la base jusqu'à la Ville et au District inclus.

TABEL III.

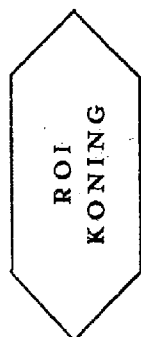
WIJZE VAN SAMENSTELLING DER ADMINISTRATIEVE
EN POLITIEKE LICHAMEN.

Vanaf de basis tot de Stad en tot het District, inbegrepen.

MODE DE COMPOSITION DES CORPS ADMINISTRATIFS
ET POLITIQUES.

Province et Gouvernement général.

Province en Gouvernement-Generaal.

Conseil général — Algemene Raad			
Notables	Notables	Intérêts	Majorité procédant du suffrage universel à 2 degrés
Meerderheid voortvloeiende uit het algemeen stemrecht met 2 graden			

Conseil de Gouvernement	
4	2

Conseil de Province — Provincieraad			
Notables	Intérêts		Majorité procédant du suffrage universel à 2 degrés
Meerderheid voortvloeiende uit het algemeen stemrecht met 2 graden			

Conseil permanent Vaste Raad	
2	4

Associations d'intérêts
Belangen-Verenigingen

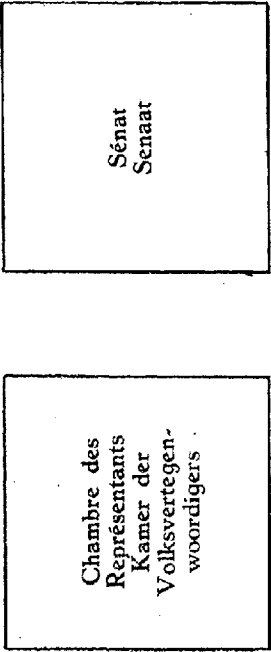
Collège électoral
Membres nommés des Conseils de Territoire
Kiescollege
Benoemde leden van de Gewestrazen

Collège électoral
Membres élus des Conseils de Territoire et Communaux
Kiescollege
Gekozen leden van de Gewestrazen en de Gemeenteraden

TABEAU V.

MODE DE COMPOSITION DES CORPS ADMINISTRATIFS
ET POLITIQUES.

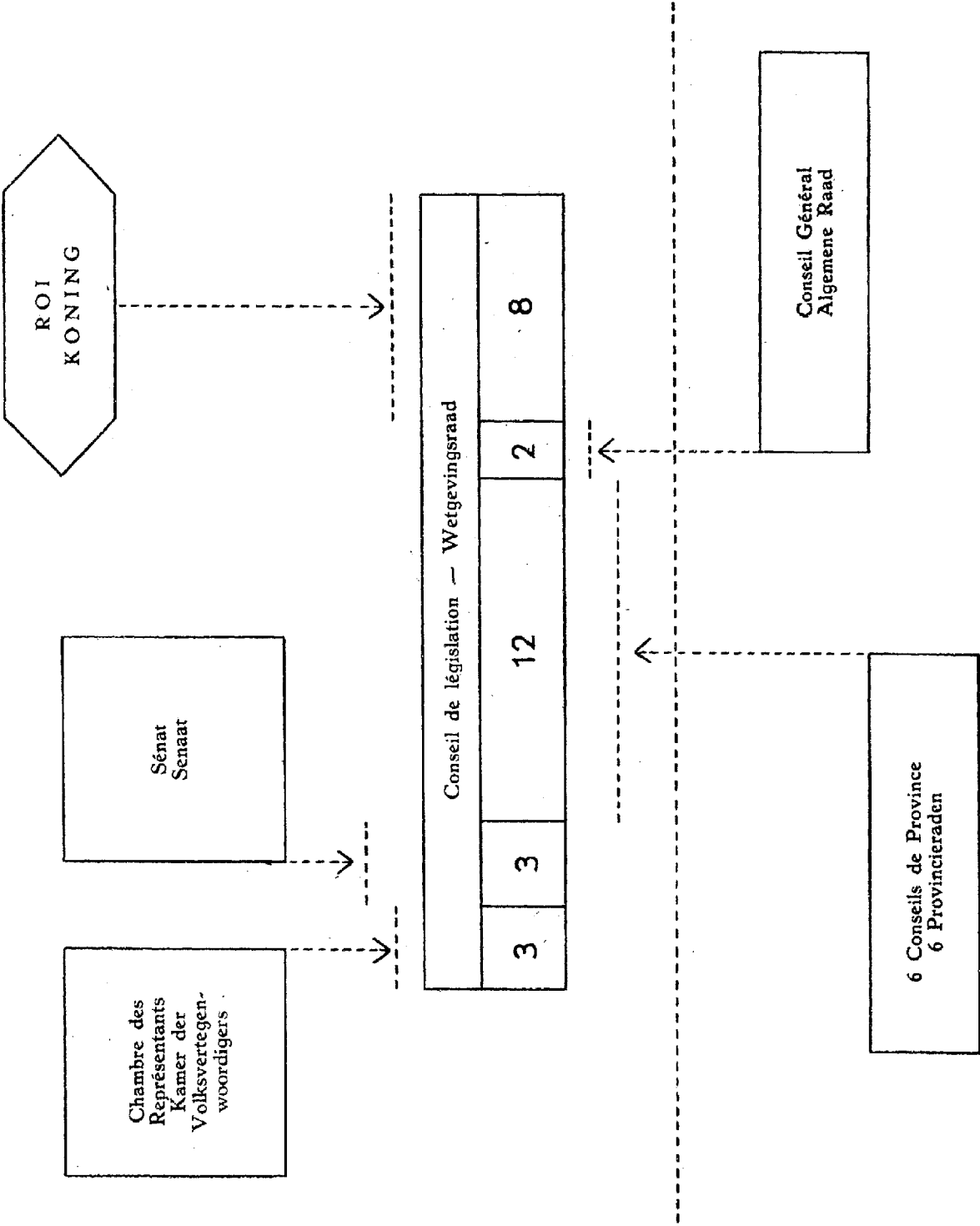
Gouvernement central.

TABEL V.

WIJZE VAN SAMENSTELLING DER ADMINISTRATIEVE
EN POLITIEKE LICHAMEN.

Centraal Gouvernement.

TABEL VI.
WETGEVENDE MACHT
(tijdens de eerste fase van de politieke evolutie).

